

ข้อมูลหลักทรัพย์และผู้ถือหุ้น

จำนวนทุนจดทะเบียนและทุนชำระแล้ว

ทุนจดทะเบียน	:	4,997,459,800 บาท ประกอบด้วย หุ้นสามัญจำนวน 4,997,459,800 หุ้น มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 1 บาท
ทุนที่ออกและชำระแล้ว	:	2,973,095,330 บาท ประกอบด้วย หุ้นสามัญจำนวน 2,973,095,330 หุ้น มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 1 บาท

ผู้ถือหุ้น

(ก) รายชื่อผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก ณ วันที่ 16 สิงหาคม 2561 (วันปิดสมุดทะเบียนล่าสุดเพื่อสิทธิในการได้รับเงินปันผล)

ลำดับ	รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวน (หุ้น)	สัดส่วนการถือหุ้น (%)
1.	บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	1,202,712,000	40.45
2.	Singtel Strategic Investments Pte. Ltd.	693,359,000	23.32
3.	บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ¹⁾	172,311,185	5.80
4.	South East Asia UK (Type C) Nominee Limited	123,721,953	4.16
5.	สำนักงานประกันสังคม	81,587,800	2.74
6.	State Street Bank Europe Limited	52,949,864	1.78
7.	State Street Bank And Trust Company	18,601,776	0.63
8.	GIC Private Limited	13,484,873	0.45
9.	กองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง โดย บลจ.เอ็มเอฟซี จำกัด (มหาชน)	11,076,400	0.37
10.	กองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง โดย บลจ.กรุงไทย จำกัด (มหาชน)	11,076,400	0.37
	รวม	2,380,881,251	80.08

หมายเหตุ : 1) ผู้ถือหุ้นสามารถทราบบริษัทหลักทรัพย์ในบริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ได้ในเว็บไซต์ www.set.or.th ทั้งนี้ ผู้ถือหุ้นในบริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ณ 16 สิงหาคม 2561 มีดังนี้

รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวนหน่วย NVDR	สัดส่วนการถือหุ้นหน่วย (%)
1. STATE STREET BANK AND TRUST COMPANY	33,779,637	1.14
2. STATE STREET EUROPE LIMITED	19,676,561	0.66
รวม	53,456,198	1.80

- (ข) กลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่โดยพฤตินัยมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายการจัดการหรือการดำเนินงานของบริษัท
1. บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ โดยผู้ถือหุ้นใหญ่ 10 รายแรก ของบมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ ได้แก่

รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวน (หุ้น)	สัดส่วนการถือหุ้น (%)
1. SINGTEL GLOBAL INVESTMENT PTE LTD ¹⁾	673,348,264	21.00
2. THE HONGKONG AND SHANGHAI BANKING CORPORATION LIMITED	509,766,840	15.90
3. บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ²⁾	381,063,676	11.88
4. SOUTH EAST ASIA UK (TYPE C) NOMINEES LIMITED	137,520,271	4.29
5. บริษัท แอสเพน โฮลดิ้งส์ จำกัด ³⁾	102,130,520	3.19
6. สำนักงานประกันสังคม	44,200,100	1.38
7. กองทุนเปิด กรุงศรีหุ้นระยะยาวปันผล	32,018,900	1.00
8. กองทุนเปิด ธนชาตหุ้นปันผล	31,001,700	0.97
9. นายเพิ่มศักดิ์ เก่งมานะ	26,879,500	0.84
10. STATE STREET EUROPE LIMITED	18,453,828	0.58

หมายเหตุ: 1) Singtel Global Investment Pte. Ltd. เป็นบริษัทย่อยทางอ้อมของ Singapore Telecommunications Ltd.
2) สามารถทราบข้อมูลนักลงทุนในบริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ได้ในเว็บไซต์ www.set.or.th.
3) ข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ สำหรับรายชื่อผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2562 ของบริษัท แอสเพน โฮลดิ้งส์ จำกัด เป็นบริษัท จดทะเบียนในประเทศไทย ถือหุ้นโดยบริษัท แอนเดอร์ตัน อินเวสเมนต์ ฟิฟตี แอลทีดี สัญชาติสิงคโปร์ ในสัดส่วนร้อยละ 99.99

2. Singtel Strategic Investments Pte. Ltd. ถือหุ้นในบริษัททางตรงร้อยละ 23.32 โดยผู้ถือหุ้นของ Singtel Strategic Investments Pte. Ltd. ได้แก่

รายชื่อผู้ถือหุ้น	สัดส่วนการถือหุ้น (%)
Singtel Asian Investments Pte. Ltd. *	100.00

* Singtel Asian Investments Pte. Ltd. ถือหุ้นโดย Singapore Telecommunications Limited ในอัตราร้อยละ 100 (ที่มา: Accounting and Corporate Regulatory Authority (ARCA), Singapore ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561)

- (ค) ข้อตกลงระหว่างกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่ในเรื่องที่มีผลกระทบต่อการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ หรือการบริหารงานของบริษัท โดยที่ข้อตกลงดังกล่าวมีบริษัทร่วมลงนามด้วย

- ไม่มี -

นโยบายการจ่ายเงินปันผล

เอไอเอสมีนโยบายจ่ายเงินปันผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของกำไรสุทธิตามงบการเงินรวม โดยจะพิจารณาการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นปีละ 2 ครั้ง การจ่ายเงินปันผลครั้งแรกจะพิจารณาจากผลการดำเนินงานของบริษัทในงวดครึ่งปีแรก และการจ่ายเงินปันผลครั้งที่สองจะพิจารณาจากผลการดำเนินงานของบริษัทในงวดครึ่งปีหลัง ซึ่งจำนวนเงินปันผลรวมประจำปีจะต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

สำหรับการจ่ายเงินปันผลของบริษัทย่อยจะพิจารณาจากผลการดำเนินงานของบริษัทย่อย สถานะการเงินและปัจจัยสำคัญอื่นๆ ของบริษัทย่อยนั้นๆ

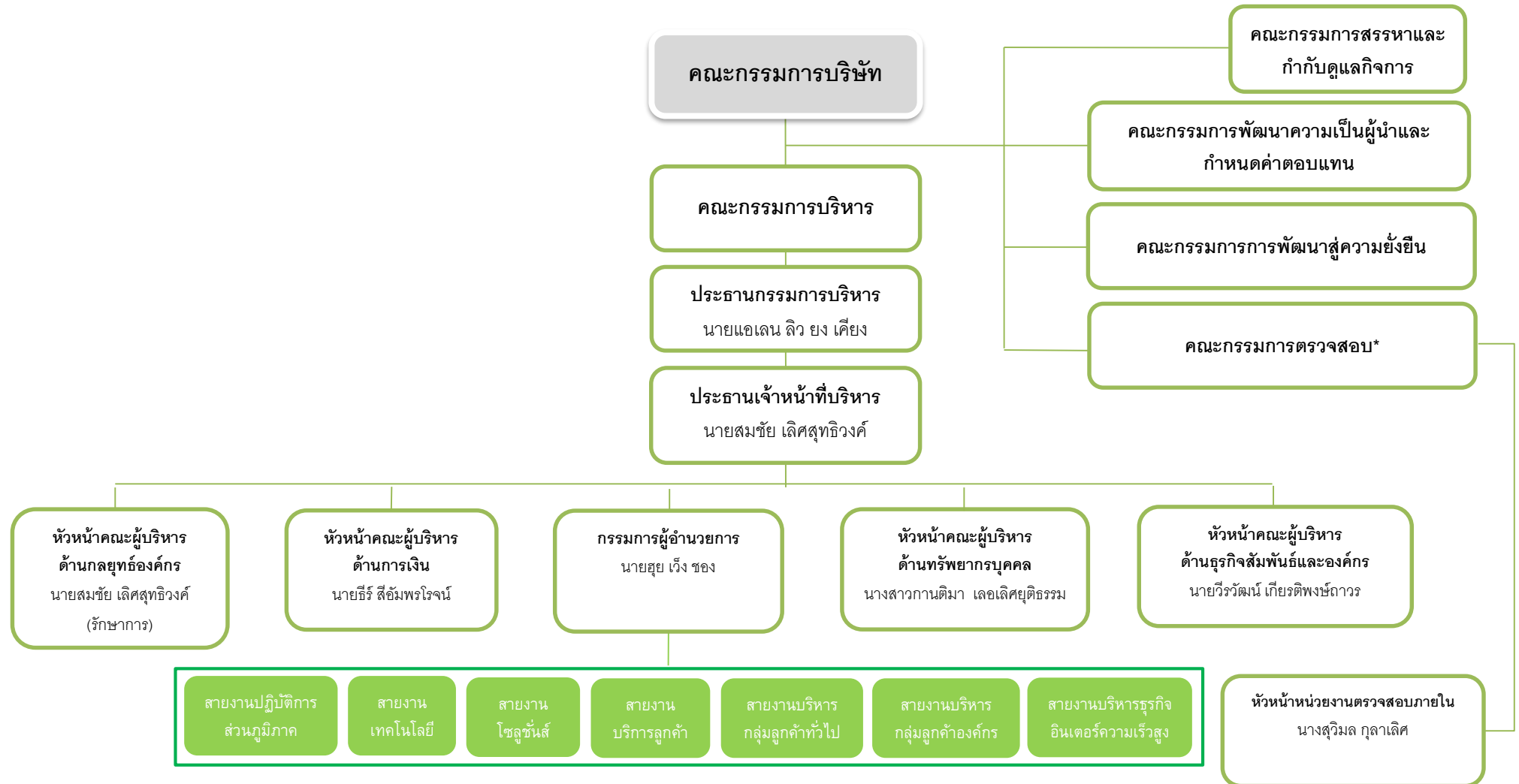
ทั้งนี้ การจ่ายเงินปันผลในทุกกรณี จะขึ้นอยู่กับกระแสเงินสดและแผนการลงทุน รวมถึงความจำเป็นและ ความเหมาะสมอื่นๆ ในอนาคตของบริษัทและ/หรือบริษัทย่อย และการจ่ายเงินปันผลดังกล่าวจะต้องไม่เกินกำไรสะสมที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท และ/หรือ มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานปกติของบริษัทและบริษัทย่อย

โดยข้อมูลการจ่ายเงินปันผลในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีดังนี้จาก

รายละเอียด	2557	2558	2559	2560	2561
การจ่ายเงินปันผล (บาท : หุ้น)	12.00	12.99	10.08	7.08	7.08
1. เงินปันผลระหว่างกาล	6.04	6.50	5.79	3.51	3.78
2. เงินปันผลประจำปี	5.96	6.49	4.29	3.57	3.30
อัตราส่วนการจ่ายเงินปันผลต่อกำไรสุทธิ	99.01%	98.64%	97.72%	70%	71%

หมายเหตุ: ข้อมูลในปี 2557-2559 จ่ายตามนโยบายเดิมที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 100 แต่ตั้งแต่ปี 2560 จ่ายตามนโยบายปันผลใหม่ที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

โครงสร้างการจัดการ

*คณะกรรมการบริษัทได้มีมติเปลี่ยนชื่อคณะกรรมการตรวจสอบเป็น คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง โดยมีผลเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2562

ข้อมูลคณะกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อย

รายชื่อ	คณะกรรมการบริษัท	คณะกรรมการชุดย่อย				
		คณะกรรมการตรวจสอบ	คณะกรรมการสรรหาและ กำกับดูแลกิจการ	คณะกรรมการพัฒนาความ เป็นผู้นำและกำหนด คำตอบแทน	คณะกรรมการการพัฒนาสู่ ความยั่งยืน	คณะกรรมการบริหาร
นายกานต์ ตระกูลฮุน	ประธานกรรมการบริษัท และกรรมการอิสระ	-	-	ประธานและกรรมการอิสระ	-	-
นายสมประสงค์ บุญยะชัย ¹⁾	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร	-	-	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร	-	-
นายประสันทิ เชื้อพานิช ²⁾	กรรมการอิสระ	กรรมการอิสระ	-	-	ประธานและกรรมการอิสระ	-
นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์	กรรมการอิสระ	กรรมการอิสระ	ประธานและกรรมการอิสระ	-	-	-
นางสาวจีน โล เงียบ จง ^{1) 2)}	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร	-	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร	-	-	-
นายแอลเลน ลิว ยง เคียง ¹⁾	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร	-	-	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร	-	ประธานและกรรมการที่ ไม่ใช่ผู้บริหาร
นายไกรฤทธิ อุฑากานนท์ชัย ²⁾	กรรมการอิสระ	ประธานและกรรมการอิสระ	กรรมการอิสระ	-	-	-
นายเมธาวีโด ซี. อปลาชา จูเนียร์ ^{1) 2)}	กรรมการอิสระ	-	-	-	กรรมการอิสระ	กรรมการอิสระ
นายสมชัย เลิศสุทธิวงศ์ ¹⁾	กรรมการที่เป็นผู้บริหาร	-	-	-	กรรมการที่เป็นผู้บริหาร	กรรมการที่เป็นผู้บริหาร
นายสุย เว้ง ซอง ¹⁾	กรรมการที่เป็นผู้บริหาร	-	-	-	-	-
นายเอนก พนาภิชน ³⁾	-	-	-	-	-	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร

หมายเหตุ

- 1) นายสมประสงค์ บุญยะชัย นายแอลเลน ลิว ยง เคียง นางสาวจีน โล เงียบ จง นายเมธาวีโด ซี. อปลาชา จูเนียร์ นายสมชัย เลิศสุทธิวงศ์ และนายสุย เว้ง ซอง เป็นกรรมการที่มีประสบการณ์ด้านกิจการโทรคมนาคม รายละเอียดปรากฏตามประวัติคณะกรรมการและผู้บริหารในเอกสารแนบ 1
- 2) นายประสันทิ เชื้อพานิช นายไกรฤทธิ อุฑากานนท์ชัย นายเมธาวีโด ซี. อปลาชา จูเนียร์ และนางสาวจีน โล เงียบ จง เป็นกรรมการที่มีประสบการณ์ด้านบัญชีและการเงิน รายละเอียดปรากฏตามหัวข้อประวัติคณะกรรมการและผู้บริหารในเอกสารแนบ 1
- 3) นายเอนก พนาภิชน ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการบริหาร เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2562 แทนนายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์ที่ขอลาออก
- 4) ผู้ลงทุนสามารถศึกษาคุณสมบัติของกรรมการอิสระได้ที่ <http://advanc-th.listedcompany.com/misc/cg/20171122-advanc-qualification-independent-th.pdf> โดยเอไอเอสกำหนดคุณสมบัติของกรรมการอิสระเข้มข้นกว่าที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด

ข้อมูลการเข้าร่วมประชุมของกรรมการ

รายชื่อ	จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม/จำนวนครั้งที่จัดประชุม					
	คณะกรรมการบริษัท	คณะกรรมการตรวจสอบ	คณะกรรมการสรรหาและ กำกับดูแลกิจการ	คณะกรรมการพัฒนาความ เป็นผู้นำและกำหนด ค่าตอบแทน	คณะกรรมการการพัฒนาสู่ ความยั่งยืน	คณะกรรมการบริหาร
นายกานต์ ตระกูลฮุน	9/9	-	-	5/5	-	-
นายสมประสงค์ บุญยะชัย	9/9	-	-	4/5	-	-
นายประสิทธิ์ เชื้อพานิช	9/9	13/13	-	-	4/4	-
นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์	9/9	13/13	4/4	-	-	-
นางสาวจิน ไล เฌ็บบ จง	8/9	-	4/4	-	-	-
นายแอลเลน ลิว ยง เคียง	7/9	-	-	2/5	-	11/11
นายไกรฤทธิ อุษากานนท์ชัย	7/9	13/13	4/4	-	-	-
นายเมธาวีโด ซี. อบลาคา จูเนียร์	9/9	-	-	-	4/4	9/11
นายสมชัย เลิศสุทธิวงศ์	9/9	-	-	-	4/4	11/11
นายสุย เว้ง ซอง	9/9	-	--	-	-	-
นายเอนก พนาอภิชน ¹⁾	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ:

1) นายเอนก พนาอภิชน ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการบริหาร เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2562 แทนนายอนันต์ แก้วร่วมวงศ์ที่ขอลาออก

กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม

นายสมประสงค์ บุญยะชัย นายสมชัย เลิศสุทธิวงค์ นายสุย เว้ง ชอง กรรมการสองในสามคนนี้ลงลายมือชื่อร่วมกัน และประทับตราสำคัญของบริษัท

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละชุด

1. คณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการบริษัทเป็นตัวแทนผู้ถือหุ้นโดยรวมมิใช่เป็นตัวแทนผู้ถือหุ้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และกำหนดนโยบายให้มีสัดส่วนกรรมการอย่างยุติธรรมตามเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นซึ่งมีอำนาจควบคุม (Controlling shareholders) โดยมีขอบเขตหน้าที่ดังนี้

- (1) ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของบริษัท
- (2) กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และทิศทางการดำเนินงานของบริษัท และกำกับดูแลให้ฝ่ายบริหารดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อเพิ่มมูลค่าสูงสุดให้แก่บริษัทและผู้ถือหุ้น
- (3) พิจารณานุมัติรายการที่สำคัญ เช่น โครงการลงทุนธุรกิจใหม่ การซื้อขายทรัพย์สิน ฯลฯ และการดำเนินการใดๆ ที่กฎหมายกำหนด
- (4) พิจารณานุมัติและ/หรือให้ความเห็นชอบต่อรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทและบริษัทย่อยให้เป็นไปตามประกาศ ข้อกำหนด และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานที่กำกับดูแล
- (5) ประเมินผลงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหารระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดค่าตอบแทน
- (6) รับผิดชอบต่อผลประโยชน์และการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร ด้วยความตั้งใจและความระมัดระวังในการปฏิบัติงาน
- (7) ดำเนินการให้ฝ่ายบริหารจัดให้มีระบบบัญชี การรายงานทางการเงิน และการสอบบัญชีที่เชื่อถือได้ รวมทั้งดูแลให้มีกระบวนการในการประเมินความเหมาะสมของการควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารจัดการความเสี่ยง การรายงานทางการเงิน และการติดตามผล
- (8) ดูแลไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท
- (9) กำกับดูแลกิจการให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรม
- (10) ทบทวนนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (11) รายงานความรับผิดชอบของตนในการจัดทำรายงานทางการเงิน โดยแสดงควบคู่กับรายงานของผู้สอบบัญชีไว้ในรายงานประจำปี และครอบคลุมในเรื่องสำคัญๆ ตามนโยบายเรื่องข้อพึงปฏิบัติที่ดีสำหรับกรรมการบริษัทจดทะเบียนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การสงวนสิทธิเรื่องที่เป็นอำนาจอนุมัติของคณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการบริษัทสงวนสิทธิเรื่องที่มีความสำคัญไว้เป็นอำนาจอนุมัติของคณะกรรมการบริษัท เพื่อรักษาประโยชน์สูงสุดต่อเอไอเอสและผู้ถือหุ้น อาทิ

- กลยุทธ์ แผนธุรกิจ และงบประมาณประจำปี
- ค่าใช้จ่ายฝ่ายทุน และค่าใช้จ่ายที่เกินกว่าวงเงินที่คณะกรรมการชุดย่อย หรือผู้บริหารได้รับมอบหมายให้อนุมัติได้
- การลงทุนในธุรกิจใหม่ และการขายเงินลงทุน
- นโยบายที่สำคัญ
- การตกลงเข้าทำสัญญาที่สำคัญ
- การฟ้องร้อง และดำเนินคดีที่สำคัญ
- นโยบายการจ่ายเงินปันผล

การแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการบริษัทและฝ่ายบริหาร

คณะกรรมการบริษัทมีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์และข้อบังคับของบริษัท มติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น และนโยบายการกำกับดูแลกิจการของเอไอเอส ทั้งนี้ ในการกำกับดูแล กรรมการจะต้องใช้ดุลยพินิจในการ ตัดสินในทางธุรกิจ และปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองเชื่ออย่างมีเหตุผลว่าจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเอไอเอสและผู้ถือหุ้น ขณะที่ฝ่ายบริหารมี หน้าที่รับผิดชอบในการนำกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ของเอไอเอสไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ตลอดจนบริหารจัดการงานประจำวันและ ธุรกิจขององค์กร ทั้งนี้ ประธานกรรมการเป็นกรรมการอิสระ และไม่มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท

การแบ่งแยกตำแหน่งประธานกรรมการบริษัทและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

ประธานกรรมการบริษัทและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ และคุณสมบัติที่ เหมาะสม โดยต้องไม่เป็นบุคคลเดียวกัน เพื่อให้มีการถ่วงดุลอำนาจที่เหมาะสม

บทบาทและหน้าที่ของประธานกรรมการบริษัท	บทบาทหน้าที่ของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
<ul style="list-style-type: none"> • เป็นผู้นำของคณะกรรมการบริษัท • ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการบริษัท การประชุมผู้ถือหุ้น และการประชุมของกรรมการที่ไม่เป็น ผู้บริหาร • ร่วมกับประธานเจ้าหน้าที่บริหารและเลขานุการบริษัท กำหนดวาระการประชุมของคณะกรรมการบริษัท • สนับสนุนให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่มีจริยธรรม และการกำกับดูแลกิจการ ที่ดี • สนับสนุนให้กรรมการได้อภิปรายและแสดงความเห็นใน ประเด็นต่างๆ ระหว่างการประชุม • เป็นผู้ประสานระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายบริหาร เพื่อ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี 	<ul style="list-style-type: none"> • กำหนดและจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ แผนธุรกิจ งบประมาณและตัวชี้วัดผลการดำเนินงานประจำปีเสนอให้ คณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ ตลอดจนติดตาม ความคืบหน้าเปรียบเทียบกับงบประมาณและแผนงานและ รายงานให้คณะกรรมการบริษัททราบความก้าวหน้าเป็น ประจำ • บริหารและควบคุมธุรกิจของบริษัทให้เป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ แผนธุรกิจของบริษัท • แสวงหาโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และทิศทางกลยุทธ์ของบริษัท • เสริมสร้างศักยภาพและรักษาทีมผู้บริหารที่มีความสามารถ ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกลยุทธ์และเป้าหมายของ บริษัทอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนระบุและสรรหาบุคคลที่ มีความสามารถ เพื่อให้การสืบทอดตำแหน่งผู้บริหาร ระดับสูงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ • ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างฝ่ายบริหารและ คณะกรรมการบริษัท

2. คณะกรรมการตรวจสอบ

- (1) สอบทานให้บริษัทมีรายงานทางการเงินถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่กฎหมาย กำหนด และมีการเปิดเผยอย่างเพียงพอ
- (2) สอบทานให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายใน (Internal Control) และการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ที่เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ และ พิจารณาความเป็นอิสระของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ตลอดจนให้ความเห็นชอบในการพิจารณาแต่งตั้ง โยกย้าย เลิกจ้าง และการพิจารณาผลการปฏิบัติงาน ความดีความชอบของหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน

- (3) สอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท
- (4) พิจารณาผลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี และ ให้ข้อเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อเสนอขออนุมัติการแต่งตั้ง เลือกกลับมาใหม่ เลิกจ้างและ กำหนดค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชีของบริษัทจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น
- (5) ประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีโดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วมประชุมด้วยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (6) พิจารณานโยบายของบริษัทเกี่ยวกับการให้บริการอื่นที่มีใช้การสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีเดียวกัน
- (7) พิจารณารายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ให้เป็นไปตามกฎหมาย และข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแล ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่ารายการดังกล่าวสมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อบริษัท
- (8) สอบทานให้บริษัทมีระบบบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- (9) สอบทานและอนุมัติกฎบัตรของหน่วยงานตรวจสอบภายใน แผนงานตรวจสอบภายในประจำปี การปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจสอบภายใน และประสานงานกับผู้สอบบัญชี
- (10) สอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามนโยบายการให้ข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริต การสอบสวน และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล และ พิจารณาข้อร้องเรียนรวมถึงพิจารณาผลการสอบสวนของบริษัททุกไตรมาส รวมทั้งเป็นช่องทางหนึ่งของบริษัทในการรับแจ้งข้อ ร้องเรียนตามนโยบายการให้ข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริต การสอบสวนและการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล
- (11) กำกับดูแลนโยบายและมาตรการต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชันเพื่อให้มั่นใจว่า บริษัทได้ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ตาม กฎหมายและจริยธรรมที่กำหนดไว้
- (12) จัดให้มีการสอบทานคุณภาพของระบบการตรวจสอบภายในโดยผู้ประเมินอิสระจากภายนอกองค์กรอย่างน้อยทุก 5 ปี (Independent Quality Assessment Review)
- (13) จัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งรายงานดังกล่าวต้องลงนามโดย ประธานกรรมการตรวจสอบ และต้องประกอบด้วยข้อมูลอย่างน้อยดังต่อไปนี้
 - ก. ความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินของบริษัท
 - ข. ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุมภายในของบริษัท
 - ค. ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท
 - ง. ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี
 - จ. ความเห็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์
 - ฉ. จำนวนการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ* และการเข้าร่วมประชุมของกรรมการตรวจสอบแต่ละท่าน
 - ช. ความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่คณะกรรมการตรวจสอบ ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (charter)
 - ซ. รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบภายใต้ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับ มอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท
- (14) ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี เกี่ยวกับพฤติกรรมอันควรสงสัยว่ากรรมการ ผู้จัดการ หรือ บุคคล ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทได้กระทำความผิดตามที่กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนด และให้ คณะกรรมการตรวจสอบ* รายงานผลการตรวจสอบในเบื้องต้นให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และผู้สอบบัญชีทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี

(15) รายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ และ เสนอข้อเสนอนั้นที่จำเป็นให้คณะกรรมการบริษัททราบอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง โดยในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ หากพบหรือมีข้อสงสัยว่ามีรายการหรือการกระทำดังต่อไปนี้ ซึ่งอาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท ให้คณะกรรมการตรวจสอบ รายงานต่อคณะกรรมการของบริษัทเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในเวลาที่คณะกรรมการตรวจสอบ เห็นสมควร

- ก. รายการที่เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์
- ข. การทุจริตหรือมีสิ่งผิดปกติหรือมีความบกพร่องที่สำคัญในระบบควบคุมภายใน
- ค. การฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ

หากคณะกรรมการของบริษัทหรือผู้บริหารไม่ดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไขภายในเวลาตามวรรคหนึ่ง กรรมการตรวจสอบ* รายใดรายหนึ่งอาจรายงานว่ามีรายการหรือการกระทำนั้นต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

- (16) ในการปฏิบัติงานตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการตรวจสอบ มีอำนาจเชิญให้ฝ่ายจัดการ ผู้บริหาร หรือพนักงานของบริษัทที่เกี่ยวข้องมาให้ความเห็น ร่วมประชุม หรือส่งเอกสารตามที่เห็นว่าเกี่ยวข้องจำเป็น
- (17) ในการปฏิบัติงานตามขอบเขต อำนาจ หน้าที่ ให้คณะกรรมการตรวจสอบ มีอำนาจว่าจ้างที่ปรึกษา หรือเชิญบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้ความเห็น หรือคำแนะนำ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามความจำเป็น
- (18) พิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ* ด้วยตนเองทั้งในภาพรวมเป็นรายคณะและรายบุคคลเป็นประจำทุกปี
- (19) พิจารณาสอบทานของกฎบัตรนี้เป็นประจำทุกปีและเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติเปลี่ยนแปลงหากมีความจำเป็น
- (20) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย ด้วยความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน

- (1) กำหนดค่าตอบแทนที่จำเป็นและเหมาะสม ทั้งที่เป็นตัวเงินและมีใช่ตัวเงิน ของกรรมการ กรรมการชุดย่อย และผู้บริหารระดับสูงของบริษัทในแต่ละปี เพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้นของบริษัทโดยรวม
- (2) จัดทำหลักเกณฑ์และนโยบายในการกำหนดค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารระดับสูง เพื่อเสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติและ/หรือนำเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติตามแต่กรณี
- (3) พิจารณาสอบทานและอนุมัติผลการดำเนินงานของบริษัท เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติจ่ายเงินโบนัสประจำปีตามผลตัวชี้วัดการปฏิบัติงานและพิจารณาปรับเพิ่มเงินเดือนประจำปี
- (4) พิจารณาและอนุมัติโครงการค่าตอบแทนระยะยาว (Long Term Incentive Plan) รวมถึงแนวทางปฏิบัติต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- (5) พิจารณาและอนุมัติผลการประเมินการปฏิบัติงานเพื่อกำหนดเงินโบนัสประจำปี การปรับขึ้นเงินเดือนประจำปี และค่าตอบแทนระยะยาว (Long Term Incentive Plan) ให้แก่ประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงซึ่งรายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหารดังกล่าว
- (6) พิจารณาและอนุมัติการจ่ายเงินโบนัสประจำปีให้กับกรรมการของบริษัท
- (7) รายงานนโยบายด้านค่าตอบแทนกรรมการ หลักการ/เหตุผล และวัตถุประสงค์ของนโยบายเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี
- (8) ร่วมกับประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท ประเมินและกำหนดผู้สืบทอดตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงซึ่งรายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหารดังกล่าว และรายงานแผนการสืบทอดตำแหน่งของผู้บริหารระดับสูงให้คณะกรรมการบริษัททราบเป็นประจำทุกปี

- (9) ร่วมกับประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัทจัดทำนโยบายแผนการสืบทอดตำแหน่งสำหรับตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงซึ่งรายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหารดังกล่าว
- (10) ทำหน้าที่ดูแลกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหารระดับสูง
- (11) ว่าจ้างที่ปรึกษาหรือบุคคลที่มีความเป็นอิสระ เพื่อให้ความเห็นหรือคำแนะนำตามความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาความเป็นผู้นำ
- (12) คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนรับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริษัทและมีหน้าที่ให้คำชี้แจงตอบคำถามใดๆ เกี่ยวกับค่าตอบแทนในที่ประชุมผู้ถือหุ้น
- (13) พิจารณาทบทวนและประเมินความเพียงพอของกฎบัตรและเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติเปลี่ยนแปลง
- (14) รายงานผลการปฏิบัติงานที่สำคัญให้คณะกรรมการบริษัททราบเป็นประจำ รวมทั้งประเด็นสำคัญต่างๆ ที่คณะกรรมการบริษัทควรได้รับทราบ
- (15) มีอำนาจเชิญฝ่ายจัดการ ผู้บริหาร หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องของบริษัทมาให้ความเห็น เข้าร่วมประชุม หรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- (16) ดำเนินการอื่นๆ ใดหรือตามอำนาจและความรับผิดชอบ ตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมายหน้าที่ให้เป็นคราวๆ ไป

คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ

- (1) กำหนดหลักเกณฑ์และนโยบายในการสรรหาคณะกรรมการและกรรมการชุดย่อยของบริษัท
- (2) กำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท พิจารณาทบทวนนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท ทุกๆ ปี รวมทั้งเสนอปรับปรุงแก้ไขนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทให้คณะกรรมการพิจารณา
- (3) พิจารณาสรรหากรรมการและกรรมการชุดย่อย โดยพิจารณาบุคคลที่เหมาะสมที่จะมาดำรงตำแหน่งกรรมการ เพื่อเสนอคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ และ/หรือเสนอขออนุมัติต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้น แล้วแต่กรณี
- (4) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย

คณะกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

- (1) พิจารณานโยบาย กลยุทธ์ เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณที่เพียงพอ ตลอดจนการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทพิจารณา
- (2) เสนอประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อบริษัท อันเนื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทพิจารณา
- (3) สอบทานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและกลยุทธ์ด้านการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้
- (4) ให้คำปรึกษาและสนับสนุนประธานเจ้าหน้าที่บริหารอันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสู่ความยั่งยืน
- (5) รายงานผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาสู่ความยั่งยืนต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท
- (6) สอบทานและให้ความเห็นชอบต่อรายงานการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ
- (7) การปฏิบัติอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย

คณะกรรมการบริหาร

- (1) กำหนดทิศทางการกลยุทธ์ โครงสร้างการบริหารงาน แผนธุรกิจ และงบประมาณประจำปีของบริษัท เพื่อเสนอให้คณะกรรมการบริษัทอนุมัติ
- (2) บริหารการดำเนินธุรกิจใดๆ ของบริษัทให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้วางไว้
- (3) กำกับและติดตามผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัท และรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินให้แก่กรรมการบริษัททราบเป็นประจำทุกเดือน

- (4) แสวงหาและประเมินโอกาสในการลงทุนในธุรกิจใหม่ๆ
- (5) พิจารณาและให้ความเห็นแก่คณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท
- (6) พิจารณาสอบทานและอนุมัติรายการเกี่ยวกับการลงทุนและจำหน่ายทรัพย์สิน การบริหารทรัพยากรบุคคล การเงินและการบริหารเงิน การบริหารงานทั่วไป และรายการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท ภายในขอบเขตอำนาจที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท
- (7) พิจารณาและให้ความเห็นต่อเรื่องที่ต้องผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท ยกเว้นในกิจกรรมใดๆ ซึ่งคณะกรรมการบริษัทได้มอบหมายให้คณะกรรมการชุดย่อยอื่นเป็นผู้ดำเนินการไว้แล้ว
- (8) คณะกรรมการบริหารอาจมอบอำนาจช่วงให้ผู้บริหารหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอำนาจในการดำเนินการในเรื่องใด เรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องตามที่คณะกรรมการบริหารพิจารณาเห็นสมควรได้ การอนุมัติรายการของคณะกรรมการบริหารและ/หรือการมอบอำนาจช่วงต้องไม่เป็นการอนุมัติรายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรือรายการที่คณะกรรมการบริหารมีส่วนได้เสียตามที่กำหนดในข้อบังคับของบริษัท และตามที่กำหนดโดยคณะกรรมการบริษัทและหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง
- (9) ว่าจ้างที่ปรึกษาหรือบุคคลที่มีความเป็นอิสระ เพื่อให้ความเห็นหรือคำแนะนำตามความจำเป็น
- (10) มีอำนาจเชิญฝ่ายจัดการ ผู้บริหาร หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องของบริษัทมาให้ความเห็น เข้าร่วมประชุม หรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามที่จำเป็น
- (11) รายงานผลการปฏิบัติงานที่สำคัญของคณะกรรมการบริหารให้คณะกรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำทุกไตรมาส ในวาระการรายงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
- (12) ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและประเมินความเพียงพอของกฎบัตรเป็นประจำทุกปี ซึ่งอาจทำพร้อมกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยอื่น โดยอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ
- (13) ดำเนินการอื่นๆ ใด หรือตามอำนาจและความรับผิดชอบ ตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมายหน้าที่ให้เป็นคราวๆ ไป

ผู้บริหาร

นอกจากคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยแล้ว เอไอเอสกำหนดให้มีผู้บริหารระดับสูงเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ดังรายชื่อต่อไปนี้

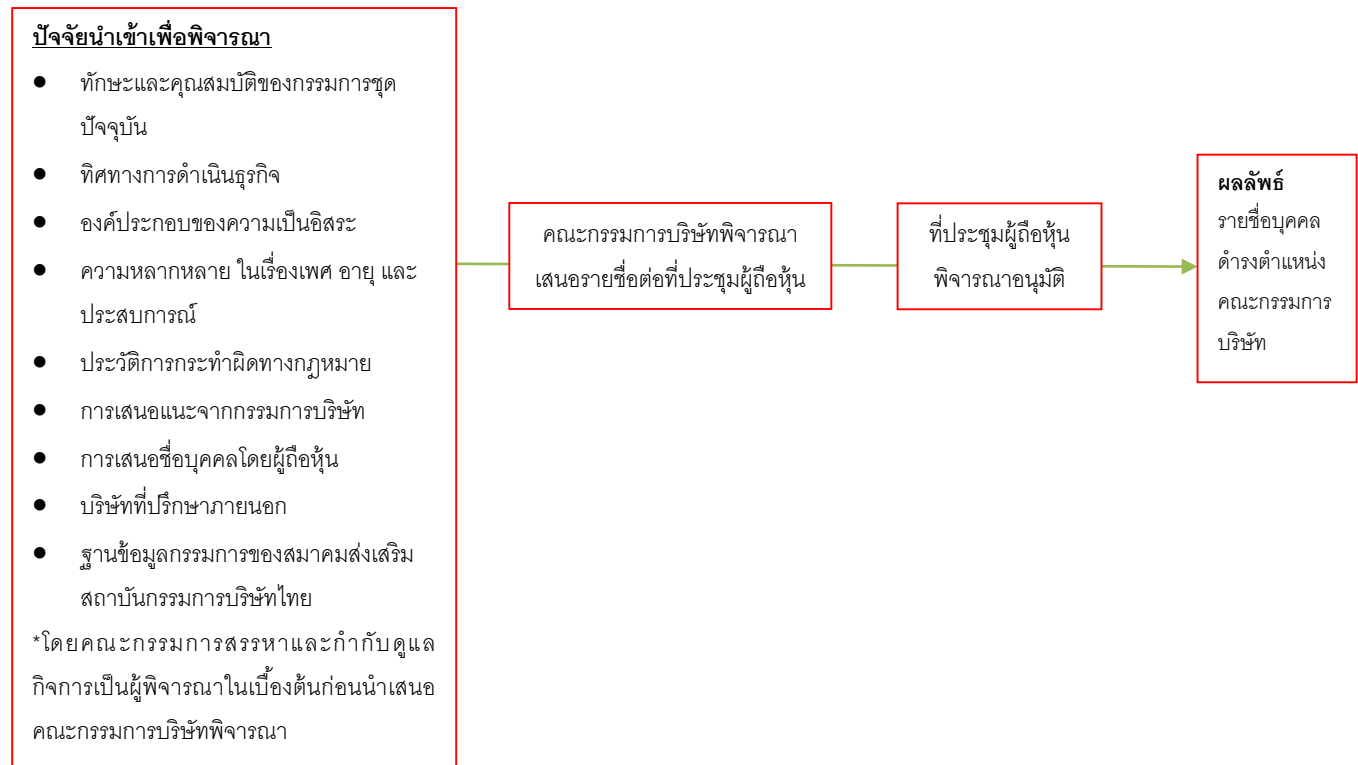
(1) นายสมชัย เลิศสุทธิวงค์	ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และ
รักษาการหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านกลยุทธ์องค์กร
(2) นายสุย เว้ง ซอง	กรรมการผู้อำนวยการ
(3) นายธีร์ สีสัมพรโรจน์	หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการเงิน
(4) นายวิวัฒน์ เกียรติพงษ์ถาวร	หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านธุรกิจสัมพันธ์และองค์กร
(5) นางสาวกานติมา เลอเลิศยุติธรรม	หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านทรัพยากรบุคคล

หมายเหตุ : นายธีร์ สีสัมพรโรจน์ ได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2561 แทนนางสาวสุนิษา ชินวัตร ซึ่งขอเกษียณอายุ

การสรรหากรรมการและผู้บริหารระดับสูง

1. การสรรหากรรมการ

กระบวนการสรรหา

สำหรับการพิจารณาต่อวาระกรรมการ จะพิจารณาถึง ผลการปฏิบัติงาน ประวัติการเข้าร่วมและการมีส่วนร่วมในการประชุม และการสนับสนุนในกิจกรรมของคณะกรรมการ ฯลฯ กรณีที่เป็นกรรมการอิสระ จะพิจารณาถึงความเป็นอิสระด้วย

วิธีการเลือกตั้งกรรมการในการประชุมผู้ถือหุ้น เป็นดังนี้

- (1) ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งมีคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนหุ้นที่ถือ คือ หนึ่งหุ้นเท่ากับหนึ่งเสียง
- (2) ผู้ถือหุ้นแต่ละคนจะใช้คะแนนเสียงที่มีอยู่ทั้งหมดตาม (1) เลือกตั้งบุคคลคนเดียวหรือหลายคนเป็นกรรมการก็ได้ ในกรณีที่เลือกตั้งบุคคลหลายคนเป็นกรรมการ จะแบ่งคะแนนเสียงให้แก่ผู้ใดมากน้อยเพียงใดไม่ได้
- (3) บุคคลซึ่งได้รับคะแนนเสียงสูงสุดตามลำดับลงมา เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการเท่าจำนวนกรรมการที่จะพึงมีหรือจะพึงเลือกตั้งในครั้งนั้น ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับการเลือกตั้งในลำดับถัดลงมา มีคะแนนเสียงเท่ากันเกินจำนวนกรรมการที่จะพึงมีหรือจะพึงเลือกตั้งในครั้งนั้น ให้ผู้เป็นประธานเป็นผู้ออกเสียงชี้ขาด

กรณีที่ตำแหน่งกรรมการว่างลงเนื่องจากสาเหตุอื่นนอกจากการครบวาระออกจากตำแหน่งกรรมการ ให้คณะกรรมการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายเข้าเป็นกรรมการแทนในการประชุมคณะกรรมการ เว้นแต่วาระของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งเหลือน้อยกว่า 2 เดือน โดยบุคคลที่เข้าเป็นกรรมการแทนจะอยู่ในตำแหน่งกรรมการได้เพียงเท่าวาระที่ยังเหลืออยู่ของกรรมการที่ตนแทน ทั้งนี้ มาตรการแต่งตั้งบุคคลเข้าเป็นกรรมการแทนดังกล่าวต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนกรรมการที่ยังเหลืออยู่

ทั้งนี้ เอไอเอสเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นมีส่วนร่วมในการเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการคัดเลือกเป็นกรรมการได้ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 เดือนก่อนวันสิ้นสุดรอบปีบัญชี โดยแจ้งผ่านระบบข่าวของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเว็บไซต์ของเอไอเอส โดยในปี 2561 ไม่มีผู้ถือหุ้นรายใดเสนอชื่อบุคคลเพื่อรับการพิจารณา

การสรรหาประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหารระดับสูง

คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนเป็นผู้พิจารณาสรรหาบุคคลที่เหมาะสมทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงจัดทำแผนการสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) โดยมีหลักในการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกองค์กร และอาจพิจารณาว่าจ้างที่ปรึกษาอิสระเพื่อเข้ามาช่วยในการสรรหาดังกล่าว

แผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง (Succession Plan) รองรับผู้บริหารตั้งแต่ระดับหัวหน้าแผนกงานขึ้นไป โดยมีกระบวนการที่จะทำหน้าที่แทน พร้อมทั้งจัดให้มีกระบวนการพัฒนาบุคลากรในลำดับรองลงมาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการขึ้นปาดำรงตำแหน่งดังกล่าวด้วย

วาระการดำรงตำแหน่ง

1. วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการบริษัท

- (1) ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 และข้อบังคับบริษัท กำหนดให้ในการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีทุกครั้ง ให้กรรมการออกจากตำแหน่ง 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด ถ้าจำนวนกรรมการที่จะแบ่งออกให้ตรงสามส่วนไม่พอดี ให้ออกจำนวนใกล้เคียงที่สุดกับส่วน 1 ใน 3 โดยกรรมการคนใดอยู่ในตำแหน่งนานที่สุดเป็นผู้ออกจากตำแหน่งและกรรมการที่ออกจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งใหม่อีกได้
- (2) กรณีที่ตำแหน่งกรรมการว่างลงเนื่องจากสาเหตุอื่นนอกจากการครบวาระออกจากตำแหน่งกรรมการ ให้คณะกรรมการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย มาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 เข้าเป็นกรรมการแทนในการประชุมคณะกรรมการ โดยบุคคลที่เข้าเป็นกรรมการแทนจะอยู่ในตำแหน่งกรรมการได้เพียงเท่าที่วาระที่ยังเหลืออยู่ของกรรมการที่ตนแทน

2. วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการตรวจสอบ

- (1) คราวละไม่เกิน 3 ปี กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระมีสิทธิได้รับเลือกกลับเข้ามาใหม่ได้ ทั้งนี้ สำหรับผู้ที่ได้ดำรงตำแหน่งมาแล้วเป็นระยะเวลา 9 ปี หรือ 3 วาระติดต่อกัน คณะกรรมการบริษัทจะทบทวนความเป็นอิสระของกรรมการท่านนั้นเป็นประจำทุกปี
 - (2) กรรมการที่ประสงค์จะลาออกก่อนครบวาระต้องยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการบริษัท โดยจะมีผลตั้งแต่วันที่ไปลาออกมาถึงที่บริษัท ทั้งนี้ การพิจารณาแต่งตั้งกรรมการอื่นที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทดแทนกรรมการที่ลาออก กำหนดให้ดำรงตำแหน่งเท่าวาระที่ยังเหลืออยู่ของกรรมการที่มาปฏิบัติหน้าที่แทน และคณะกรรมการบริษัทจะต้องแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบให้ครบถ้วนภายใน 90 วัน นับแต่วันที่กรรมการตรวจสอบคนนั้นลาออก
- ในกรณีที่กรรมการตรวจสอบพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะเพราะเหตุอื่นนอกจากขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย ให้คณะกรรมการตรวจสอบที่พ้นจากตำแหน่งยังคงต้องอยู่รักษาการในตำแหน่งเพียงเท่าที่จำเป็นจนกว่าคณะกรรมการตรวจสอบชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่

3. วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการชุดย่อยอื่นๆ

- (1) ให้กรรมการชุดย่อยอื่นๆ มีวาระอยู่ในตำแหน่งตามวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ และกรรมการชุดย่อยอื่นๆ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้

(2) นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตาม (1) กรรมการชุดย่อยอื่นๆ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- ตาย
- ลาออก
- ขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการชุดย่อย
- คณะกรรมการบริษัทมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร

เอไอเอสมีนโยบายในการกำหนดค่าตอบแทนให้กรรมการ โดยสอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ และเมื่อเทียบกับบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกันและบริษัทที่มีขนาดใกล้เคียงกันแล้ว ค่าตอบแทนดังกล่าวอยู่ในระดับที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะจูงใจและรักษากรรมการที่มีคุณภาพไว้ และจะคำนึงถึงความเป็นธรรมและเหมาะสมสำหรับการจ่ายค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร โดยสอดคล้องกับผลการดำเนินงานของบริษัทและผลการปฏิบัติงานของกรรมการและผู้บริหารแต่ละท่าน

คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน เป็นผู้พิจารณากำหนดค่าตอบแทนที่จำเป็นและเหมาะสมทั้งที่เป็นตัวเงินและมีใช่ตัวเงิน ให้แก่ กรรมการบริษัท กรรมการชุดย่อย ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร รวมถึงผู้บริหารระดับสูงที่มีหน้าที่รายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหาร โดยในการพิจารณานอกจากนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว จะมีการนำผลสำรวจค่าตอบแทนกรรมการที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยมาประกอบการพิจารณา

ทั้งนี้ สำหรับค่าตอบแทนกรรมการและกรรมการชุดย่อย คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนจะนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทเพื่อขอมติเห็นชอบ และที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นเพื่อขออนุมัติเป็นประจำทุกปี

ค่าตอบแทนคณะกรรมการ

ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินสำหรับประธานกรรมการ กรรมการอิสระ และกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารจำนวน 7 ราย รวมจำนวนเงิน 29.66 ล้านบาท โดยจ่ายจากผลการดำเนินงานประจำปี 2561 และมีการพิจารณาจัดสรรตามนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนและกรอบวงเงิน 36 ล้านบาท ซึ่งได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2561 ทั้งนี้ นโยบายการจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าว บริษัทใช้หลักเกณฑ์เดิมตั้งแต่ปี 2558 และค่าตอบแทนที่จัดสรรอยู่ภายในกรอบของวงเงิน อันประกอบด้วย ค่าตอบแทนรายเดือน ค่าเบี้ยประชุมและโบนัส

นโยบายการจ่ายตอบแทนคณะกรรมการประจำปี 2561

กรรมการ	ค่าตอบแทนในรูปตัวเงิน (บาท)		
	ค่าตอบแทนรายเดือน	ค่าเบี้ยประชุม	โบนัส
คณะกรรมการ			
• ประธานกรรมการบริษัท	300,000	x	✓
• กรรมการ	75,000	25,000	✓
คณะกรรมการตรวจสอบ³⁾/คณะกรรมการบริหาร			
• ประธานกรรมการ	25,000	25,000	✓
• กรรมการ	x	25,000	✓
คณะกรรมการชุดย่อยอื่นๆ			
• ประธานกรรมการ	10,000	25,000	✓
• กรรมการ	x	25,000	✓

หมายเหตุ :

- 1) กรรมการที่เป็นผู้บริหาร / พนักงานของบริษัท หรือของบริษัทผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนในฐานะกรรมการ หรือกรรมการชุดย่อย
- 2) ประธานกรรมการไม่ได้รับค่าตอบแทนรายเดือน หรือเบี้ยประชุม ในฐานะประธานในคณะกรรมการชุดย่อย
- 3) คณะกรรมการบริษัทได้มีมติเปลี่ยนชื่อคณะกรรมการตรวจสอบเป็น คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง โดยมีผลเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2562

คำตอบแทนกรรมการบริษัทเป็นรายบุคคลที่ได้รับในฐานะกรรมการบริษัทจำนวน 7 ราย ในปี 2561 มีดังนี้

ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	คำตอบแทนรายเดือน (บาท)	ค่าเบี้ยประชุม (บาท)	โบนัส (บาท)	คำตอบแทนอื่นๆ
นายกันต์ ตระกูลสุน	- กรรมการอิสระ - ประธานกรรมการ - ประธานกรรมการพัฒนา ความเป็นผู้นำและกำหนด คำตอบแทน	3,600,000	-	3,150,000	-
นายสมประสงค์ บุญยะชัย	- รองประธานกรรมการ - กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร - กรรมการพัฒนาความเป็น ผู้นำและกำหนดคำตอบแทน	900,000	325,000	2,253,600	-
นายไกรฤทธิ อุฑากานนท์ชัย	- กรรมการอิสระ - ประธานกรรมการตรวจสอบ - กรรมการสรรหาและกำกับ ดูแลกิจการ	1,200,000	600,000	3,150,000	-
นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์	- กรรมการอิสระ - ประธานกรรมการสรรหาและ กำกับดูแลกิจการ - กรรมการตรวจสอบ	1,020,000	650,000	2,289,000	-
นายประสิทธิ์ เชื้อพานิช	- กรรมการอิสระ - ประธานกรรมการการพัฒนา สู่ความยั่งยืน - กรรมการตรวจสอบ	1,013,333	650,000	2,289,000	-
นายเพชรวิทย์ ซี. อปลาชา จูเนียร์	- กรรมการอิสระ - กรรมการการพัฒนาสู่ความ ยั่งยืน - กรรมการบริหาร	900,000	550,000	2,253,600	-
นายสตีเฟ่น มิลเลอร์ ⁽²⁾	-	765,000	175,000	1,935,224	-
รวม ⁽¹⁾		9,398,333	2,950,000	17,320,424	-

หมายเหตุ

- คำตอบแทนกรรมการที่ปรากฏตามตารางข้างต้นเป็นรายการที่เกิดขึ้นในปี 2561 รวมถึงโบนัสจากผลปฏิบัติงานระหว่างปี 2561 ที่จ่ายในเดือนกุมภาพันธ์ 2562
- นายสตีเฟ่น มิลเลอร์ ขอลาออกจากตำแหน่งกรรมการของบริษัท มีผลวันที่ 6 พฤศจิกายน 2561

คำตอบแทนผู้บริหาร

ปรัชญาในการจ่ายคำตอบแทนของบริษัท มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ตอบสนองความสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ของบริษัท และตอบแทนผลงานที่ผู้บริหารได้สร้างให้กับบริษัท และตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดคำตอบแทนได้ทำการทบทวนและอนุมัตินโยบายคำตอบแทนผู้บริหารเป็นประจำทุกปี โดยการกำหนดระบบบริหารคำตอบแทนจะพิจารณาถึงด้านต่างๆ ดังนี้

การบริหารค่าตอบแทน โดยพิจารณาจากผลการปฏิบัติงาน

- ค่าตอบแทนของผู้บริหาร จะแปรผันตรงกับการบรรลุผลสำเร็จของเป้าหมายตามกลยุทธ์ของบริษัท
- การประเมินผลการปฏิบัติงานจะอยู่บนพื้นฐานของตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงาน ทั้งตัวชี้วัดทางการเงินและด้านอื่นๆ

การบริหารค่าตอบแทน ให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ถือหุ้น

- การคัดเลือกระบบการวัดผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับแผนการดำเนินงานของบริษัททั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ของบริษัท และการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างต่อเนื่องให้กับผู้ถือหุ้น
- การทำให้เกิดความมั่นใจว่าตัวชี้วัดความสำเร็จที่ตั้งขึ้น มีความเหมาะสมกับขีดความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท เป้าหมายของบริษัท และระดับผลการปฏิบัติงานที่มากขึ้น

การบริหารค่าตอบแทน ให้สามารถแข่งขันได้

- การบริหารค่าตอบแทนให้สามารถแข่งขันได้ในกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่าบริษัทสามารถที่จะดึงดูด และรักษานักงานที่ดี มีฝีมือ ให้มาทำงาน และอยู่สร้างผลงานให้กับบริษัทอย่างต่อเนื่อง
- การเชื่อมโยงสัดส่วนระหว่างค่าตอบแทนและผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับทั้งผลตอบแทนรายปี และผลตอบแทนระยะยาว

โครงสร้างการจ่ายค่าตอบแทนของบริษัท

ค่าตอบแทนซึ่งจ่ายให้กับประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหาร โดยผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทจะประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

ค่าตอบแทนและผลประโยชน์แบบคงที่		+	ค่าตอบแทนตามผลปฏิบัติงาน	
เงินเดือน	ผลประโยชน์		โบนัสตามผลงาน	ค่าตอบแทนระยะยาว

ค่าตอบแทนและผลประโยชน์แบบคงที่

เงินเดือน

ระดับของค่าตอบแทนที่ได้รับ เป็นไปตามหน้าที่ ความรับผิดชอบตามตำแหน่งงาน ประสบการณ์และทักษะความชำนาญเฉพาะตัวบุคคล ซึ่งทำการจ่ายเป็นเงินสดเข้าบัญชีทุกเดือน โดยจะมีการทบทวนเป็นประจำทุกปี จากการพิจารณาผลการปฏิบัติงาน และอัตราการขึ้นเงินเดือนในตลาดแรงงาน

ผลประโยชน์อื่น และผลประโยชน์พิเศษ

วัตถุประสงค์หลักของการให้ผลประโยชน์อื่น และผลประโยชน์พิเศษ คือการสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้กับพนักงาน และช่วยเหลือในกรณีพนักงานสูงอายุ ประสพปัญหาด้านสุขภาพ ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิต โดยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ แผนประกันสุขภาพ และสวัสดิการต่างๆ สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในตลาดแรงงาน และตามที่กฎหมายกำหนด

ค่าตอบแทนตามผลการปฏิบัติงาน

โบนัสตามผลงาน

- เป็นรางวัลตอบแทนที่แปรผันตามความสำเร็จของผลงานในระยะสั้น เมื่อเทียบกับแผนงานประจำปีที่ได้กำหนดไว้ โดยเทียบเคียงกับค่าตอบแทนในตลาดแรงงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เงินโบนัสตามผลงานนี้จะผูกกับดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI) ประจำปี ซึ่งเป็นผลรวมจากตัววัดผลที่หลากหลาย และมีการถ่วงน้ำหนักตามความสำคัญของแต่ละปัจจัย โดยเป็นการตัดสินผลการปฏิบัติงานโดยรวมของบริษัท และของพนักงานรายบุคคล

ค่าตอบแทนระยะยาว (Long Term Value Sharing Compensation)

- ค่าตอบแทนระยะยาว เป็นรูปแบบค่าตอบแทนที่ส่งเสริมการสร้างการเติบโตของธุรกิจอย่างยั่งยืนและสร้างมูลค่าแก่ผู้ถือหุ้น รวมถึงเป็นการรักษาตำแหน่งผู้บริหารที่สำคัญโดยเน้นให้เกิดผลประโยชน์ที่ดีของบริษัทและมีการตัดสินใจทางธุรกิจที่คำนึงถึงผลประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้น การให้ผลตอบแทนจะพิจารณาจากมูลค่าทางเศรษฐกิจของบริษัท (Economic Profit) มูลค่าผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นทั้งในเชิงมูลค่ารวม (Absolute total shareholder return) และมูลค่าในเชิงเปรียบเทียบ (Relative total shareholder return) การคำนวณผลตอบแทนจะพิจารณาจากผลการดำเนินงานในรอบเวลา 3 ปี และทยอยจ่ายผลตอบแทนออกไปอีก 3 ปี ทั้งนี้ การจ่ายผลตอบแทนอาจมีการเรียกคืนหรือดักจ่าย (Clawback policy) ในกรณีที่มีการกระทำผิดทางวินัย การลาออกหรือการเลิกจ้าง

การจ่ายค่าตอบแทนของบริษัท

	CEO	ผู้บริหาร	พนักงานทุกคน	รูปแบบการจ่าย	จุดประสงค์และการเชื่อมโยงกับหลักการ ค่าตอบแทน
เงินเดือน (Base Salary)	✓	✓	✓	เงินสด แก่ พนักงานทุกคน	จูงใจและรักษาพนักงานที่มีความรู้ ความสามารถ และตอบแทนการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ และความรับผิดชอบตาม ตำแหน่งงาน
ผลประโยชน์อื่น	✓	✓	✓	กองทุนสำรอง เลี้ยงชีพ ประกันชีวิต และสุขภาพ	สร้างความมั่นคงปลอดภัยให้กับ พนักงาน
เงินโบนัสตามผลงาน (Performance Bonus)	✓	✓	✓	เงินสด แก่ พนักงานทุกคน	เพื่อเป็นรางวัลตอบแทนตามความสำเร็จ ของผลงานที่ได้กำหนดไว้ประจำปี
ค่าตอบแทนระยะยาว (Value-Sharing Compensation)	✓	✓		เงินสด แก่ ผู้บริหาร	ผลักดันให้เกิดผลการดำเนินงาน โดย พิจารณาจากมูลค่าผลตอบแทนรวมแก่ ผู้ถือหุ้น (Total shareholder return) และ มูลค่ารวมทางเศรษฐกิจของบริษัท (Economic Profit) เพื่อสร้างความ สอดคล้องของผลประโยชน์ร่วมระหว่าง ผู้บริหารและผู้ถือหุ้น

ค่าตอบแทนรวมของคณะผู้บริหารจำนวน 4 ราย เท่ากับ 52.54* ล้านบาท ประกอบด้วยเงินเดือน โบนัสตามผลงาน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และผลประโยชน์อื่นๆ

หมายเหตุ : *ค่าตอบแทน 52.54 ล้านบาท รวมค่าตอบแทนของนางสาวสุนิษา ชินวัตร ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการเงิน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 – 30 กันยายน 2561

บริษัทได้ออกใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ (Warrant) ตามโครงการจ่ายค่าตอบแทนระยะยาวให้แก่ผู้บริหาร เป็นจำนวน 5 ครั้ง ตั้งแต่ ปี 2556-2560 โดยมีผู้บริหารตามคำนิยามของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ได้รับใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ (Warrant) มีรายชื่อและจำนวนใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ (Warrant) ที่ได้รับดังนี้

รายชื่อผู้บริหารที่ได้รับ			จำนวนใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ (Warrant) (หน่วย)										
			ปี 2560	ร้อยละของจำนวน ใบสำคัญแสดงสิทธิ ทั้งหมดที่ออก	ปี 2559	ร้อยละของจำนวน ใบสำคัญแสดงสิทธิ ทั้งหมดที่ออก	ปี 2558	ร้อยละของจำนวน ใบสำคัญแสดงสิทธิ ทั้งหมดที่ออก	ปี 2557	ร้อยละของจำนวน ใบสำคัญแสดงสิทธิ ทั้งหมดที่ออก	ปี 2556	ร้อยละของจำนวน ใบสำคัญแสดงสิทธิ ทั้งหมดที่ออก	รวม
1.	นายสมชัย เลิศ สุทธิวงค์	จำนวน	88,700	6.3	56,800	6.87	51,600	5.92	29,816	4.38	19,824	4.89	246,740
2.	นางสาวสุนิษา ชินวัตร	จำนวน	35,440	2.5	11,900	1.44	11,890	1.36	11,020	1.62	6,864	1.69	77,114
3.	นายวีรวัฒน์ เกียรติพงษ์	จำนวน	44,300	3.1	30,200	3.65	30,174	3.46	27,116	3.99	19,864	4.90	151,654
4.	นางสาวกานติ มา เลอเลิศ ยุติธรรม	จำนวน	44,300	3.1	33,200	4.01	0	-	0	-	0	-	77,500

เลขานุการบริษัท คือ นายชวิน ชัยวัชรารภรณ์ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 89/15 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ รวมถึงเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่กรรมการในการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการประสานงานให้มีการปฏิบัติตามมติคณะกรรมการตลอดจนปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลกิจกรรมของคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

หัวหน้าหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน คือ นางสาวนัฐยา พัวพงศกร ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลในฐานะบริษัทจดทะเบียนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) รวมทั้งกฎหมายบริษัทมหาชนจำกัด

ทั้งนี้ข้อมูลประวัติและรายละเอียดของเลขานุการบริษัท และหัวหน้าหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ปรากฏตามเอกสารแนบ 1 หน้า 3

บุคลากร

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทและบริษัทย่อย มีพนักงานทั้งสิ้น 12,552 คน (รวมพนักงานชั่วคราว) โดยแบ่งตามสายงานหลักได้ดังนี้

เอไอเอส		เอเอ็มพี / เอดีซี / เอไอเอ็น / ดับบลิวดีเอส / เอสบีเอ็น / เอดับบลิวเอ็น / เอฟเอ็กซ์แอล / เอ็มเอ็มที / เอดีดี /เอบีเอ็น	
สายงานหลัก	จำนวนพนักงาน		จำนวนพนักงาน
การเงินและบัญชี	243	เอเอ็มพี	39
ทรัพยากรบุคคล	211	เอดีซี	-
ตรวจสอบภายใน	49	เอไอเอ็น	22
กลยุทธ์องค์กร	54	ดับบลิวดีเอส	380
สำนักผู้บริหาร	17	เอสบีเอ็น	39
เลขานุการบริษัท	8	เอดับบลิวเอ็น	6,840
ธุรกิจสัมพันธ์และพัฒนา	20	เอฟเอ็กซ์แอล	131
กฎหมาย	40	เอ็มเอ็มที	1,507
ความปลอดภัยไซเบอร์และสารสนเทศ	40	เอดีดี	2
โครงการ Organization Transformation	17	เอบีเอ็น	7
รวม	699	รวม	8,967

เอซีซี	ดีพีซี		
สายงานหลัก	จำนวนพนักงาน	สายงานหลัก	จำนวนพนักงาน
สำนักกรรมการผู้จัดการ	4	สำนักผู้บริหาร	3
สำนักลูกค้าสัมพันธ์ – กรุงเทพมหานคร	1,384		
สำนักลูกค้าสัมพันธ์ – นครราชสีมา	684		
สำนักลูกค้าสัมพันธ์ – Operation Development	66		
สำนักลูกค้าสัมพันธ์ – Platform	38		
สำนักบริหารทรัพยากรบุคคลลูกค้าสัมพันธ์	33		
ฝ่ายประกันคุณภาพและงานบริการ	73		
พัฒนาทรัพยากรบุคคล	578		
Strategic Planning & Analysis	23		
รวม	2,883	รวม	3

สำหรับปี 2561 ค่าตอบแทนรวมของบุคลากรของบริษัท และบริษัทย่อย ประกอบด้วย เงินเดือน โบนัส และเงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ มีจำนวนทั้งสิ้น 7,537.66 ล้านบาท ทั้งนี้ นโยบายการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่พนักงานสามารถศึกษาได้จากรายงานพัฒนาความยั่งยืนปี 2561

การกำกับดูแลกิจการ

ความสำเร็จในปี 2561

- คะแนน Corporate Governance Report ระดับ “ดีเลิศ” จากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย
- รางวัลบริษัทจดทะเบียนด้านนักลงทุนสัมพันธ์ดีเด่น ต่อเนื่องเป็นปีที่ 7 จากงาน SET Awards 2018
- คะแนนเต็ม 100 คะแนน จากการประเมินคุณภาพการจัดประชุมสามัญผู้ถือหุ้น โดยสมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย
- ได้รับคัดเลือกให้เป็นหนึ่งใน “หุ้นยั่งยืน” จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต่อเนื่องเป็นปีที่ 4

นโยบายการกำกับดูแลกิจการ

นโยบายการกำกับดูแลกิจการ ยึดถือการปฏิบัติตามกฎหมายเป็นขั้นพื้นฐาน และพัฒนาให้มีความโปร่งใส น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับ ตามแนวทางการดำเนินธุรกิจที่ยึดเอี่ยม ด้วยธรรมาภิบาลและการเติบโตอย่างยั่งยืนทั้งในระดับประเทศ และระดับสากล โดยครอบคลุมแนวปฏิบัติ 5 หมวด

1. คณะกรรมการบริษัท
2. สิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้นและบทบาทต่อผู้มีส่วนได้เสีย
3. การเปิดเผยสารสนเทศและความโปร่งใส
4. การควบคุมและบริหารความเสี่ยง
5. ประมวลจริยธรรมธุรกิจ

นโยบายการกำกับดูแลกิจการจัดทำขึ้นตามแนวทางของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2560 (CG Code) การกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนไทยโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (CGR) ASEAN Corporate Governance Scorecard (ASEAN CG Scorecard) และดัชนีความยั่งยืนดาวโจนส์ (DJSI) และมีกระบวนการกำกับดูแล ดังนี้

- กำกับดูแลโดยคณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ
- อนุมัติโดยคณะกรรมการบริษัท
- บังคับใช้กับ กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานของเอไอเอสและบริษัทในเครือทุกแห่ง
- ทบทวนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ทั้งนี้ คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการได้พิจารณาทบทวนนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2561 และคณะกรรมการบริษัทได้พิจารณาและอนุมัตินโยบายดังกล่าวเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2561 โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การกำหนดจำนวนบริษัทจดทะเบียนอื่นที่กรรมการแต่ละท่านสามารถไปดำรงตำแหน่งได้ไม่เกิน 4 แห่ง
2. การประเมินผลปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทโดยที่ปรึกษาภายนอกอย่างน้อยทุกๆ 3 ปี
3. การเข้าร่วมประชุมของกรรมการแต่ละท่านไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของจำนวนการประชุมทั้งปี
4. การเพิ่มขอบเขตความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ*ให้ครอบคลุมการกำกับดูแลความเสี่ยง

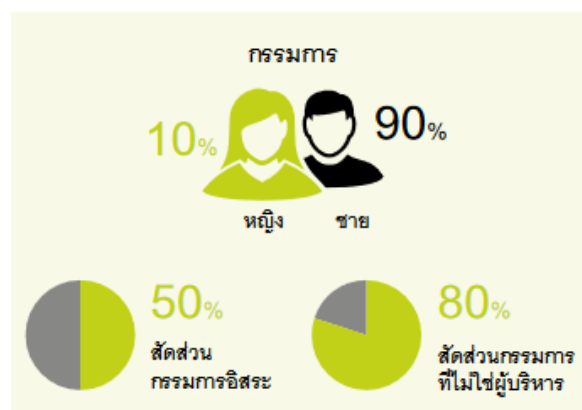
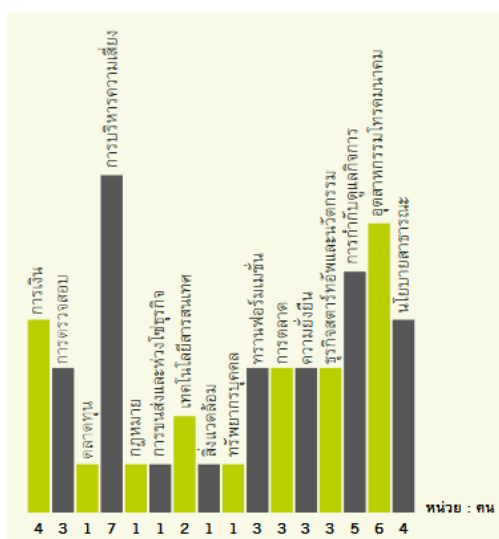
5. การกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทให้มีความหลากหลายโดยเฉพาะในด้านเพศ เชื้อชาติ สัญชาติ และถิ่นกำเนิด ในการสรรหากรรมการอิสระแต่ละครั้ง คณะกรรมการสรรหาฯ จะพิจารณาผู้สมัครที่มีคุณสมบัติเหมาะสมด้วย
6. กำหนดสัดส่วนกรรมการอิสระให้เป็นเสียงส่วนใหญ่ รวมถึงประธานของคณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำ และกำหนดค่าตอบแทนเป็นกรรมการอิสระ
7. การสื่อสารเรื่องประมวญจริยธรรมธุรกิจและนโยบายต่อต้านการให้และรับสินบนและการคอร์รัปชันให้ครอบคลุมของพนักงาน รวมถึงการส่งเสริมให้กิจการบริษัทร่วมค้าปฏิบัติตามแนวทางของการดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรม

ท่านสามารถศึกษานโยบายเพิ่มเติมได้ที่ <http://advanc-th.listedcompany.com> ภายใต้หัวข้อบรรษัทภิบาล

รายงานการปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการในปีที่ผ่านมา

หมวด 1 คณะกรรมการบริษัท

1. คณะกรรมการบริษัทเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ในการมุ่งมั่นให้กลุ่มเอไอเอสเป็นผู้ให้บริการเทคโนโลยีดิจิทัลที่ได้รับการยอมรับสูงสุด โดยกำหนดให้เป็นวิสัยทัศน์ และพันธกิจของบริษัท เพื่อส่งต่อให้ฝ่ายจัดการนำไปกำหนดเป็นกลยุทธ์ และตั้งเป้าหมายในระยะยาว และมีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าเป็นประจำทุกปี คณะกรรมการบริษัทได้ติดตามดูแลให้มีการนำกลยุทธ์ของบริษัทไปปฏิบัติ โดยในการประชุมคณะกรรมการบริษัททุกไตรมาส ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทได้ติดตามผลการดำเนินงานของฝ่ายจัดการ โดยกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานและผลประกอบการของบริษัท โดยเฉพาะในส่วนของการเงินและแผนงานต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ในปี 2561 คณะกรรมการบริษัทได้พิจารณาทบทวนวิสัยทัศน์ ภารกิจ และกลยุทธ์ของบริษัท (Strategic direction) เพื่อให้สอดคล้องสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปและการดำเนินธุรกิจของบริษัท
2. องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทมีความหลากหลายทั้งทางด้านประสบการณ์ทำงาน การศึกษา เพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ถิ่นกำเนิด รวมถึงมีสัดส่วนกรรมการอิสระ และกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมากกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระในฐานะตัวแทนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด และเป็นการถ่วงดุลอำนาจในการบริหารงานที่ดี

*คณะกรรมการบริษัทได้มีมติเปลี่ยนแปลงชื่อคณะกรรมการตรวจสอบเป็น คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง โดยมีผลเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2562

3. ประชามติกรรมการบริษัท คือ คุณกานต์ ตระกูลฮุน เป็นกรรมการอิสระและไม่ใช่นักเคลื่อนไหวเดียวกันกับประธานเจ้าหน้าที่บริหาร รวมถึงไม่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตหรือทางธุรกิจระหว่างกัน และมีการแบ่งแยกการดำรงตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของ ประชามติกรรมการและประธานเจ้าหน้าที่บริหารอย่างชัดเจนไว้ในนโยบายการกำกับดูแลกิจการ
เอไอเอสยังกำหนดให้มีการแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการบริษัทกับฝ่ายจัดการ และสงวนสิทธิในการพิจารณา เรื่องที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท ตามรายละเอียดที่ปรากฏในหัวข้อ โครงสร้างการจัดการ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการบริษัทสนับสนุนให้กรรมการและฝ่ายจัดการมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ผ่านการสร้างวัฒนธรรมการเคารพบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย และการทำงานร่วมกันตามหลักธรรมาภิบาล
4. คุณสมบัติของกรรมการอิสระได้กำหนดให้มีความเข้มข้นกว่าหลักเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด อาทิ ต้องถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 0.5 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือนิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง โดยให้นับรวมการถือหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ข้อกำหนดเรื่องคุณสมบัติกรรมการอิสระศึกษาได้จาก <http://advanceth.listedcompany.com> ภายใต้หัวข้อบรรษัทภิบาล “นโยบายบรรษัทภิบาลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบริษัท”
5. วันประชุมคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า และส่วนงานเลขานุการบริษัทจะจัดส่ง หนังสือเชิญประชุมพร้อมเอกสารประกอบให้กรรมการแต่ละท่านล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน เพื่อให้กรรมการมีเวลาศึกษา ประชามติกรรมการทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุม และได้ดำเนินการให้แต่ละวาระมีการจัดสรรเวลาอย่างเพียงพอ เปิดโอกาส ให้กรรมการแต่ละท่านแสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้บริหารระดับสูงเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบ ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการทุกครั้ง
เอไอเอสได้นำเทคโนโลยีการประชุมทางไกลผ่านวิดีโอ (Video conference) และการพัฒนาช่องทางการส่งเอกสารการประชุมผ่าน Board portal ที่มีความปลอดภัยสูง เข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการประชุมและอำนวยความสะดวกให้ กรรมการ สำหรับในเดือนใดที่ไม่ได้มีการจัดประชุม ส่วนงานเลขานุการบริษัทจะจัดส่งรายงานสรุปผลการดำเนินงานของ บริษัทและบริษัทย่อยในเดือนให้คณะกรรมการบริษัทรับทราบ
6. ในปีที่ผ่านมา กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร มีการประชุมร่วมกันอย่างเป็นอิสระโดยไม่มีกรรมการที่เป็นผู้บริหารและฝ่ายจัดการ เข้าร่วม 1 ครั้ง โดยมีการอภิปรายในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยง การแข่งขันทาง ธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง รวมถึงการพัฒนาในด้านทรัพยากรบุคคล และภายหลังการประชุมได้มีการรายงานผลการประชุมให้ คณะกรรมการบริษัทและประธานเจ้าหน้าที่บริหารรับทราบ
7. กรรมการและผู้บริหารมีการรายงานให้บริษัททราบส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของบริษัทหรือบริษัทย่อยเมื่อ เข้าดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือผู้บริหาร และรายงานเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลดังกล่าว เพื่อให้บริษัทมีข้อมูล ประกอบการดำเนินการตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งนี้ ส่วนงานเลขานุการบริษัทจะนำเสนอ รายงานการเปลี่ยนแปลงส่วนได้เสีย รวมถึงการถือครองหลักทรัพย์ของคณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารให้ที่ประชุม คณะกรรมการบริษัทรับทราบในทุกไตรมาสและทุกครั้งที่กรรมการหรือผู้บริหารได้รายงานการมีส่วนได้เสียของตน
8. คณะกรรมการกำหนดให้มีแผนการสืบทอดตำแหน่งของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และผู้บริหารระดับสูงของบริษัท ตั้งแต่ ระดับหัวหน้าฝ่ายงาน เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทจะสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้หากตำแหน่งสำคัญดังกล่าวว่างลง โดย มอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และจัดทำแผนการสืบทอด ดังกล่าว และรายงานให้คณะกรรมการบริษัททราบ รวมทั้งให้มีการทบทวนเป็นประจำทุกปี

นอกเหนือจากกรรมการและผู้บริหาร ฝ่ายทรัพยากรบุคคลยังมีการจัดทำแผนและกลยุทธ์ในการบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคลสำหรับบุคลากรที่มีศักยภาพสูง (Talent) ร่วมกับการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการปฏิบัติงาน (Corporate KPI) รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนการสืบทอดตำแหน่ง สามารถศึกษาได้จากรายงานการพัฒนารายงานประจำปี

9. เอไอเอสมอบหมายให้ส่วนงานเลขานุการบริษัท เป็นตัวกลางในการติดต่อระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ หรือคณะกรรมการกับผู้ถือหุ้น และกำหนดให้ส่วนงานตรวจสอบภายใน เป็นตัวกลางในการติดต่อระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบกับฝ่ายจัดการ อย่างไรก็ตาม เอไอเอสไม่มีการปิดกั้นการเข้าถึงและติดต่อสื่อสารระหว่างกรรมการและฝ่ายจัดการโดยตรง ซึ่งที่ผ่านมา ได้เปิดให้ทั้งสองฝ่ายมีเวลาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก่อน/หรือหลังการประชุม โดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการเข้าไปแทรกแซงการดำเนินธุรกิจปกติหรือก้าวล่วงขอบเขตอำนาจหน้าที่ระหว่างกัน
10. คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท ในการพิจารณา นโยบายและโครงสร้างการจ่ายค่าตอบแทนของกรรมการก่อนนำเสนอให้ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นอนุมัติ โดยนโยบายและโครงสร้างค่าตอบแทนของกรรมการ จะพิจารณาจากหน้าที่ความรับผิดชอบ ระดับการจ่ายค่าตอบแทนของบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกันและบริษัทที่มีขนาดใกล้เคียงกัน ผลประกอบการของบริษัท เป้าหมายและผลการปฏิบัติงานของกรรมการรายบุคคล รายละเอียดเพิ่มเติมสามารถศึกษาได้จาก หัวข้อ “โครงสร้างการจัดการ”
11. กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่จะได้รับการปฐมนิเทศเพื่อรับทราบข้อมูลทั่วไปและภาพรวมข้อมูลการดำเนินธุรกิจที่สำคัญ และสรุปการดำเนินงานของแต่ละสายธุรกิจ การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เช่น บทบาทหน้าที่ของกรรมการในบริษัทจดทะเบียน นโยบายการซื้อขายหลักทรัพย์ของเอไอเอส โดยผู้บริหารระดับสูง เป็นผู้นำเสนอ ทั้งนี้ ในปี 2561 บริษัทไม่ได้สรรหากรรมการใหม่แต่อย่างใด
12. เอไอเอสส่งเสริมให้กรรมการ เลขานุการบริษัท และผู้บริหารให้เข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องและในหลากหลายรูปแบบ โดยเอไอเอสจะเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด โดยในปี 2561 มีกิจกรรมและหลักสูตรฝึกอบรมที่กรรมการเข้าร่วมดังนี้

ชื่อหลักสูตร/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	รายชื่อกรรมการที่เข้าร่วม
การศึกษาดูงานที่ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีและสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ๆ	เพื่อให้คณะกรรมการบริษัทได้เรียนรู้การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่	คุณกานต์ ตระกูลฮุน คุณสมประสงค์ บุญยะชัย คุณไกรฤทธิ์ อุซูกานนท์ชัย คุณสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ คุณประสัทธ์ เชื้อพานิช คุณแอลเลน ลิว ยง เคียง คุณจิ้น โล เจียบ จง คุณสมชัย เลิศสุทธิวงศ์ คุณสุย เจริญ ชอง
Director Accreditation Program (DAP 146/2561) จัด โดย สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)	เพื่อให้กรรมการได้รับความรู้และความเข้าใจถึงหลักการของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและกฎเกณฑ์ กฎระเบียบ ตลอดจน บทบาทและหน้าที่ของกรรมการบริษัทในการนำการกำกับดูแลกิจการที่ดีไปปฏิบัติ	คุณเมธาวีโด ซี. อบลาซา จูเนียร์

ชื่อหลักสูตร/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	รายชื่อกรรมการที่เข้าร่วม
Chairman Forum 2018: " Digital Transformation – A Must for all Companies"	เพื่อให้กรรมการได้รับความรู้ในเรื่องนวัตกรรมใหม่ๆ และเทคโนโลยีใหม่	คุณกานต์ ตระกูลฮุน คุณประสัทธ์ เชื้อพานิช

13. คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยทุกชุด (Board Self-Assessment) เป็นรายบุคคลและทั้งคณะด้วยตนเองเป็นประจำทุกปี ครอบคลุมการประเมินทั้งเรื่องโครงสร้างและคุณสมบัติของกรรมการ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ การเข้าร่วมประชุม การปฏิบัติหน้าที่ การพัฒนาตนเอง และความสัมพันธ์กับฝ่ายจัดการ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อช่วยให้มีการพิจารณาบทวนผลงาน ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ในปีที่ผ่านมา
- 2) เพื่อใช้ในการพัฒนาการทำงานของคณะกรรมการให้มีประสิทธิภาพ และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเองได้อย่างชัดเจน
- 3) เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคณะกรรมการบริษัทกับฝ่ายจัดการ

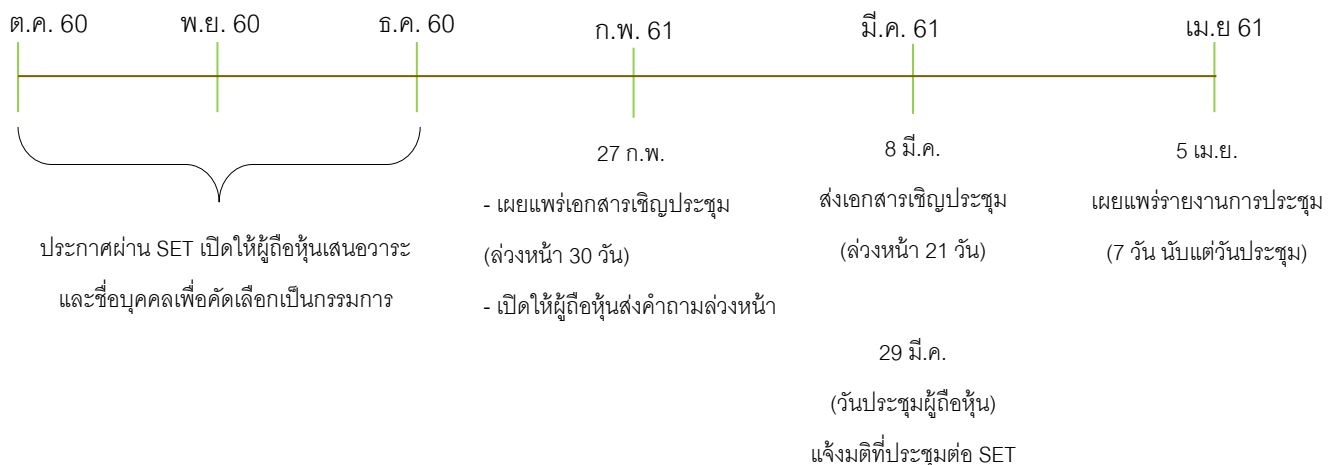
ขั้นตอนในการประเมิน

1. ส่วนงานเลขานุการบริษัทจะเป็นผู้จัดส่งแบบประเมินให้กรรมการทุกท่านประเมินทุกปี
 2. รวบรวมแบบประเมินและผลคะแนน รวมถึงจัดทำรายงานผลการประเมินดังกล่าวเสนอต่อประธานกรรมการ และประธานกรรมการชุดย่อยแต่ละชุด เพื่อศึกษา วิเคราะห์ผลการประเมินร่วมกัน และกำหนดวิธีการพัฒนาการปฏิบัติงานของกรรมการต่อไป
- ทั้งนี้ ผลการประเมินตนเองของคณะกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อยทุกชุดทั้งแบบองค์รวมและแบบรายบุคคล ประจำปี 2561 คณะกรรมการเห็นว่าได้ปฏิบัติงานครบถ้วน เหมาะสมตามขอบเขตอำนาจหน้าที่และเป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี นอกจากนี้ ในปี 2561 คณะกรรมการบริษัทได้เห็นชอบนโยบายให้ที่ปรึกษาภายนอกดำเนินการประเมินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัท เพื่อนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
14. การประเมินผลการปฏิบัติงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนเป็นผู้ประเมินและกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานประจำปีและเป้าหมายระยะยาว ซึ่งผลของการประเมินจะถูกนำมาใช้ประกอบการพิจารณาค่าตอบแทนของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ทั้งนี้ โครงสร้างค่าตอบแทนสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากหัวข้อโครงสร้างการจัดการ

หมวด 2 สิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น

เอไอเอสเคารพสิทธิและให้ความเท่าเทียมกับผู้ถือหุ้นทุกราย ทั้งสิทธิในการอนุมัติและรับเงินปันผลในอัตราจ่ายต่อหุ้นที่เท่าเทียมกัน การให้สิทธิในการซื้อ ขาย โอน รับโอน หลักทรัพย์ที่ตนถืออยู่อย่างเป็นอิสระ การไม่เข้าแทรกแซงธุรกรรมในตลาด ซื้อขายหลักทรัพย์ การให้สิทธิในการเสนอซื้อ แต่งตั้ง และถอดถอนกรรมการ การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีอิสระและกำหนดค่าสอบบัญชีประจำปี การแสดงความเห็นในที่ประชุมผู้ถือหุ้นอย่างเป็นอิสระ และการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมตัดสินใจและอนุมัติธุรกรรมที่มีนัยสำคัญต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของเอไอเอส โดยนอกเหนือจากสิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าวแล้ว เอไอเอสยังดำเนินกิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้ผู้ถือหุ้นมีการใช้สิทธิของตน และกิจกรรมอื่นๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นได้ทำหน้าที่ในฐานะเจ้าของกิจการ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานและการเข้าทำธุรกรรมต่างๆ ข้อมูลผลประกอบการรายไตรมาสและประจำปี ผ่านเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเว็บไซต์บริษัท เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ถือหุ้นสามารถเข้าถึงข้อมูลผลการดำเนินงานของบริษัทได้หลากหลายช่องทางและทันเวลา
2. จัดตั้งส่วนงานนักลงทุนสัมพันธ์ เพื่อเป็นศูนย์กลางการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ถือหุ้นกับบริษัท เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นทั้งผู้ถือหุ้นรายย่อย และผู้ถือหุ้นสถาบัน สามารถสอบถามและเสนอแนะเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานไปยังฝ่ายจัดการ รวมถึงให้ข้อมูลการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาตัดสินใจลงทุนของผู้ถือหุ้น รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมบริษัท จัดทะเบียนพบผู้ลงทุนซึ่งจัดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทุกไตรมาส เพื่อพบปะและนำเสนอผลประกอบการกับผู้ถือหุ้นรายย่อย และเดินสายพบนักลงทุนสถาบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ
3. จัดทำ “นโยบายการซื้อขายหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน” เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน และป้องกันการนำข้อมูลภายในที่ยังไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองและ/หรือ บุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยนโยบายฉบับนี้ ครอบคลุมถึงหลักทรัพย์ของเอไอเอสและบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (อินทัช) ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของเอไอเอส
นอกจากนี้ ยังกำหนดบุคคลที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งสามารถล่วงรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในได้มากกว่าพนักงานทั่วไป (Designated person) ให้ถือว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยง จึงห้ามซื้อขาย โอน และรับโอนหลักทรัพย์ของเอไอเอสและอินทัชในช่วงเวลา 30 วัน ก่อนการเปิดเผยงบการเงินประจำไตรมาสและประจำปี และช่วงเวลาอื่นที่จะกำหนดเป็นครั้งคราว รวมทั้งให้มีการรายงานการถือครองและการเปลี่ยนแปลงหลักทรัพย์ของเอไอเอสและอินทัชของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อส่วนงานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน (Compliance Department) ทุกครั้ง ภายใน 3 วันทำการ นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว
4. การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการประชุมสามัญผู้ถือหุ้น

- 4.1 หนังสือเชิญประชุมและเอกสารประกอบการประชุมจัดทำขึ้นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้ถือหุ้นทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเอกสารประกอบการประชุมที่เป็นคำชี้แจงเกี่ยวกับเอกสารและหลักฐานซึ่งผู้ถือหุ้นจะต้องนำมาในวันประชุมหรือเตรียมเพื่อประกอบการมอบฉันทะ เอไอเอสได้จัดทำเนื้อหาในรูปแบบที่เข้าใจง่าย โดยจำแนกเป็นการมาด้วยตนเองและมอบฉันทะ และจำแนกเป็นกรณีบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ข้อกำหนดเรื่องเอกสารหลักฐานที่ต้องนำมาแสดงเป็นไปตามแนวทางที่กฎหมายกำหนด เพื่อไม่ให้ไปจำกัดสิทธิหรือเป็นการระต่อผู้ถือหุ้นจนเกินความจำเป็น
- 4.2 แต่งตั้งกรรมการอิสระที่จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ คุณไกรฤทธิ อุษากานนท์ชัย และคุณสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ และคุณประสัทธ์ เชื้อพานิช เพื่อเป็นผู้รับมอบอำนาจแทนผู้ถือหุ้นที่ไม่สะดวกมาเข้าร่วมประชุมด้วยตนเอง
- 4.3 จัดให้มีกระบวนการตรวจสอบเอกสารและลงทะเบียนล่วงหน้าให้กับผู้ถือหุ้นสถาบันและคัสโตเดียน เพื่ออำนวยความสะดวก เนื่องจากกลุ่มบุคคลดังกล่าว มีปริมาณผู้ถือหุ้นที่อยู่ภายใต้การดำเนินงานเป็นจำนวนมาก โดยหากมีการมอบฉันทะให้กรรมการอิสระ จะมีการส่งสำเนาใบมอบฉันทะที่มีลายเซ็นของกรรมการอิสระผู้รับมอบ กลับไปให้ผู้ถือหุ้นภายหลังจากการประชุมเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการตรวจสอบผู้ถือหุ้นของหน่วยงานกำกับดูแลในภายหลัง
- 4.4 เอไอเอสใช้ระบบบาร์โค้ดในการลงทะเบียนและการนับคะแนนเพื่อความรวดเร็วและแม่นยำ และจัดให้มีการแบ่งจุดลงทะเบียนระหว่างผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและผู้ถือหุ้นสถาบันแยกออกจากกัน โดยได้เตรียมบุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกไว้อย่างเพียงพอ อาทิ เครื่องถ่ายเอกสาร อ่างกรแสงสมบัติ และป้ายชี้แจงขั้นตอนการลงทะเบียน โดยละเอียด รวมถึงจัดให้มีการประเมินความพึงพอใจของผู้ถือหุ้นต่อคุณภาพการจัดประชุม เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาในปีถัดไป
- 4.5 คณะกรรมการกำหนดวันประชุมเป็นวันที่ 29 มีนาคม 2561 เวลา 14:00 น. ซึ่งไม่ตรงกับวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลาในการประชุมมีความเหมาะสม สำหรับสถานที่จัดประชุมที่โรงแรม เซ็นทาราแกรนด์ เซ็นทรัล พลาซ่า ลาดพร้าว มีความสะดวกต่อการเดินทาง เนื่องจากมีระบบขนส่งมวลชนที่หลากหลาย ราคาสมเหตุสมผล และมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถือหุ้นครบครัน
- 4.6 ประธานกรรมการบริษัท และประธานกรรมการชุดย่อยทุกชุด รวมถึงหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการเงิน และผู้บริหารระดับสูงจากทุกสายงานหลัก เข้าร่วมประชุมเพื่อตอบข้อซักถามต่างๆ ของผู้ถือหุ้น
- 4.7 ประธานกรรมการบริษัท ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมได้ดำเนินการประชุมตามลำดับวาระและเรื่องที่ได้รับมอบไว้ในหนังสือเชิญประชุม โดยไม่มีการเพิ่มเติมและแก้ไข พร้อมทั้งจัดสรรเวลาสำหรับการซักถามของผู้ถือหุ้นในแต่ละวาระอย่างเหมาะสมและเพียงพอก่อนการลงมติ
- 4.8 เลขานุการบริษัท ในฐานะโฆษกของการประชุม ได้แจ้งจำนวนและสัดส่วนของผู้ถือหุ้นที่เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองและมอบฉันทะ ขั้นตอนและวิธีการประชุม การออกเสียงลงคะแนน และการนับคะแนนให้ผู้ถือหุ้นทราบก่อนเริ่มประชุม
- 4.9 ในการลงคะแนนเสียง เอไอเอสได้จัดเตรียมบัตรลงคะแนนสำหรับทุกวาระ และสำหรับวาระเลือกตั้งกรรมการจัดให้มีการลงคะแนนเป็นรายบุคคล รวมทั้งได้แต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายอิสระให้ทำหน้าที่ตรวจสอบการนับคะแนนเสียงเพื่อความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ
- 4.10 ประธานที่ประชุมเป็นผู้แจ้งผลการลงคะแนนและมติของที่ประชุมในแต่ละวาระ แบ่งเป็นคะแนนที่เห็นด้วยไม่เห็นด้วย งดออกเสียง และบัตรเสีย โดยพบว่าไม่มีผู้ถือหุ้นคัดค้านหรือไม่เห็นด้วยกับมติดังกล่าว

4.11 เลขานุการบริษัทได้จัดทำรายงานการประชุม เพื่อนำส่งให้หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่บนเว็บไซต์บริษัทรวมถึงแจ้งผ่านช่องทางตลาดหลักทรัพย์ภายใน 7 วัน หลังจากวันประชุม โดยมีการบันทึกรายละเอียดและสาระสำคัญไว้อย่างครบถ้วนตามแนวทางของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของตลาดหลักทรัพย์ เช่น รายชื่อกรรมการและผู้บริหารที่เข้าร่วม มติที่ประชุม ประเด็นคำถามและข้อเสนอแนะของผู้ถือหุ้นและคำอธิบายของกรรมการ/ผู้บริหาร

5. เอไอเอสเปิดช่องทางให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถสอบถาม เสนอแนะความคิดเห็น หรือร้องเรียนในเรื่องต่างๆ ต่อคณะกรรมการบริษัท ผ่านช่องทาง ดังนี้

ผู้รับผิดชอบ	ช่องทาง
ส่วนงานเลขานุการบริษัท กำกับดูแลปฏิบัติงานและจริยธรรม	414 ชั้น 28 อาคารเอไอเอส 1 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400 โทรศัพท์ (66) 2029 5352 โทรสาร (66) 2029 5108 อีเมล: companysecretary@ais.co.th

โดยส่วนงานเลขานุการบริษัทฯ จะรวบรวมและส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการรายงานให้ฝ่ายจัดการหรือคณะกรรมการรับทราบ และแจ้งผลกลับไปยังผู้มีส่วนได้เสีย หากเป็นกรณีการกระทำผิดการทุจริต และการละเมิดจริยธรรมในการดำเนินงาน จะนำเข้าสู่กระบวนการสอบสวนและคุ้มครองผู้ที่เกี่ยวข้องที่แจ้งเบาะแสตามนโยบายการให้ข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริต การสอบสวน และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล

สำหรับเรื่องอื่นๆ เอไอเอสได้จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเพื่อเป็นตัวกลางระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสีย อาทิ ส่วนงานชุมชนสัมพันธ์ ทำหน้าที่รับฟังข้อเสนอแนะและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับชุมชนและองค์กรไม่แสวงหากำไร ส่วนงานธุรกิจสัมพันธ์และพัฒนา ทำหน้าที่เป็นตัวกลางและเป็นกระบอกเสียงระหว่างบริษัทกับหน่วยงานกำกับดูแลทางด้านกิจการโทรคมนาคม

6. เอไอเอสตระหนักถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นลูกค้า คู่ค้า พนักงาน ชุมชน สังคม หรือสิ่งแวดล้อม จึงกำหนดนโยบายให้มีแนวทางปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียตามสิทธิแห่งกฎหมายและตามแนวทางของการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน ไว้ในกลยุทธ์การพัฒนาอย่างยั่งยืน ประมวลจริยธรรมธุรกิจ นโยบายการบริหารบุคคล ตลอดจนนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้กำหนดให้มีแนวปฏิบัติและระบบการควบคุมภายในที่ดี รวมทั้งนโยบายการต่อต้านการให้สินบนและการคอร์รัปชัน เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรและตอบสนองผลประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย โดยรายละเอียดการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากรายงานหมวดที่ 5 ประมวลจริยธรรมธุรกิจ และรายงานพัฒนาความยั่งยืน ประจำปี 2561

หมวด 3 การเปิดเผยสารสนเทศและความโปร่งใส

1. เอไอเอสมุ่งมั่นที่จะเปิดเผยสารสนเทศ ทั้งข้อมูลทางการเงินและที่มีใช้ทางการเงินแก่ผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุน เช่น ข้อบังคับบริษัท หนังสือบริคณห์สนธิ นโยบายการบริหารความเสี่ยง ข้อมูลงบการเงิน และบทวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ฯลฯ อย่างถูกต้อง เพียงพอ ทันเวลา เท่าเทียม และเป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นของผู้ถือหุ้นและผู้

ลงทุนเกี่ยวกับความเชื่อถือได้และชื่อตรงของเอไอเอส “นโยบายการเปิดเผยสารสนเทศ” ของเอไอเอส ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนไป โดยเอไอเอสยึด 3 หลักการในเปิดเผยสารสนเทศ กล่าวคือ

1.1 การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศ

1.2 ความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อในการเปิดเผยสารสนเทศ

1.3 ความเป็นธรรมและเท่าเทียมในการเข้าถึงสารสนเทศ

2. ส่วนงานนักลงทุนสัมพันธ์เพื่อเป็นศูนย์กลางประชาสัมพันธ์และเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศของบริษัทที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ผ่านช่องทางต่างๆ ให้เป็นไปตามนโยบายการเปิดเผยข้อมูลและจรรยาบรรณนักลงทุนสัมพันธ์ ที่ต้องเปิดเผยข้อมูลอย่างถูกต้อง เพียงพอทันเวลา และสม่ำเสมอ รวมทั้งต้องไม่เปิดเผยหรือบอกกล่าวสารสนเทศที่เป็นความลับหรือข้อมูลภายในให้แก่บุคคลใดก่อนการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะผ่านช่องทางของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏในหัวข้อ “ความสัมพันธ์กับผู้ลงทุน” ในรายงานประจำปี 2562
3. เอไอเอสกำหนดให้มีช่วงเวลาดังต่อไปนี้สำหรับนักลงทุน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลประกอบการ (Silent period) เป็นระยะเวลา 1 เดือน ก่อนการประกาศผลประกอบการในทุกไตรมาส และห้ามผู้บริหารและพนักงานที่เข้าข่ายอาจเข้าถึงหรือล่วงรู้ข้อมูลภายในของบริษัท ชื้อ ขาย โอนหรือรับโอนหลักทรัพย์ของบริษัท ในระหว่างช่วงเวลา 30 วัน ก่อนที่บริษัทจะประกาศผลประกอบการรายไตรมาสหรือผลประกอบการประจำปี และต้องจัดทำรายงานการถือครองหลักทรัพย์ของบริษัทของตน คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ และผู้ที่ยูกันด้วยกันฉันสามีภรรยา (คู่สมรสที่ไม่ได้จดทะเบียน) รวมถึงจัดทำรายงานทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงการถือครองหลักทรัพย์ดังกล่าว ส่งให้ส่วนงานการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ภายใน 3 วันทำการ
4. คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มี “หลักเกณฑ์และวิธีการรายงานการมีส่วนได้เสียของกรรมการและผู้บริหาร” มาตั้งแต่ปี 2551 เพื่อให้เอไอเอสมีข้อมูลที่จำเป็นในการติดตามดูแลการมีส่วนได้เสียและรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของกรรมการและผู้บริหาร ซึ่งจะช่วยให้บริษัท กรรมการ และผู้บริหาร สามารถทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ระมัดระวัง ซื่อสัตย์สุจริต และป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ โดยกรรมการและผู้บริหาร ต้องเปิดเผยส่วนได้เสียของตนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เมื่อเข้าตกลงทำรายการใดๆ กับเอไอเอสและบริษัทย่อย และจะไม่สามารถให้ความเห็นและออกเสียงได้เมื่อมีการพิจารณาการทำการดังกล่าว
5. คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของเอไอเอส ถือเป็นแนวปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลการถือครองหลักทรัพย์ของตน คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะและที่อยูกันด้วยกันฉันสามีภรรยา (คู่สมรสที่ไม่ได้จดทะเบียน) ไว้ในรายงานประจำปีทุกครั้ง
6. ในการทำการระหว่างกัน เอไอเอสยึดถือหลักปฏิบัติตามแนวทางของคณะกรรมการกำกับตลาดทุนและการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและมาตรฐานการบัญชี เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง การทำรายงานเป็นไปอย่างโปร่งใส สมเหตุสมผลและคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของบริษัทเป็นสำคัญเสมือนกับการทำรายการกับบุคคลภายนอก (Arm's length basis) รวมทั้งสอดคล้องตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี คณะกรรมการบริษัทจึงได้อนุมัติ “นโยบายการทำการที่เกี่ยวข้องกัน” และมอบหมายให้ส่วนงานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน เป็นผู้รับผิดชอบในการสื่อสาร กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตาม และเปิดเผยข้อมูลเมื่อมีการทำการต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเปิดเผยข้อมูลไว้ในรายงานประจำปี ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในหน้า 35-36

หมวด 4 การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง

คณะกรรมการบริษัทเห็นถึงความสำคัญของการมีระบบควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน และการบริหารความเสี่ยงที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นในการปกป้องเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นและทรัพย์สินของบริษัท จึงได้กำหนดให้มีนโยบาย มาตรการ และหน่วยงานกำกับดูแล ในปี 2561 คณะกรรมการบริษัทได้อนุมัติให้คณะกรรมการตรวจสอบขยายขอบเขตการทำงานให้ครอบคลุมงานในด้านการบริหารความเสี่ยง โดยเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง โดย ผู้ถือหุ้นสามารถดูรายละเอียดได้ที่หัวข้อ “การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน”

การกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

คณะกรรมการบริษัทได้กำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ในเงินลงทุนของเอไอเอส ดังนี้

1. ส่งเสริมให้บริษัทย่อยและบริษัทร่วมนำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีมาปฏิบัติ
2. คณะกรรมการบริษัทคัดเลือกบุคคลเป็นตัวแทนของบริษัทเข้าไปเป็นกรรมการ และผู้บริหารในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมตามสัดส่วนของการถือหุ้น เพื่อควบคุมดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อย ตามสัดส่วนการถือครองหุ้นของบริษัท
3. กำกับดูแลโดยผ่านกรรมการตัวแทนและผู้บริหาร และนโยบายที่กำหนดโดยเอไอเอส
4. พิจารณาเรื่องที่มีความสำคัญ เช่น กลยุทธ์ แผนธุรกิจ การเพิ่มทุนหรือลดทุน การเลิกบริษัท รวมทั้งนโยบายที่สำคัญต่างๆ
5. ติดตามผลการดำเนินงาน โดยฝ่ายบริหาร คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการบริษัทของเอไอเอส
6. ดูแลให้บริษัทย่อย และบริษัทร่วมปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานกำกับดูแล ได้แก่ การทำรายการระหว่างกัน การได้มาและจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ การเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอและทันเวลา รวมทั้งดูแลให้มีการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินถูกต้องตามที่ควร ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป
7. การพิจารณาทำธุรกรรมใดๆ ของบริษัทย่อยที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจหรือฐานะการเงินของเอไอเอส ได้กำหนดให้ธุรกรรมดังกล่าวต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของเอไอเอสทุกครั้ง
8. ตรวจสอบโดยหน่วยงานตรวจสอบภายใน เพื่อให้มั่นใจว่ามีการควบคุมภายในที่กำหนดไว้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ
9. การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทย่อย เอไอเอสได้ว่าจ้างผู้สอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีเดียวกันเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลทางการเงินและที่มีใช้ทางการเงินมาเปิดเผยในงบการเงินรวมของเอไอเอส
10. สื่อสารจริยธรรมธุรกิจและนโยบายต่อต้านการรับและให้สินบนไปยังบริษัทย่อยและบริษัทกิจการร่วมค้า

ทั้งนี้ รายละเอียดของการดำรงตำแหน่งของกรรมการและผู้บริหารในบริษัทย่อย ปรากฏตามเอกสารแนบ 2

หมวด 5 ประมวลจริยธรรมธุรกิจ

เพื่อให้การดำเนินงานของเอไอเอสและการปฏิบัติหน้าที่ของทุกคนในองค์กรเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายตรงไปตรงมา และเพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม อันเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน คณะกรรมการบริษัทจึงกำหนดให้มี “ประมวลจริยธรรมธุรกิจ” ที่ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 12 หมวด ครอบคลุมตั้งแต่เรื่องความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย การป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ การเคารพสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ และจัดให้มีคณะกรรมการจริยธรรม ซึ่งมีประธานเจ้าหน้าที่บริหารเป็นประธาน และมีผู้บริหาร

ระดับสูงจากสายงานหลักเป็นคณะกรรมการ รับผิดชอบในการขับเคลื่อนและกำกับดูแลจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร โดยท่านสามารถศึกษาประมวลจริยธรรมธุรกิจได้จาก http://advanc-th.listedcompany.com/governance_policy.html

เอไอเอสจัดให้มีช่องทางลับสำหรับพนักงานและบุคคลภายนอก เพื่อแจ้งเรื่องการกระทำที่อาจจะเข้าข่ายการละเมิดจริยธรรมต่อคณะกรรมการบริษัท โดยมีกระบวนการสอบสวนและมาตรการคุ้มครองผู้แจ้งข้อมูลตาม “นโยบายการให้ข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริต การสอบสวน และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล” โดยคณะกรรมการบริษัท ได้มอบหมายให้คณะกรรมการจริยธรรม สื่อสารนโยบายให้ทุกคนทุกฝ่ายรับทราบผ่านช่องทางและกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น อีเมล อินทราเน็ต แผ่นป้ายประกาศ และการรณรงค์ภายใน

การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดจริยธรรมในการประกอบธุรกิจในปี 2561 สรุปได้ดังนี้

5.1 สื่อสารและจัดให้มีการฝึกอบรมทั้งทางออนไลน์ สื่อประชาสัมพันธ์ และผ่านตัวแทนพนักงาน/ตัวแทนที่ติดต่อกู้คำ โดยเน้นการสร้างตระหนักใน 3 เรื่อง คือ การให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน แนวทางปฏิบัติในการการรับทรัพย์สิน จากลูกค้าหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ การทำธุรกิจส่วนตัวทั้งทางตรงและทางอ้อมกับบริษัท โดยสื่อสารให้พนักงาน ลูกค้าและบริษัทร่วมทุน

	จำนวนพนักงาน/บริษัท ที่ได้รับการสื่อสารหรือฝึกอบรม (ร้อยละ)		
	การแจ้งผ่านจดหมายหรือสื่อประชาสัมพันธ์	การเข้าร่วมฝึกอบรม ทั้งออนไลน์และออฟไลน์	การสื่อสารผ่านช่องทางอื่นๆ อาทิ การแจ้งผ่านตัวแทนที่ติดต่อกู้คำ
พนักงานเอไอเอส	100	99.08	-
บริษัทลูกค้า	100	90.44	ผ่านตัวแทนที่ต้องติดต่อกู้คำเป็นประจำ
บริษัทย่อย	100	99.08	-
บริษัทร่วม	60	40	นำเสนอเป็นวาระการประชุมเพื่อรับทราบ

5.2 จัดให้มีการประเมินความเข้าใจเรื่องการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมธุรกิจของพนักงานลูกค้าและบริษัทร่วมทุนเพื่อทดสอบความเข้าใจและวัดประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการ สำหรับนำมาพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

5.3 คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจเปิดโอกาสให้พนักงานสามารถสอบถามข้อสงสัยต่างๆ ที่ตนได้พบเห็นในระหว่างการทำงานซึ่งเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมธุรกิจของบริษัท ผ่านอีเมล ethicclinic@ais.co.th ทั้งนี้ ในปีที่ผ่านมา พบว่ามีการกระทำที่เข้าข่ายละเมิดจริยธรรมธุรกิจ 4 ประเภท ดังนี้

กรณีที่	ข้อมูลการกระทำผิด	แนวทางการดำเนินการ
1	พนักงานรับผลประโยชน์เป็นค่าส่วนลดแพ็คเกจท่องเที่ยวจากลูกค้าของบริษัทเป็นการส่วนตัว	หน่วยงานตรวจสอบภายใน หน่วยงานกฎหมาย และหน่วยงานบริหารทรัพยากรบุคคล ร่วมกันสอบสวน และเมื่อปรากฏว่าเป็นจริง จึงได้มีการลงโทษทางวินัยกับพนักงานผู้กระทำผิดตามระเบียบข้อบังคับของบริษัทโดยการตัดเงินเดือนเป็นลายลักษณ์และการพักงานโดยไม่จ่ายค่าจ้าง
2	พนักงานมีส่วนได้เสียในธุรกรรมที่บริษัทตกลงกับลูกค้า โดยมีได้แจ้งให้บริษัททราบ ทั้งที่พนักงานนั้นๆ มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างหรือไม่ก็ตาม	หน่วยงานตรวจสอบภายใน หน่วยงานกฎหมาย และหน่วยงานบริหารทรัพยากรบุคคล ร่วมกันสอบสวน และเมื่อปรากฏว่าเป็นจริง จึงได้มีการลงโทษทางวินัยกับพนักงานผู้กระทำผิดตามระเบียบข้อบังคับของบริษัทโดยการตัดเงินเดือนด้วยวาจา การตัดเงินเดือนเป็นลายลักษณ์อักษร การลดผลการประเมินประจำปี การหักลดเงินโบนัสประจำปี และพักงานโดยไม่จ่าย
3	พนักงานนำข้อมูลของลูกค้าไปเปิดเผยเพื่อประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่ได้รับอนุญาตจากลูกค้า รวมถึงมีกรณีพนักงานนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการอินเทอร์เน็ตที่ไม่มีอยู่จริงต่อลูกค้าและเมื่อขายสินค้าและบริการดังกล่าวได้แล้วก็นำเงินจากลูกค้ามาใช้ในการส่วนตัว	หน่วยงานตรวจสอบภายใน หน่วยงานกฎหมาย และหน่วยงานบริหารทรัพยากรบุคคล ร่วมกันสอบสวน และเมื่อปรากฏว่าเป็นจริง จึงได้มีการลงโทษทางวินัยกับพนักงานผู้กระทำผิดตามระเบียบข้อบังคับของบริษัทด้วยการเลิกจ้างโดยไม่จ่ายค่าจ้าง
4	พนักงานนำทรัพย์สินของบริษัทไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว	หน่วยงานตรวจสอบภายใน หน่วยงานกฎหมาย และหน่วยงานบริหารทรัพยากรบุคคล ร่วมกันสอบสวน และเมื่อปรากฏว่าเป็นจริง จึงได้มีการลงโทษทางวินัยกับพนักงานผู้กระทำผิดตามระเบียบข้อบังคับของบริษัทโดยการพักงานโดยการตัดเงินเดือนด้วยวาจา การตัดเงินเดือนเป็นลายลักษณ์อักษร การพักงานโดยไม่จ่ายค่าจ้าง การเลิกจ้างโดยไม่จ่ายค่าชดเชยหรือค่าบอกกล่าวล่วงหน้า หรือการจ่ายโบนัสประจำปี

นโยบายด้านสิทธิมนุษยชน

เอไอเอสตระหนักถึงความสำคัญและเคารพต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียมกันของบุคคลทุกคน อันเป็นคุณธรรมพื้นฐานของการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม ในปีที่ผ่านมา คณะกรรมการบริษัทได้ออกนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานของเอไอเอส คู่ค้า และผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่คุณค่าทางธุรกิจ (Business value chain) ครอบคลุมทั้งเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลแต่ละกลุ่ม การปฏิบัติต่อพนักงาน การใช้แรงงานที่ถูกกฎหมาย การไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำใดๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างเด็ดขาด และการกำหนดแนวปฏิบัติเรื่องการตรวจสอบกิจกรรมดำเนินงานและการประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนในการดำเนินธุรกิจ

นโยบายด้านสิทธิมนุษยชนของเอไอเอสสอดคล้องตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (United Nations Universal Declaration of Human Rights - UNDHR) และปฏิญญาว่าด้วยหลักการและสิทธิพื้นฐานในการทำงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (The International Labor Organization - ILO) ซึ่งท่านสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ http://www.ais.co.th/sustainability/policy/thai/Human_Rights_Policy_TH.pdf

นโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน

บริษัทมุ่งมั่นที่จะดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส และเป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี บริษัทต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ ด้วยตระหนักว่าการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชันนั้นเป็นภัยร้ายแรงที่ทำลายการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม รวมทั้งก่อให้เกิดความเสียหายต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทได้ตระหนักถึงความสำคัญและพิจารณากำหนดนโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน เพื่อเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการปฏิบัติงานของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานของบริษัท ให้เป็นไปตามกฎหมายและแนวปฏิบัติ อีกทั้ง เพื่อป้องกันมิให้บริษัทฯ อันรวมไปถึงกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และผู้เกี่ยวข้อง ผ่าฝืนกฎหมาย ต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน โดยได้เผยแพร่นโยบายไว้ใน http://advanc-th.listedcompany.com/anti_bribery.html

ในปี 2561 เอไอเอส ได้รับการรับรองต่ออายุการรับรองเป็นสมาชิกโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต (Thailand's Private Sector Collective Action Coalition Against Corruption: CAC) เป็นที่เรียบร้อย เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2561 โดยใบรับรองดังกล่าวจะมีอายุ 3 ปี นับจากวันที่มีมติให้การรับรอง ทั้งนี้ การรับรองเป็นสมาชิกลักษณะดังกล่าวเป็นการตอกย้ำและแสดงถึงว่าบริษัทและกลุ่มบริษัทได้ดำเนินขั้นตอนและหลักการสำคัญของแนวปฏิบัติของนโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชันไปปฏิบัติใช้ได้ทั้งหมดซึ่งครอบคลุมกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างจริงจัง เช่น การบริจาคเพื่อการกุศลและการเป็นผู้ให้การสนับสนุน การบริหารทรัพยากรบุคคล เป็นต้น

นอกจากนี้ เอไอเอส ได้สื่อสารตามนโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบน และการคอร์รัปชันไปยังบริษัทย่อย บริษัทร่วมทุน บริษัทอื่นใดที่มีอำนาจในการควบคุม คู่ค้าทางธุรกิจและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมทั้งสาธารณชน ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น จดหมาย อีเมล เว็บไซต์ Social Intranet การจัดนิทรรศการ หรือการนำเข้าไปบรรจุเป็นวาระหนึ่งในการประชุมคณะกรรมการบริษัท เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มรับทราบและนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวทางที่บริษัทกำหนด

เอไอเอส ได้จัดให้มีการสื่อสารและฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องแก่บุคลากร เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับมาตรการต่อต้านการคอร์รัปชัน ความคาดหวังของบริษัทฯ และบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตามมาตรการนี้ เช่น การอบรมหัวข้อการต่อต้านการให้หรือรับสินบน และการคอร์รัปชันแก่พนักงานที่เข้าใหม่และเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการปฐมนิเทศ การจัดอบรม

หลักสูตรทางจริยธรรมธุรกิจผ่านสื่อสารสนเทศ (LearnDi) รวมทั้งจัดให้มีการประเมินการรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมธุรกิจและการต่อต้านการให้หรือรับสินบน และการคอร์รัปชันกับลูกค้า ผู้บริหาร และพนักงานเป็นประจำทุกปี

เอไอเอสได้ประกาศแนวปฏิบัติ “งดรับของขวัญ (No Gift Guideline)” ในเทศกาลปีใหม่ รวมถึงได้ปรับปรุงและประกาศใช้นโยบายการต่อต้านการให้หรือรับสินบน และการคอร์รัปชัน แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินของผู้บริหารและพนักงาน จากลูกค้าหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัทเพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานที่ดีในการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยมุ่งหวังให้บุคลากรทุกระดับปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถโดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทนและเป็นการตอกย้ำการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนและแจ้งเบาะแสการทุจริตต่อหน้าที่ (Whistleblowing) ให้มีความเหมาะสมและเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งองค์กร อีกทั้งมีมาตรการคุ้มครองและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียน หรือผู้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเบาะแสดังกล่าวด้วย โดย Whistleblowing จะเป็นเครื่องมือในแง่ของการเป็นสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าและเป็นช่องทางในการปราบปรามการทุจริต เนื่องจากจะช่วยแก้ไขปัญหาค้นพบได้ทันที่ก่อนที่จะบานปลายและอาจเกิดผลกระทบต่อภาพพจน์และฐานะทางการเงินขององค์กรอย่างรุนแรงในภายหลังได้

นโยบายการเปิดเผยสารสนเทศ

ในฐานะที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เอไอเอสมุ่งมั่นที่จะเปิดเผยสารสนเทศ ทั้งที่เป็นสารสนเทศทางการเงินและมิใช่ทางการเงิน ให้แก่ผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนอย่างถูกต้อง เพียงพอ ทันเวลา เท่าเทียม และเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นของผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนเกี่ยวกับความเชื่อถือได้และซื่อตรงของบริษัท

นโยบายการเปิดเผยสารสนเทศ ตั้งอยู่บนหลักสำคัญ 3 ประการ คือ การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการเปิดเผยสารสนเทศ และความเป็นธรรมและเท่าเทียมในการเข้าถึงสารสนเทศ โดยสาระสำคัญของนโยบายกำหนดตั้งแต่บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารในฐานะโฆษกผู้รับมอบอำนาจ (spokespersons) แนวทางในการเปิดเผยสารสนเทศที่มีสาระสำคัญ การเก็บรักษาความลับของข้อมูล การดำเนินการเมื่อมีข่าวลือหรือการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผิดไปจากสภาพปกติ การขอหยุดพักการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นการชั่วคราว การกำหนดช่วงระยะเวลาห้ามเผยแพร่สารสนเทศก่อนประกาศผลประกอบการ และการสื่อสารกับผู้ลงทุนในประเด็นต่างๆ รวมถึงกำหนดบทลงโทษกรณีพบการฝ่าฝืนนโยบาย

นโยบายการทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน

เพื่อให้การทำรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทหรือบริษัทย่อยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทเป็นไปตามกฎหมาย ประกาศข้อกำหนด และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานกำกับดูแล ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใสและคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของบริษัทเป็นสำคัญ เอไอเอสจึงกำหนดให้มีนโยบายการทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน โดยมีผลบังคับใช้กับการทำรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทหรือบริษัทย่อยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกันของบริษัท สำหรับรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทหรือบริษัทย่อยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทให้ปฏิบัติตามนโยบายและระเบียบปฏิบัติการจัดซื้อและประมวลจริยธรรมธุรกิจของบริษัท

โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ ส่วนงานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน มีหน้าที่พิจารณาความเหมาะสมผลของการทำรายการและกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย และกำหนดให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำรายการหรือที่อาจจะรับทราบการเกิดขึ้นของรายการต้องมีหน้าที่แจ้งข้อมูลต่อหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติงานก่อนตกลงเข้าทำรายการ

สาระสำคัญของนโยบายมุ่งเน้นให้ในการตกลงเข้าทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน บริษัทและบริษัทย่อยต้องกระทำโดยถือเสมือนการตกลงทำรายการกับบุคคล ภายนอกภายใต้เงื่อนไขการค้าทั่วไป (Arm's length Basis) เพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท โดยมีการ

กำหนดขั้นตอนในการพิจารณาการเข้าทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน และข้อห้ามกรรมการและผู้บริหารที่มีส่วนได้เสียหรือมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์เข้าร่วมพิจารณาการทำรายการที่เกี่ยวข้องกันซึ่งตนมีส่วนได้เสีย และ/หรือเป็นผู้อนุมัติรายการดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้กรรมการและผู้บริหาร มีหน้าที่รายงานการมีส่วนได้เสียของตนตามหลักเกณฑ์และวิธีการรายงานส่วนได้เสียของกรรมการและผู้บริหารเป็นประจำทุกปี และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

นโยบายการซื้อขายหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน

คณะกรรมการบริษัทได้พิจารณาและอนุมัตินโยบายการซื้อขายหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดำรงความเชื่อมั่นของผู้ถือหุ้นและนักลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทและบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ นโยบายฉบับนี้มีหัวใจสำคัญหลักคือการห้ามมิให้บุคลากรของบริษัทอาศัยข้อมูลภายใน เพื่อประโยชน์ในการซื้อขายหลักทรัพย์ของเอไอเอสและบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการสอดคล้องกับข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับแก้ไขล่าสุด) รวมไปถึงประกาศฉบับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่กำหนดครอบคลุมกลุ่มบุคคลต่างๆ ได้แก่ กรรมการ ผู้บริหาร พนักงานนอกจากนี้ยังระบุหน้าที่พิเศษให้กลุ่มบุคคลที่บริษัทกำหนดไว้โดยเฉพาะ ได้แก่ กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานที่โดยตำแหน่งหน้าที่สามารถเข้าถึงข้อมูลภายในได้ต้องเปิดเผยการถือครองหลักทรัพย์ของเอไอเอสและบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ต่อฝ่ายกำกับดูแลการปฏิบัติงาน รวมถึงรายงานการเปลี่ยนแปลงการถือครองหลักทรัพย์ ทุกครั้งที่มีการซื้อขายหรือโอนหลักทรัพย์ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลและความโปร่งใส นอกจากนี้ กลุ่มบุคคลที่บริษัทกำหนดไว้โดยเฉพาะดังกล่าวยังห้ามซื้อขายหลักทรัพย์ ในช่วงเวลาสามสิบวัน (30) วัน ก่อนวันที่เปิดเผยงบการเงินประจำรายไตรมาสและประจำปี (Blackout Period)

ท่านสามารถดูรายละเอียดของนโยบายการซื้อขายหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ได้ที่ http://advanceth.listedcompany.com/governance_policy.html

แนวปฏิบัติการใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์

การพัฒนาเทคโนโลยีได้เปลี่ยนแปลงวิธีการสื่อสารของคนในสังคมปัจจุบัน คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจจึงได้เห็นชอบแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แก่พนักงานในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ หัวใจหลักของแนวปฏิบัตินี้คือการตระหนักถึงผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ในกิจส่วนตัวและในหน้าที่การงานโดยปราศจากความระมัดระวัง รวมถึงการหลีกเลี่ยงการละเมิดกฎหมายคอมพิวเตอร์ฉบับใหม่ด้วย เช่น พนักงานต้องใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ โดยเคารพในทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น เป็นต้น

คำตอบแทนผู้สอบบัญชี

ในปี 2561 บริษัทและบริษัทย่อยจ่ายคำตอบแทนของผู้สอบบัญชี ดังนี้

ค่าสอบบัญชีของบริษัท

ค่าสอบบัญชีของบริษัท (บาท)	1,714,000
ค่าสอบบัญชีงบการเงินรวมประจำปีและค่าสอบทานงบการเงินรวมรายไตรมาสของบริษัท (บาท)	712,000
รวม (บาท)	2,426,000

ค่าสอบบัญชีของบริษัทข้างต้นไม่รวมค่าบริการอื่น (Non-audit fee) ซึ่งจ่ายเป็นค่าสอบทานแนวปฏิบัติการต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชันของบริษัทตามโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านทุจริต (CAC) จำนวน 400,000 บาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เบิกตามจริง (Out of pocket expense) จำนวน 44,186 บาท

ค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อย

ค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อย (บาท)	8,991,600
จำนวนบริษัทย่อย (บริษัท)	17

ค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยข้างต้นไม่รวมค่าบริการอื่น (Non-audit fee) ซึ่งจ่ายเป็นค่าที่ปรึกษาในการจัดทำโปรแกรมเพื่อป้องกันข้อมูลสูญหายและอื่น ๆ รวม 5,742,500 บาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เบิกตามจริง (Out of pocket expense) จำนวน 154,961 บาท ให้แก่สำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชี

การปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีในเรื่องอื่นๆ

บริษัทพิจารณาการนำหลักปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2560 หรือ Corporate Governance Code (CG Code) ที่ออกโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มาปรับใช้ตามความเหมาะสมของธุรกิจของเอไอเอสแล้ว โดยปี 2561 มีเรื่องที่บริษัทยังไม่ได้ปฏิบัติและมีมาตรการทดแทนที่เหมาะสมและได้บันทึกไว้เป็นส่วนหนึ่งของมติคณะกรรมการบริษัทเพื่อให้มีการทบทวนเป็นประจำทุกปี ดังต่อไปนี้

- บริษัทมีกรรมการอิสระ 1 ท่านที่ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องเกิน 9 ปี โดยคณะกรรมการได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากรรมการอิสระคนดังกล่าวเป็นกรรมการซึ่งมีคุณสมบัติเป็นกรรมการอิสระที่สามารถให้ความเห็นได้อย่างเป็นอิสระและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นกรรมการที่ได้นำประสบการณ์ความรู้ และความเชี่ยวชาญมาให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการกำหนดยุทธ์และการดำเนินธุรกิจของบริษัท
- สมาชิกของคณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนส่วนใหญ่ไม่เป็นกรรมการอิสระ ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทได้อนุมัตินโยบายกำกับดูแลกิจการโดยกำหนดให้สัดส่วนกรรมการอิสระเป็นเสียงส่วนใหญ่ รวมถึงประธานกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน และจะดำเนินการเรื่องนี้ภายหลังที่ได้จัดการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นครั้งต่อไป

การพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน

ปี 2561 ถือเป็นปีที่สำคัญของเอไอเอส ด้วยการกำหนดกลยุทธ์ในการประกอบธุรกิจให้มีการพัฒนาและเติบโตอย่างยั่งยืนใหม่ จากเดิมที่มองในมุมของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหลัก 5 กลุ่ม คือ สังคมชุมชน ลูกค้า คู่ค้า พนักงาน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งใช้มาเป็นระยะเวลา 5 ปี เปลี่ยนเป็นกลยุทธ์ 7 ด้าน ตามลักษณะการประกอบธุรกิจที่มุ่งสู่การเป็นผู้ให้บริการดิจิทัล โลฟ

โดยกลยุทธ์ 7 ด้าน ให้ความสำคัญต่อการสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจ การตอบสนองต่อความท้าทายหรือโอกาสที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อเอไอเอสอย่างมีนัยสำคัญ และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสร้างผลกระทบเชิงบวกในทุกมิติ

กลยุทธ์ 7 ด้านสู่การดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน

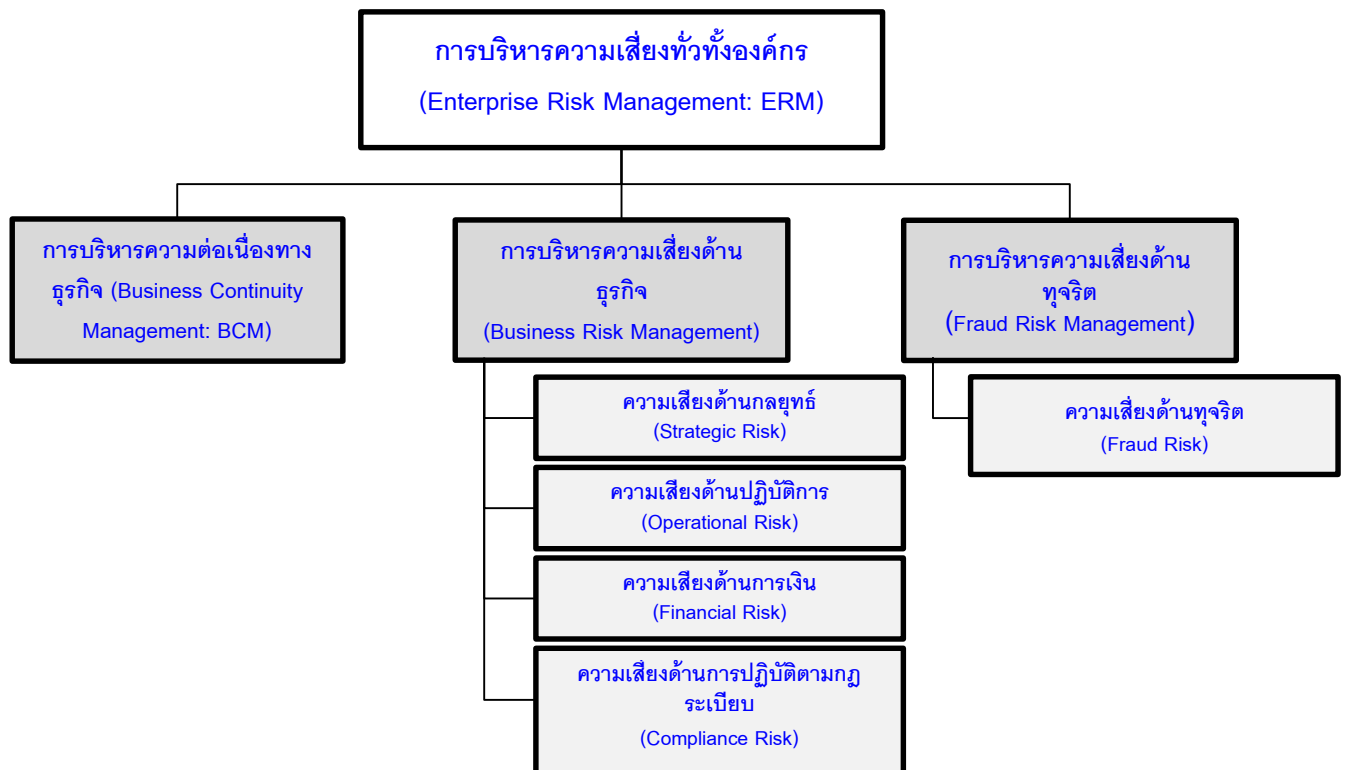
เอไอเอสผนวกกลยุทธ์ 7 ด้านสู่การดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน เข้าสู่กระบวนการดำเนินธุรกิจ ตั้งแต่การกำหนดทิศทางการดำเนินงาน การพัฒนาสินค้าและบริการ การบริหารจัดการนวัตกรรมและบุคลากร โดยวางเป้าหมายในระยะสั้นและระยะยาว พร้อมกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน ซึ่งท่านสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากรายงานการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน

การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน

การบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร

การบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เอไอเอสสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร รวมทั้งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เอไอเอสมีการดำเนินงานตามนโยบายและกรอบแนวทางการบริหารความเสี่ยงแบบทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) ซึ่งครอบคลุมทั้งในระดับองค์กรและระดับปฏิบัติงาน เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) โดยปัจจุบันโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรของเอไอเอส มีองค์ประกอบหลักดังนี้

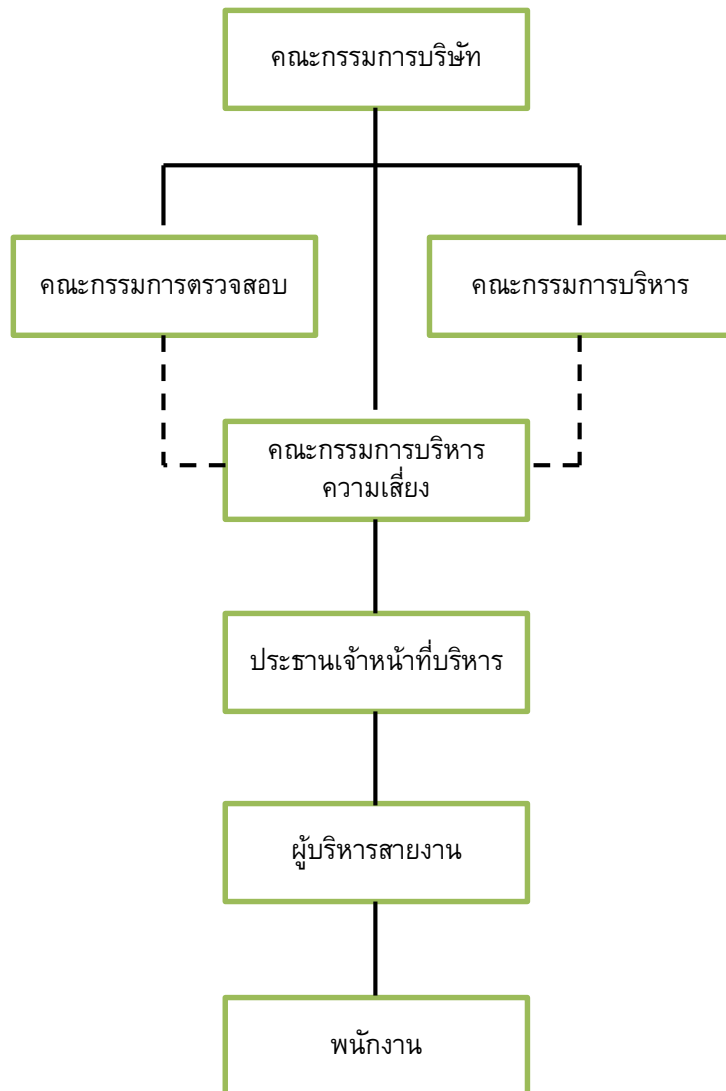
1. กรอบโครงสร้างและกระบวนการบริหารความเสี่ยงของเอไอเอส

กระบวนการบริหารความเสี่ยงของเอไอเอส ประยุกต์ใช้หลักการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐานสากลของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) โดยประยุกต์ใช้กับการบริหารความเสี่ยงด้านธุรกิจและการบริหารความเสี่ยงด้านทุจริต ซึ่งประกอบด้วย

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ในระดับองค์กร และหน่วยงานให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการบริษัท และมีการทบทวนความเสี่ยงที่ยอมรับได้ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี
2. การระบุเหตุการณ์หรือปัจจัยเสี่ยง ที่อาจจะเกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร ทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายใน เช่น กระบวนการทำงาน บุคลากร และปัจจัยภายนอกต่างๆ เช่น ความต้องการของลูกค้า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง การเปลี่ยนแปลงกฎ ระเบียบต่างๆ เป็นต้น
3. การประเมินระดับความเสี่ยง โดยพิจารณาจาก 2 มุมมอง ได้แก่ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ร่วมกับโอกาสที่จะเกิดของความเสี่ยงนั้นๆ และการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของความเสี่ยงใดๆ ที่อาจส่งผลต่ออีกความเสี่ยงหนึ่ง
4. การตอบสนองต่อความเสี่ยง ตามแต่ละระดับของความเสี่ยงด้วยวิธีการที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ที่จะได้รับการดำเนินการ
5. การกำหนดกิจกรรมควบคุม หรือแผนงานเพื่อจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
6. การติดตามให้มีการดำเนินการตามกิจกรรมควบคุมที่ได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสม และมีการรายงานผลการบริหารความเสี่ยงให้กับคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการบริหารทั่วไปเป็นประจำ

บทบาทหน้าที่ในการบริหารความเสี่ยงของเอไอเอส

- กำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร
- กำกับดูแลให้มีการดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม
- มอบหมายหน้าที่การบริหารความเสี่ยงให้คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

- คณะกรรมการตรวจสอบ
- สอบทานความเหมาะสมและประสิทธิภาพของระบบการบริหารความเสี่ยง

- คณะกรรมการบริหาร
- กำกับดูแลและติดตามสถานะความเสี่ยงที่สำคัญขององค์กร

- กำหนดกรอบแนวทางการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร
- มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม
- ติดตามการบริหารความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

- รับมอบนโยบายและกรอบการบริหารความเสี่ยงไปประยุกต์ใช้ทั่วทั้งองค์กร
- ติดตามการบริหารความเสี่ยงให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย
- สร้างความวัฒนธรรมการตระหนักรู้ถึงความเสี่ยงให้แก่พนักงานทุกระดับชั้น

- กำหนดกลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงภายใต้หน่วยงาน
- รับผิดชอบในการระบุ ประเมินและจัดการความเสี่ยงในหน่วยงาน
- สร้างความวัฒนธรรมการตระหนักรู้ถึงความเสี่ยงให้แก่หน่วยงาน

- เรียนรู้และตระหนักรู้ถึงความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง
- นำนโยบายและกรอบกระบวนการบริหารความเสี่ยงไปประยุกต์ใช้กับการทำงานประจำวัน

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงจากแต่ละสายงาน และมีประธานกรรมการบริหาร เป็นประธานคณะกรรมการ โดยมีการประชุมเป็นรายไตรมาส เพื่อพิจารณาประเด็นความเสี่ยงใหม่ ประเมินระดับความเสี่ยง พร้อมทั้งพิจารณาความสัมพันธ์จากผลกระทบของความเสี่ยงแต่ละเรื่อง ทบทวนระดับของความเสี่ยงเดิมที่ได้ระบุไว้แล้ว และติดตามความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากแผนงานของฝ่ายจัดการที่รับผิดชอบในปัจจัยความเสี่ยงต่างๆ และผลสำเร็จของตัววัดผลที่เชื่อถือได้จากการปฏิบัติงานตามแผนงานนั้น

ในปี 2561 เอไอเอสได้กำหนดให้มีการรายงานผลของการดำเนินการบริหารความเสี่ยงในระดับสายงานในการประชุมซึ่งมีประธานเจ้าหน้าที่บริหารเป็นประธานในการประชุม เพื่อรับทราบประเด็นความเสี่ยงต่างๆ รวมทั้งแนวทางในการจัดการความเสี่ยงของแต่ละสายงาน เพื่อให้มั่นใจว่าการบริหารความเสี่ยงของแต่ละสายงานดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างแท้จริง รวมทั้งเพื่อเป็นการเฝ้าระวังว่าความเสี่ยงในทุกระดับ มีการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม อยู่ภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ตามที่บริษัทกำหนดไว้

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงได้นำเสนอผลการบริหารความเสี่ยงให้คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการบริษัทได้รับทราบเป็นประจำทุกไตรมาส เพื่อให้มีการติดตามอย่างใกล้ชิด และมั่นใจได้ว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ รวมทั้งสามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การบริหารความเสี่ยงจากการทุจริต

เอไอเอสได้ประกาศใช้นโยบายการบริหารความเสี่ยงจากการทุจริต เพื่อป้องกัน ตรวจสอบ รายงานและบริหารจัดการประเด็นเรื่องทุจริต โดยนโยบายฉบับนี้ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงจากการทุจริตไว้ 3 ด้าน คือ

1. การป้องกัน เป็นการระบุ ประเมิน ทบทวนและตอบสนองต่อการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นในองค์กรและสื่อสารให้พนักงานทุกระดับชั้นตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของการรายงานเหตุทุจริต การร้องไต่ถามและการประพฤติมิชอบ
2. การตรวจสอบ เป็นการตรวจสอบและสอบสวนการประพฤติมิชอบหรือการทุจริตใดๆ หรือเหตุที่อันควรสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว
3. การตอบสนอง เป็นการดำเนินการกระบวนการสอบสวนรวมถึงกระบวนการลงโทษ

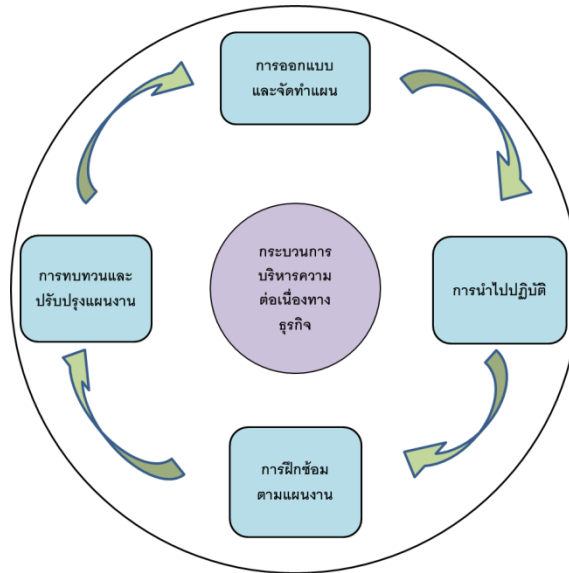
เอไอเอสคาดหวังว่ากรรมการ ผู้บริหารและพนักงานพึงตระหนักถึงความเสี่ยงของการเกิดการทุจริต รวมถึงการแจ้งเตือนเหตุต่างๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับการทุจริตในทันที และให้ความร่วมมือในการสอบสวนเรื่องทุจริตอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เอไอเอสได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงด้านทุจริต (Fraud Risk Management Committee: FRMC) เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลนโยบายและขั้นตอนการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านทุจริต รวมถึงสนับสนุนให้หน่วยงานต่างๆ มีระบบการบริหารความเสี่ยงด้านทุจริต เพื่อทำการบริหารและควบคุมความเสี่ยงด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ

การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management)

เอไอเอสนำระบบบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ภายใต้กรอบการดำเนินงานตามหลักมาตรฐานสากลทางด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจมาใช้เพื่อเตรียมการรับมือหากเกิดเหตุการณ์ต่างๆ เช่นกรณีที่เกิดภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ความผิดปกติต่างๆ ที่ไม่อยู่ในความควบคุม ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบให้เกิดการหยุดชะงักของระบบปฏิบัติงานหลัก และอาจก่อให้เกิดความสูญเสีย เสียหายต่อทรัพย์สิน และบุคลากร ซึ่งครอบคลุมถึงกระบวนการธุรกิจที่สำคัญ (Critical Business Process) ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงบริษัทต่างๆ ในกลุ่มเอไอเอส และบริษัทในเครือ

โดยกำหนดให้มีนโยบายและคู่มือการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ และให้มีคณะกรรมการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management Committee) ที่ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงของแต่ละสายงาน มีประธานเจ้าหน้าที่บริหารเป็นประธาน เพื่อกำกับดูแลให้การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

กระบวนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ประกอบไปด้วย 4 กระบวนการหลัก ดังนี้

- การออกแบบและจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ:**
นำเป้าหมายด้านการบริหารความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจของกระบวนการธุรกิจหลัก มาออกแบบและจัดทำแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจที่สามารถรองรับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น โดยพิจารณาจากวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจ (Business Impact Analysis: BIA) ประกอบกับการพิจารณาความเสี่ยงของเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อระบุบริการหรือกระบวนการทำงานที่สำคัญ และผลกระทบจากการหยุดชะงักของบริการหรือกระบวนการดังกล่าว รวมถึงกำหนดช่วงเวลาหยุดชะงักและระดับการดำเนินงานที่ยอมรับได้ของแต่ละบริการ/กระบวนการ
- การนำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจไปปฏิบัติ:**
นำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจที่อนุมัติแล้วไปดำเนินการตามที่ระบุในแผนงาน และสื่อสารแผน บริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจพร้อมทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดเตรียมทรัพยากรทั้งจากภายในและภายนอกที่จำเป็นในการดำเนินการตามแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจให้เพียงพอ
- การซ้อมแผน และทำให้แผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจเป็นปัจจุบัน:**
จัดการฝึกซ้อมแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจตามกำหนดเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทำการปรับปรุงแผนงานให้เป็นปัจจุบัน และรายงานผลการซ้อมแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ต่อผู้บังคับบัญชาผู้รับผิดชอบแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจนั้น รวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ให้รับทราบ
- การทบทวน และปรับปรุงระบบการบริหารความต่อเนื่องทางในการดำเนินธุรกิจ:**
การปรับปรุงแก้ไขแผนการบริหารจัดการความต่อเนื่องทางในการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่องค์กรเผชิญอยู่ในเวลานั้น

ภาพรวมการดำเนินงานตามกรอบการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ

เอไอเอสดำเนินกระบวนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจโดยครอบคลุมตั้งแต่ระดับองค์กร ระดับหน่วยงาน และระบบงานสำคัญต่างๆ โดยพิจารณาจากความเสี่ยงของภัยคุกคามต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งในแง่ของโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ และผลกระทบหากเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น เพื่อดำเนินการจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจในระดับองค์กร เพื่อรองรับเหตุฉุกเฉินหรือภาวะวิกฤติ ที่อาจส่งผลกระทบต่ออาคารสำนักงาน หรือความสูญเสีย เสียหายต่อทรัพย์สิน และบุคลากรของเอไอเอส

การจัดทำแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจในระดับหน่วยงาน จากการประเมินผลกระทบทางธุรกิจหากไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละหน่วยงานได้ เพื่อจัดทำแผนความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจสำหรับกระบวนการธุรกิจที่สำคัญของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความต่อเนื่องในการให้บริการแก่ลูกค้า

การจัดทำแผนการกู้คืนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรวบรวมกลยุทธ์และขั้นตอนในการกู้คืนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนการดำเนินงานของกระบวนการธุรกิจที่สำคัญ ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการกู้คืนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในภาวะฉุกเฉิน เพื่อให้บริการหลักที่สำคัญของเอไอเอสสามารถกลับมาใช้งานได้ตามกำหนดเวลาและระดับการดำเนินงานที่ยอมรับได้ของแต่ละบริการ/กระบวนการ

การจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ เพื่อรองรับกระบวนการธุรกิจหลัก (Critical Business Processes) ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการส่งมอบบริการหลัก (Critical Services) และถือเป็นความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาทุกระดับและพนักงานทุกคนที่จะต้องให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจในการดำเนินธุรกิจ เช่น การจัดทำแผนการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานตามแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกซ้อม และการทบทวนปรับปรุงแก้ไขแผนงานเพื่อให้มั่นใจในประสิทธิภาพของแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ

การสร้างวัฒนธรรมเรื่องการบริหารความเสี่ยงในองค์กร

นอกเหนือจากการกำหนดกรอบการแนวทางการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรและบทบาทหน้าที่ของพนักงานทุกระดับแล้วเอไอเอสยังมุ่งส่งเสริมและปลูกฝังวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยง เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องของความเสี่ยงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยเอไอเอสดำเนินมาตรการเพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร ดังนี้

- ประกาศใช้นโยบายการบริหารความเสี่ยง คู่มือการบริหารความเสี่ยง และขั้นตอนในการบริหารความเสี่ยง เผยแพร่บนโซเชียล อินทราเน็ต เพื่อให้พนักงานสามารถเข้าไปอ่านและทำความเข้าใจได้
- จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรและระดับสายงาน ครอบคลุมถึงกระบวนการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ
- สื่อสารผ่านการจัดงานประกาศผลประกอบการทุกครึ่งปี เพื่อให้พนักงานทุกระดับมีความเข้าใจที่ตรงกันและรับทราบทิศทางและอุปสรรค/ความท้าทาย ในการดำเนินธุรกิจของบริษัทในระยะสั้นและระยะยาว
- ให้ความรู้เรื่องหลักการบริหารความเสี่ยงกับพนักงาน โดยจัดทำเป็นเอกสารนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย และเผยแพร่บนโซเชียล อินทราเน็ต

ผลการปฏิบัติงานในปีที่ผ่านมา และเป้าหมายในปี 2562

ในปี 2561 เอไอเอสได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ISO 22301:2012 ระบบการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management System: BCMS) ในธุรกิจบริการคลาวด์ (Cloud Service) ในฐานะที่บริษัท ได้พัฒนาระบบการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ พร้อมรับมือกับเหตุวิกฤติหรือภัยพิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดการบริหารความยั่งยืน (Sustainable Development) ขององค์กรได้อย่างแท้จริง นอกเหนือจากนี้ บริษัทยังได้ดำเนินการฝึกซ้อมตามแผนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี 2561 มีการฝึกซ้อมตามสถานการณ์การเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Threat) ที่ศูนย์จัดเก็บข้อมูลหลักของบริษัท ส่งผลให้เกิดการหยุดชะงักของการส่งมอบบริการบางประเภท โดยที่เอไอเอสได้จัดเตรียมแผนการปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อเตรียมการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินที่จะทำให้เอไอเอสสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องตามแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจที่ได้กำหนดไว้ และให้มั่นใจว่า เอไอเอสจะสามารถตอบสนองและบริหารจัดการความต่อเนื่องทางธุรกิจเมื่อประสบกับเหตุการณ์ไม่คาดคิดต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

การควบคุมภายใน

เอไอเอสสร้างระบบการควบคุมภายในขึ้นอย่างรัดกุมตามกรอบการควบคุมภายในแบบบูรณาการ หรือ COSO Internal Control - Integrated Framework 2013 (COSO 2013) ของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ และ 17 หลักการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้บริษัทบรรลุวัตถุประสงค์ที่สำคัญด้านการดำเนินงาน การรายงานทางการเงินและการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง สามารถสนับสนุนและปรับปรุงผลการดำเนินงานให้ดีขึ้น และปกป้องเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นและทรัพย์สินของบริษัท

ในการประชุมคณะกรรมการบริษัทครั้งที่ 1 /2562 เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2562 คณะกรรมการบริษัทได้ประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในตามแบบประเมินของสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดยมีกรรมการอิสระ 4 ท่าน ซึ่งเป็นกรรมการตรวจสอบ * 2 ท่าน เข้าร่วมประชุมด้วย คณะกรรมการบริษัทมีความเห็นว่า บริษัทมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผลและเหมาะสมเพียงพอในการดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กฎหมายข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง สามารถป้องกันและนำทรัพย์สินไปใช้เพื่อประโยชน์ของบริษัท รวมทั้งมีการจัดทำรายงานทางการเงินที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ

โดยในปี 2561 การดำเนินกิจกรรมควบคุมภายในสามารถสรุปได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

- เอไอเอสยึดมั่นในคุณค่าความซื่อตรงและจริยธรรม โดยคณะกรรมการบริษัทได้กำหนด นโยบายการกำกับดูแลกิจการ ประมวลจริยธรรมธุรกิจ และ นโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน เพื่อให้กรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใส ตรงไปตรงมา เป็นไปตามกฎหมาย โดยยึดถือประโยชน์ร่วมกันของคู่ค้า ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่กำกับดูแลนโยบายและมาตรการต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน และ มอบหมายให้คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจ ซึ่งมีประธานเจ้าหน้าที่บริหาร เป็นประธาน ทำหน้าที่รณรงค์ เผยแพร่ และ สร้างความเข้าใจให้ผู้บริหารพนักงาน และผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงพนักงาน Outsource และ กลุ่มคู่ค้า อีกทั้งได้จัดให้มีการประเมินความรู้ความ

เข้าใจเรื่องการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมธุรกิจ และ นโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน เป็นประจำทุกปีติดต่อกันเป็นปีที่ 7

นอกจากนี้ คณะกรรมการบริษัทได้กำหนด “นโยบายการรับแจ้งข้อมูลการกระทำผิดและการทำทุจริต การสอบสวน และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล” และช่องทางรับแจ้งข้อมูลการกระทำผิด มาตั้งแต่ปี 2557 เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการรับแจ้งข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ การคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล รวมถึงการสอบสวน และการลงโทษผู้กระทำผิด

- คณะกรรมการบริษัท ทำหน้าที่กำกับดูแลฝ่ายจัดการ ซึ่งมีความเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ ประกอบด้วยกรรมการที่มี ความรู้ ความสามารถที่หลากหลาย โดยประธานกรรมการเป็นกรรมการอิสระ และมีองค์คณะที่ประกอบด้วยกรรมการอิสระ มากกว่า 1 ใน 3 หรือคิดเป็นร้อยละ 45 ของกรรมการทั้งคณะ ซึ่งท่านสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากหัวข้อ โครงสร้างการจัดการ นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการชุดย่อยเพื่อช่วยกำกับดูแลการปฏิบัติงานของฝ่าย จัดการในเรื่องการตรวจสอบภายใน การบริหารความเสี่ยง การพัฒนาอย่างยั่งยืน การกำกับดูแลกิจการที่ดี การพัฒนาและ กำหนดค่าตอบแทนของกรรมการ โดยให้มีการรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะกรรมการบริษัททุกไตรมาส รายละเอียด สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากหัวข้อโครงสร้างการจัดการ

- ฝ่ายจัดการกำหนดโครงสร้างและสายการรายงานของบริษัทที่เหมาะสมต่อการบรรลุดูวัตถุประสงค์ด้านต่างๆ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริษัท โดยเน้นการสร้างสมดุลและความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน สอดคล้องต่อ สภาพะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถ ของพนักงานแต่ละคน การกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่มีความชัดเจน มีการแบ่งแยกหน้าที่งานเพื่อให้เกิดการถ่วงดุล ระวังกัน บุคลากรทุกคนมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมภายใน โดยมีหน่วยงานตรวจสอบภายในซึ่งมีความ เป็นอิสระ ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงาน

- เอไอเอสให้ความสำคัญต่อบุคลากรเป็นอย่างยิ่ง โดยกำหนดเป็นพันธกิจหลักในการผลักดันให้เกิดวัฒนธรรม องค์การที่พนักงานมีการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพเสมือนเป็นเจ้าของกิจการ และมีความสมดุลในชีวิตการทำงาน เป็นการจูงใจ ให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กร และรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อให้บริษัทเกิดความยั่งยืน รวมทั้ง ส่งเสริมให้พนักงานเกิดความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อสร้างเอไอเอสให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ผ่านการ สื่อสาร การจัดกิจกรรมและการสนับสนุนจากผู้บริหาร ซึ่งรายละเอียดเพิ่มเติมสามารถศึกษาได้จากหัวข้อ “มุ่งมั่นพัฒนา นวัตกรรมด้านดิจิทัล” ในรายงานการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน โดยมีหน่วยงานเอไอเอส อะคาเดมี่ รับผิดชอบการพัฒนา ความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการและสร้างความเป็นผู้นำที่เป็นมาตรฐานทั่วทั้งองค์กร จัดหาหลักสูตรการเรียนรู้ใน รูปแบบต่างๆ เช่น การเรียนรู้ระหว่างปฏิบัติงาน การจัดสัมมนาทั้งภายในและภายนอก และการสร้างบทเรียนออนไลน์

- คณะกรรมการบริษัทได้จัดให้มีนโยบายและการวางแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) เพื่อเตรียมหาผู้สืบทอดตำแหน่งรับมือความรับผิดชอบ ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง เช่น ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร หรือหัวหน้าหน่วยงาน ธุรกิจหลัก ซึ่งได้มีการจัดทำแผนการสืบทอดตำแหน่งและแผนการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้บริหาร รวมถึงให้ คำแนะนำสำหรับผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งนั้น นอกจากนี้ยังได้พิจารณาหน้าที่งานที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะงานพัฒนา

ระบบด้านวิศวกรรม และระบบสารสนเทศซึ่งมีการว่าจ้างผู้ให้บริการภายนอกดำเนินการ โดยได้กำหนดมาตรการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และระบบการจัดเก็บเอกสารอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยให้การส่งมอบงานเป็นไปอย่างราบรื่น

- ในแต่ละปี คณะกรรมการบริหารร่วมกับผู้บริหารระดับสูงเพื่อกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายขององค์กร (Balanced Scorecard) โดยเชื่อมโยงเป้าหมายกับมาตรวัดผลที่เกิดขึ้นจริง เพื่อสนับสนุนการกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนด นอกจากนี้ ได้กำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับคณะกรรมการผู้บริหาร พนักงานประจำ พนักงานชั่วคราว และ Outsource ซึ่งหัวหน้างานมีการชี้แจงให้พนักงานทราบผลการประเมินทั้งด้านเชิงบวกและเชิงลบเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น โดยแบ่งการประเมินผลเป็น การประเมินการปฏิบัติงานตามเป้าหมายงาน และการประเมินคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคลากรที่สอดคล้องตามวัฒนธรรมองค์กร

2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

- เอไอเอสให้ความสำคัญในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยจัดให้มีการบริหารความเสี่ยงทั้งในระดับองค์กรและระดับปฏิบัติงาน ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและการประสานงานของหน่วยงานบริหารความเสี่ยง ซึ่งรายละเอียดเพิ่มเติมสามารถศึกษาได้จากหัวข้อ “การบริหารความเสี่ยง” ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 คณะกรรมการบริหารได้มอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงทำหน้าที่กลั่นกรองกรอบความเสี่ยง (Risk Framework) ซึ่งประกอบด้วย นโยบาย ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) และ ความเปราะบางของระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Tolerance) รวมถึงแนวทางการบริหารความเสี่ยงในภาพรวม ตลอดจนทบทวนความเพียงพอของนโยบายและแนวทางการบริหารความเสี่ยง ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงก่อนนำเสนอคณะกรรมการบริหาร อีกทั้ง มีหน้าที่กลั่นกรองและให้คำปรึกษาต่อคณะกรรมการบริหารในการกำกับดูแลความเสี่ยงในภาพรวม และประเมินความเพียงพอ เหมาะสม ของการนำความเสี่ยงไปบริหารในเชิงกลยุทธ์

3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

- เอไอเอสกำหนดมาตรการควบคุมที่เป็นลายลักษณ์อักษร ให้เหมาะสมกับความเสี่ยง และ คุณลักษณะเฉพาะขององค์กร โดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ความซับซ้อน ลักษณะและขอบเขตการปฏิบัติงาน ครอบคลุมกระบวนการต่างๆ เช่น นโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงานด้านการเงิน การจัดซื้อ การทำรายการระหว่างกัน การซื้อขายหลักทรัพย์ของกรรมการผู้บริหารและพนักงาน เป็นต้น ตลอดจนกำหนดอำนาจอนุมัติในการทำรายการของฝ่ายจัดการแต่ละระดับ โดยมีการผสมผสานกิจกรรมควบคุมทั้งประเภทที่ปฏิบัติโดยบุคลากร (Manual Control) และ ระบบอัตโนมัติ (Automated Control) ทั้งในเชิงป้องกัน (Preventive Control) และ เชิงตรวจหารายการความเสี่ยง (Detective Control) รวมถึงการแบ่งแยกหน้าที่งาน การบันทึกรายการ การอนุมัติให้ความเห็นชอบ และการจัดการดูแลทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการตรวจสอบซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ นโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงานต่างๆ มีการทบทวนให้เหมาะสมอยู่เสมอ

- เอไอเอสคัดเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมด้วยระบบเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้ระบบสารสนเทศสามารถประมวลผลได้อย่างถูกต้องครบถ้วนและต่อเนื่อง มีความปลอดภัยจากผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีการจัดหา พัฒนา และ

บำรุงรักษาระบบสารสนเทศอย่างเหมาะสม โดยมีหน่วยงานกลางรับผิดชอบต่อโครงสร้างระบบสารสนเทศและซอฟต์แวร์ นอกจากนี้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยข้อมูลและระบบสารสนเทศ เพื่อกำหนดนโยบาย กำกับดูแลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องความปลอดภัยของข้อมูล การพิจารณาคัดเลือกเทคโนโลยี อุปกรณ์ที่ทันสมัย ดูแลให้บริษัทมีการติดตามข่าวสารการบุกรุก การละเมิด เพื่อแจ้งเตือนให้กับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงบุคคลากรได้รับการฝึกอบรมที่จำเป็นให้เข้าใจหลักปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยรายละเอียดเพิ่มเติม ศึกษาได้จากหัวข้อ “การปกป้องระบบสารสนเทศ และการควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า” ในรายงานการพัฒนารูจกอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงระบบสารสนเทศที่สำคัญ เช่น ระบบเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และระบบฐานข้อมูล เป็นแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน รวมถึงจัดให้มีหน่วยงานเฉพาะในการติดตามตรวจจับการละเมิดสิทธิ การบุกรุกเข้าระบบต่างๆ ด้วยเครื่องมือลักษณะอัตโนมัติเพื่อให้มีการติดตามได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการแจ้งเหตุให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบและดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

- คณะกรรมการ ผู้บริหาร และหัวหน้างาน มีหน้าที่ชี้แจงจุดมุ่งหมายและวิธีการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมต่างๆ ให้บุคลากรที่รับผิดชอบรับทราบและนำไปปฏิบัติ โดยทุกหน่วยงานของฝ่ายจัดการในฐานะปราการด่านที่ 2 (Second Line of Defense) และ หน่วยงานตรวจสอบภายใน ในฐานะปราการด่านที่ 3 (Third Line of Defense) ในการป้องกันความเสี่ยงขององค์กร ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำการออกแบบระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. สารสนเทศและการสื่อสาร (information & Communication)

- เอไอเอสให้ความสำคัญต่อสารสนเทศที่มีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน โดยระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลสามารถรวบรวมและประมวลผลข้อมูลที่ต้องการได้อย่างถูกต้องครบถ้วนและทันเวลารวมทั้งจัดให้มีระบบเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ ทันสมัย และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการประมวลผลข้อมูลจำนวนมากเป็นข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ใช้ได้ทันเวลา และ ทันต่อการแข่งขัน (Big Data Analysis) โดยคำนึงถึงต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ

- เอไอเอสจัดทำรายงานข้อมูลที่สำคัญเสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาอย่างเพียงพอสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจ หรือ พิจารณาก่อนการประชุมคณะกรรมการบริษัทล่วงหน้าตามที่กฎหมายกำหนดอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งจัดให้มีรายงานการประชุมคณะกรรมการที่มีรายละเอียดตามสมควรและจัดเก็บเอกสารสำคัญโดยเลขานุการบริษัท เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้

- เอไอเอสจัดให้มีระบบการสื่อสารภายในบริษัทที่มีคุณภาพผ่านช่องทางที่หลากหลาย อาทิ โซเชียล อินทราเน็ต แอปพลิเคชัน การสื่อสารผ่าน SMS หรือ อีเมล และผ่านตัวแทน (People Champion) ของแต่ละสายงาน การจัด CEO ชิด & CHAT ทุกเดือน และ การจัดงาน Half Year Business Plan โดยกำหนดให้มีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบในการสื่อสาร เพื่อให้มีการแบ่งปันและได้รับข้อมูลที่จำเป็นทั่วทั้งองค์กร นอกจากนี้ ยังจัดให้มีช่องทางการสื่อสารผ่านระบบ Board Portal และหน่วยงานเลขานุการบริษัท ให้กับคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการชุดย่อย

- เมื่อพนักงานพบเห็นการกระทำผิดและการทำทุจริต สามารถแจ้งข้อมูลผ่าน “นกหวีด ฮอตไลน์” 3333 หรือแจ้งไปยังคณะกรรมการตรวจสอบที่ AuditCommittee@ais.co.th ** โดยพนักงานจะได้รับการคุ้มครองภายใต้นโยบายการให้ข้อมูล การกระทำผิดและการทุจริต การสอบสวนและการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล ทั้งนี้ เอไอเอเอสมีการสื่อสารเรื่องราวเป็นการ์ตูนของการ

กระทำผิดและการทุจริตที่เคยเกิดขึ้นพร้อมบทลงโทษโดยไม่ได้รับข้อผู้กระทำผิด เพื่อให้พนักงานตระหนักถึงผลของการกระทำผิดและการทุจริต

- เอไอเอสจัดให้มีกระบวนการสื่อสารข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรผ่านหน่วยงานเลขานุการบริษัท และหน่วยงานนักลงทุนสัมพันธ์ รวมถึงมีกลไกในการติดตามการแก้ไขความผิดปกติหรือข้อร้องเรียนต่างๆ ที่ได้รับจากทุกช่องทาง นอกจากนี้ ได้กำหนดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดหรือการทุจริตไปยังคณะกรรมการบริษัทผ่านคณะกรรมการตรวจสอบที่ AuditCommittee@ais.co.th * หรือหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน e-mail: nokweed@ais.co.th หรือ หัวหน้าหน่วยงานทรัพยากรบุคคล e-mail: human-resource@ais.co.th และ Ethics hotline หมายเลข 020293333 ซึ่งผู้แจ้งข้อมูลจะได้รับการคุ้มครองตามนโยบายการรับแจ้งข้อมูลการกระทำผิดและการทำทุจริต การสอบสวนและการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล

5. กิจกรรมการติดตามผล (Monitoring Activities)

- ฝ่ายจัดการและหัวหน้างานของเอไอเอสมีหน้าที่กำหนดกลไกต่าง ๆ ในการติดตามประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายใน เช่น การประชุมติดตาม การสอบถามข้อมูลที่เกิดปกติ รวมถึงการประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเอง (Control Self-Assessment) โดยมีหน่วยงานตรวจสอบภายในทำหน้าที่ตรวจสอบประเมินประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในอย่างเป็นอิสระ และ รายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการตรวจสอบเป็นประจำทุกเดือน โดยคณะกรรมการตรวจสอบเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการบริษัทรับทราบรวมทั้งประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชี เพื่อประเมินความเพียงพอและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในเป็นประจำทุกไตรมาส

- เมื่อพบข้อบกพร่องของระบบการควบคุมภายในที่มีสาระสำคัญ ฝ่ายจัดการจะมีการวิเคราะห์หาสาเหตุของข้อบกพร่อง และกำหนดผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการแก้ไขอย่างทันท่วงที โดยคณะกรรมการบริษัทได้กำหนดเกณฑ์ของระดับความผิดปกติที่ฝ่ายจัดการและ หน่วยงานตรวจสอบภายในต้องสื่อสารให้คณะกรรมการทราบทันทีอย่างชัดเจน เช่น ประเด็นที่มีมูลค่าความเสียหายจำนวนมาก กระทบต่อชื่อเสียงของบริษัท การฝ่าฝืน กฎหมาย การไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานควบคุมที่สำคัญ หรือประเด็นที่อาจเกิดจากการทุจริต เป็นต้น โดยหน่วยงานตรวจสอบภายใน และหน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมีหน้าที่ติดตามความคืบหน้าการแก้ไขของฝ่ายจัดการต่อความผิดปกติที่ตรวจพบ และรายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบจนกว่าจะมีการแก้ไขเสร็จสิ้น

** ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 ได้เปลี่ยน E-mail Address : AuditCommittee@ais.co.th เป็น AuditandRiskCommittee@ais.co.th

การตรวจสอบภายใน

นางสุวิมล กุลเลศ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน (Chief Audit Executive) เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2542 โดยเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในกิจกรรมและการดำเนินงานของบริษัทเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การพิจารณาและอนุมัติ แต่งตั้ง ถอดถอน โยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน จะต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการตรวจสอบ

ท่านสามารถศึกษาประวัติหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในเพิ่มเติมได้จากเอกสารแนบ 1

หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในและหน่วยงานตรวจสอบภายใน

1. หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในรายงานตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งกำกับดูแลให้หน่วยงานตรวจสอบภายในปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระ เที่ยงธรรม มีจรรยาบรรณ และปฏิบัติหน้าที่เยี่ยงมืออาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน และรายงานต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหารในด้านงานบริหารหน่วยงาน
2. หน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นหน่วยงานที่มีความอิสระ โดยปฏิบัติงานภายใต้กฎบัตรของหน่วยงานตรวจสอบภายในซึ่งได้กำหนดภารกิจ ขอบเขตการปฏิบัติงาน อำนาจ และหน้าที่ความรับผิดชอบ และแนวทางการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน โดยมีการทบทวนให้เหมาะสมอยู่เสมอ
3. หน่วยงานตรวจสอบภายในทำหน้าที่ให้ความเชื่อมั่น (Assurance Service) และให้คำปรึกษา (Consulting Service) โดยการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายใน ระบบการบริหารความเสี่ยง และการกำกับดูแลกิจการ เพื่อสนับสนุนให้บริษัทสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางธุรกิจ
4. หน่วยงานตรวจสอบภายในจัดทำแผนงานตรวจสอบภายในประจำปี สอดคล้องกับทิศทางการกลยุทธ์ของบริษัท ระดับความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นไปตามหลักการใช้ความเสี่ยงเป็นพื้นฐาน (Risk-based approach) ที่มุ่งเน้นความเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ วัตถุประสงค์และกลยุทธ์ของบริษัท โดยในปี 2561 แผนงานตรวจสอบภายในมุ่งเน้นตรวจประเมินผลของการปฏิบัติงานที่เป็นจุดควบคุมที่สำคัญในเชิงป้องกัน การตรวจสอบด้านการป้องกันการทุจริต ตลอดจนเน้นบทบาทการให้คำปรึกษาโดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งเพิ่มคุณค่าของงานตรวจสอบ โดยแผนงานตรวจสอบได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการตรวจสอบ และหน่วยงานตรวจสอบภายในมีหน้าที่รายงานผลการตรวจสอบและติดตามผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่พบจากการตรวจสอบให้แก่คณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน
5. นอกจากนี้ หน่วยงานตรวจสอบภายในยังปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อสนับสนุนให้คณะกรรมการตรวจสอบ สามารถดำเนินการตามที่คณะกรรมการบริษัทได้มอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่ในการรับข้อร้องเรียนการกระทำผิดและการทำทุจริตจากพนักงานภายในและบุคคลภายนอก ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตรวจสอบข้อเท็จจริงเป็นไปตาม นโยบายการรับแจ้งข้อมูลการกระทำผิดและการทำทุจริต การสอบสวนและการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล และรายงานผลให้คณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาทุกเดือน
6. นอกเหนือจากกิจกรรมการตรวจสอบภายใน หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในยังปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ เช่น การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ฝ่ายจัดการ ในด้านการควบคุมภายใน ด้านจรรยาบรรณธุรกิจ ด้านความปลอดภัยของระบบสารสนเทศ เป็นต้น ทั้งนี้คณะกรรมการตรวจสอบ กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่นอกเหนือจากการตรวจสอบภายในของหัวหน้าคณะผู้บริหารงานตรวจสอบภายในเพื่อป้องกันการบั่นทอนความเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ

7. หน่วยงานตรวจสอบภายในประสานงานกับผู้สอบบัญชีภายนอก เพื่อให้ขอบเขตของงานตรวจสอบครอบคลุมทุกความเสี่ยงที่มีสาระสำคัญอย่างเหมาะสม
8. หน่วยงานตรวจสอบภายในยึดถือกรอบโครงสร้างการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายในตามมาตรฐานสากล และมีการทบทวนกฎบัตรและคู่มือการปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการประเมินคุณภาพการตรวจสอบภายใน โดยการประเมินด้วยตนเองเป็นประจำทุกปี และได้รับการประเมินโดยผู้ประเมินอิสระจากภายนอกทุก 5 ปี ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบว่าหน่วยงานได้ปฏิบัติงานเพิ่มมูลค่าให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียและพัฒนาองค์กรสู่ความยั่งยืน โดยส่งเสริมให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายใน ระบบการบริหารความเสี่ยง และระบบการกำกับดูแลที่ดี ซึ่งผลการประเมินรอบล่าสุดจากผู้ประเมินอิสระภายนอก สรุปได้ว่าหน่วยงานตรวจสอบภายในของเอไอเอสได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานสากล และมีคุณภาพในระดับมาตรฐานเมื่อเทียบกับหน่วยงานตรวจสอบภายในอื่นทั่วโลกที่เป็นมืออาชีพ

กิจกรรมตรวจสอบภายในในปีที่ผ่านมา และแผนงานในอนาคต

1. การสนับสนุนฝ่ายจัดการนำระบบการควบคุมภายในมาปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพและกระตุ้นให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

ในปี 2561 หน่วยงานตรวจสอบภายในส่งเสริมให้เอไอเอสและบริษัทย่อยมีความเข้าใจและสามารถนำระบบการควบคุมภายในตามแนวทาง COSO 2013 และแนวทางการป้องกันความเสี่ยง 3 ระดับ (Three Line of Defense) มาปรับใช้อย่างจริงจังและมีประสิทธิผล โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ร่วมกับฝ่ายจัดการเพื่อหาแนวทางจัดการประเด็นข้อบกพร่องของระบบการควบคุมภายใน เป็นการสนับสนุนให้ฝ่ายจัดการเป็นผู้ตรวจสอบการปฏิบัติงานด้วยตนเอง (Self-Business Audit) รวมทั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในได้พัฒนาเครื่องมือให้กับฝ่ายจัดการใช้ในกาตรวจสอบได้ด้วยตนเอง ตามหลักการการประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเอง (Control Self-Assessment)

2. ปรับเปลี่ยนกระบวนการตรวจสอบภายในเพื่อปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล

หน่วยงานตรวจสอบภายในได้เริ่มพัฒนาระบบการตรวจสอบโดยใช้กระบวนการทำงานแบบอัตโนมัติ (Robotic Process Automation: RPA) ตั้งแต่ปี 2560 เพื่อเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ ของบริษัทแทนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในโดยใช้ Big Data Analytic เพื่อให้กิจกรรมการตรวจสอบภายในมีความรวดเร็วและแม่นยำมากยิ่งขึ้น รวมทั้ง ช่วยเตือนภัยทางธุรกิจล่วงหน้าให้กับบริษัท เมื่อพบข้อบกพร่องความเสี่ยงและข้อบกพร่องของระบบการควบคุมภายใน

3. สร้าง Risk Center เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบ

หน่วยงานตรวจสอบภายในมุ่งเน้นการสร้างตระหนักรู้เรื่องการบริหารความเสี่ยงให้กับพนักงานโดยการสร้าง Proactive Risk Center รวบรวมและวิเคราะห์ประเด็นความเสี่ยงสำหรับการวางแผนการตรวจสอบในงานที่มีความเสี่ยงสูง ทั้งความเสี่ยงจากการดำเนินงาน และความเสี่ยงด้านทุจริต โดยนำแนวทางการบริหารความเสี่ยงแบบบูรณาการตามแนวทาง COSO ERM 2017 และ Fraud Risk Management Policy มาปรับใช้และกระตุ้นให้พนักงานเข้าใจในการหาแนวทางควบคุมเชิงป้องกัน

4. ปรับเปลี่ยนบทบาทสู่การเป็น Trusted Advisor

ในปี 2561 หน่วยงานตรวจสอบภายในให้ความสำคัญกับลักษณะงานให้คำปรึกษามากขึ้น ครอบคลุมการสอบทานให้ครบทุกระบบงานทั้งด้านประกันรายได้ (Revenue Assurance) ด้านรายจ่าย รวมถึงการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับของหน่วยงานกำกับดูแล เช่น ระบบงานขายและการตลาด ระบบ Billing และการจัดเก็บเงิน ระบบงานวิศวกรรม เป็นต้น โดยการใช้ RPA เป็นเครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุน และสร้างความเข้มแข็งให้กับปราการด่านที่ 2 ขององค์กร (Second Line of Defense) ให้เป็นพื้นฐานการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น เพื่อมุ่งไปสู่การเป็น Trusted Advisor ตาม Internal Audit Roadmap

การฝึกอบรมและพัฒนาด้านการตรวจสอบภายใน

1. ติดตามความรู้ แนวปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานสากลที่ทันสมัย ที่มีการประกาศใหม่นำมาปรับใช้ในการทำงาน

เพื่อพัฒนาวิชาชีพงานตรวจสอบภายในของบริษัทให้ทันสมัย หน่วยงานตรวจสอบภายในจึงได้มีการติดตามแนวปฏิบัติด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ระบบการควบคุมภายใน ระบบการบริหารความเสี่ยง ระบบการกำกับดูแลที่ดี และแนวปฏิบัติอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท ของสถาบันวิชาชีพชั้นนำทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบของบริษัทให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและทันสมัย

2. ส่งเสริมการปฏิบัติงานแบบบูรณาการ (Integrated Audit) และค่านิยมการสร้างสรรค์แนวทางการตรวจสอบรูปแบบใหม่ๆ

หน่วยงานตรวจสอบภายในส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของทีมงานตรวจสอบภายในให้สามารถตรวจสอบได้ทุกด้าน (Integrated Audit) และมีการมุ่งเน้นพัฒนาให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในมีค่านิยมในการสร้างสรรค์แนวทางการตรวจสอบรูปแบบใหม่ๆ ที่มีประสิทธิผลยิ่งขึ้นอยู่เสมอ

3. การพัฒนาตนเองตามกรอบแนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านตรวจสอบภายใน

หน่วยงานตรวจสอบภายในสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน ในปีที่ผ่านมา ได้จัดทำแผนพัฒนาพนักงานตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของงานตรวจสอบภายใน อ้างอิงตามกรอบการพัฒนาความรู้และความสามารถ ของ The Institute of Internal Auditors (The IIA) แบ่งเป็น

3.1 ความรู้ความสามารถพื้นฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบ Core Competency

3.2 ความรู้ความสามารถเฉพาะบทบาทหน้าที่ Essential Competency

โดยตั้งเป้าหมายให้พนักงานแต่ละคนได้รับการอบรมเฉลี่ยปีละ 11 วัน ตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้

4. การได้รับวุฒิบัตรวิชาชีพตรวจสอบหรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างมืออาชีพด้านงานตรวจสอบภายใน

นอกจากนี้มีการกระตุ้นและสนับสนุนให้พนักงานเกิดความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพตรวจสอบภายในเยี่ยงมืออาชีพด้วยการสอบวุฒิบัตรทางวิชาชีพตรวจสอบหรือวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง ในปี 2561 กำหนดเป้าหมายให้พนักงานได้รับวุฒิบัตรวิชาชีพเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนพนักงานในหน่วยงาน ปัจจุบันบริษัทมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในที่มีวุฒิบัตรทางวิชาชีพต่างๆ รวม 15 คน จากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในทั้งหมด 53 คน คิดเป็นร้อยละ 28

วุฒิบัตร	รายละเอียดหลักสูตรโดยสังเขป	จำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในที่ได้รับการรับรอง (คน)
ผู้ตรวจสอบภายในรับอนุญาตสากล (Certified Internal Auditor :CIA) ประเทศสหรัฐอเมริกา	เป็นวุฒิบัตรวิชาชีพด้านการตรวจสอบภายใน ซึ่งทดสอบความรู้ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน และความเข้าใจในงานตรวจสอบภายใน ความเสี่ยง และเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน	8
ผู้ตรวจสอบระบบสารสนเทศสากล (Certified Information System Auditor:CISA) ประเทศสหรัฐอเมริกา	เป็นวุฒิบัตรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพด้านการตรวจสอบควบคุม และรับรองระบบการรักษาความปลอดภัยของระบบสารสนเทศ ที่ต้องการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับต่อบุคคลในวงการในระดับสากล	4
ผู้เชี่ยวชาญระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Certified Information Systems Security Professional:CISSP) ประเทศสหรัฐอเมริกา	เป็นวุฒิบัตรสำหรับผู้ที่มีความเข้าใจศาสตร์ด้านการรักษาความปลอดภัยทั้ง 10 ด้าน เรียกว่า CBK หรือ “Common Body of Knowledge” ได้แก่ Access Control, Telecom & Network Security, Application & System Development Security, Security Management, Cryptography, Security Management, Operation Security, Business Continuity Planning & Disaster Recovery Planning, Law Investigation & Ethic และ Physical Security	1

วุฒิบัตร	รายละเอียดหลักสูตรโดยสังเขป	จำนวนเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบภายในที่ ได้รับการรับรอง (คน)
ผู้เชี่ยวชาญให้ความเชื่อมั่นด้านการ บริหารความเสี่ยง (Certification in Risk Management Assurance:CRMA) ประเทศสหรัฐอเมริกา	วุฒิบัตรที่ออกแบบสำหรับผู้ตรวจสอบภายในหรือเจ้าหน้าที่ บริหารความเสี่ยงที่มีหน้าที่รับผิดชอบและประสบการณ์ใน การให้ความเชื่อมั่นด้านการบริหารความเสี่ยง กระบวนการ กำกับดูแล การให้ความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ หรือการ ประเมินการควบคุมด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึง ความสามารถในการประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การกำกับดูแลองค์กร และการประเมินความเสี่ยงทั่วทั้ง องค์กร รวมถึงการให้คำปรึกษาและการให้ความเชื่อมั่นใน เรื่องดังกล่าว	9
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (Certified Public Accountant:CPA) ประเทศไทย	ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับ ใบอนุญาต เป็นผู้ที่มีความรู้ด้านวิชาการบัญชี การสอบ บัญชี กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ความรู้เรื่องระบบสารสนเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ในการ จัดทำและตรวจสอบบัญชี	5
ผู้สอบบัญชีภาษีอากร (Tax Auditor:TA) ประเทศไทย	เป็นผู้ที่มีความรู้วิชาการบัญชี วิชาการสอบบัญชี และความรู้ เกี่ยวกับประมวลรัษฎากร ประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย์	1
ผู้ตรวจ/ผู้นำการตรวจมาตรฐาน ISO/IEC 27001:2013 ระบบบริหาร จัดการความมั่นคงปลอดภัยสำหรับ สารสนเทศ (Information Security Management Systems Auditor/Lead Auditor: ISO/IEC 27001:2013)	วุฒิบัตรรับรองมาตรฐานสำหรับผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจใน ข้อกำหนดในมาตรฐานระบบการบริหารจัดการความมั่นคง ปลอดภัยสำหรับสารสนเทศ ISO/IEC 27001:2013 รวมถึง หลักการปฏิบัติเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยสำหรับ สารสนเทศ และหลักการพื้นฐานของการตรวจประเมินต่างๆ เพื่อดำเนินการตรวจสอบกระบวนการตามมาตรฐาน ISO27001:2013	3

วุฒิบัตร	รายละเอียดหลักสูตรโดยสังเขป	จำนวนเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบภายในที่ ได้รับการรับรอง (คน)
ผู้ตรวจ/ผู้นำการตรวจมาตรฐาน ISO/IEC 22301:2012 ระบบบริหาร จัดการความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management System Auditor/Lead Auditor : ISO 22301:2012)	วุฒิบัตรรับรองมาตรฐานสำหรับผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และจัดลำดับความสำคัญภัยคุกคามต่อธุรกิจตาม มาตรฐานสากลเพื่อความต่อเนื่องทางธุรกิจ และเพื่อ ดำเนินการตรวจสอบกระบวนการตามมาตรฐาน ISO 22301:2012	1

โดยเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในอีกจำนวนหนึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาให้ได้รับวุฒิบัตร CIA CISA และ CFE (Certified Fraud Examiners) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนงานตรวจสอบภายในแบบมืออาชีพตามมาตรฐานสากล

รายการระหว่างกัน

บริษัทและบริษัทย่อยได้มีการตกลงเข้าทำรายการกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน โดยรายการดังกล่าวเป็นรายการตามธุรกิจปกติของบริษัทและบริษัทย่อย และเป็นไปตามเงื่อนไขการค้าทั่วไป

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2551) มาตรา 89/12 (1) คณะกรรมการบริษัทได้อนุมัติในหลักการเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2551 ให้ฝ่ายจัดการมีอำนาจเข้าทำรายการระหว่างกันที่มีเงื่อนไขการค้าทั่วไปหากธุรกรรมเหล่านั้นมีข้อตกลงทางการค้าในลักษณะเดียวกับที่วิญญูชนจะพึงกระทำกับคู่สัญญาทั่วไปในสถานการณ์เดียวกัน ด้วยอำนาจต่อรองทางการค้าที่ปราศจากอิทธิพลในการที่ตนมีสถานะเป็นกรรมการผู้บริหาร หรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการอนุมัติการทำรายการระหว่างกันนั้น บริษัทจะยึดแนวปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการทำรายการอื่น ๆ ทั่วไป โดยมีการกำหนดอำนาจของผู้มีสิทธิอนุมัติตามวงเงินที่กำหนด นอกจากนั้น คณะกรรมการตรวจสอบยังทำหน้าที่เป็นผู้สอบทานการทำรายการระหว่างกันของบริษัทและบริษัทย่อยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกันเป็นประจำทุกไตรมาส เพื่อขจัดความขัดแย้งทางผลประโยชน์อย่างรอบคอบ โดยยึดถือประโยชน์ของบริษัทโดยรวมเป็นสำคัญ

สำหรับงวดบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 บริษัทและบริษัทย่อยมีรายการกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน โดยผู้ตรวจสอบบัญชีของบริษัทได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินที่ตรวจสอบและคณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่สอบทานแล้ว และมีความเห็นว่ารายการระหว่างกันทุกรายการเป็นการทำรายการอย่างสมเหตุสมผลและเป็นไปในทางการค้าปกติ โดยบริษัทได้คิดราคาซื้อ-ขายสินค้า และบริการกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกันด้วยราคาที่สมเหตุสมผล มีการเปรียบเทียบกับราคากลางของตลาดในธุรกิจนั้นๆ แล้ว โดยมีเงื่อนไขต่างๆ ตามปกติธุรกิจโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
1. บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (อินทัช)/ เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัทในสัดส่วนร้อยละ 40.45 - กรรมการบริษัทร่วมกัน: 1. นายสมประสงค์ บุญยะชัย 2. นางสาวจิ้น โล เญ๊ยบ จง 3. นายกานต์ ตระกูลสุน	บริษัทย่อยมีการชำระค่าบริการและชำระดอกเบี้ยจ่ายจากรายการหุ้นกู้ระยะยาวแก่อินทัช ขณะที่บริษัทย่อยได้ให้บริการและจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่อินทัช <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. รายได้อื่น 3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น 3. ดอกเบี้ยจ่าย 4. หุ้นกู้	- 1.11 0.48 - - - -	0.91 1.50 1.54 1.13 - 1.10 21.00	1.20 0.01 0.11 1.37 1.63 - -	3.09 0.13 0.60 1.49 9.51 1.71 62.50	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการและจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป บริษัทย่อยชำระค่าบริการและชำระดอกเบี้ยจ่ายให้แก่อินทัชในอัตราเดียวกันกับการจ่ายให้ผู้ให้บริการรายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
2. บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) (ไทยคม)/ มีอินทัชเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ในสัดส่วนร้อยละ 41.13 - กรรมการบริษัทร่วมกัน: นายสมประสงค์ บุญยะชัย	บริษัทย้อยต้องชำระค่าตอบแทนในอัตรา 1,400,000 USD/ปี สำหรับเช่าช่องสัญญาณดาวเทียม (Transponder) บนดาวเทียมไทยคม 7 จากไทยคม สัญญามีผลถึงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2563 และมีการใช้บริการอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม และพื้นที่สำหรับติดตั้งอุปกรณ์ดาวเทียม ขณะที่บริษัทย้อยมีการให้บริการโทรศัพท์ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ รวมถึงได้จำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ไทยคม <u>ขายสินค้าและบริการ</u>					ไทยคมเป็นผู้ให้บริการเช่าช่องสัญญาณดาวเทียมรายเดียวในประเทศไทย
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	1.40	-	4.27	บริษัทย้อยเรียกเก็บค่าบริการและจัด
	2. รายได้อื่น	-	0.48	-	0.33	จำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ไทยคมใน
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.13	-	1.92	อัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	59.93	-	47.12	บริษัทย้อยชำระค่าบริการให้แก่ไทยคมใน
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	6.38	-	9.00	อัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	3. ดอกเบี้ยจ่าย	-	-	-	0.11	
	4. หนี้กู้	-	-	-	5.90	
	5. ซื้อสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่น	-	0.02	-	2.90	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
3. บริษัท ไอ.ที. แอปพลิเคชันส์ แอนด์ เซอร์วิส จำกัด (ไอทีเอเอส)/ มีอินทซ์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ร้อยละ 100	บริษัทย่อยว่าจ้างไอทีเอเอสในการดูแลจัดการ และพัฒนาระบบ SAP ขณะที่บริษัทย่อยให้บริการโทรศัพท์แก่ ไอทีเอเอส <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ - 0.75 2. รายได้อื่น - 0.08 3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น - 0.01 <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น - 81.86 2. ซื้อสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่น - 24.46 3. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น - 14.50					ไอทีเอเอสให้บริการเกี่ยวกับการพัฒนา โปรแกรม และการดูแลจัดการระบบ SAP รวมถึงค่าบำรุงรักษา มีบริการที่ดี รวดเร็ว และราคาสมเหตุสมผล บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป บริษัทย่อยชำระค่าที่ปรึกษาให้แก่ไอทีเอ เอสโดยอัตราค่าบริการขึ้นอยู่กับลักษณะ งานและระดับของที่ปรึกษาโดยเป็นอัตรา เดียวกันกับราคาของบริษัทที่ปรึกษาระบบ SAPรายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
4. กลุ่มบริษัท SingTel Strategic Investments Private Limited (SingTel)/ เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัทร้อยละ 23.32	บริษัทย่อยทำสัญญากับบริษัทในกลุ่มSingTel ดังนี้ - บริการข้ามแดนอัตโนมัติระหว่างประเทศ (IR) - บริการโครงข่ายโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (IPLC) และบริการเสริม (Content)					การทำสัญญาให้บริการ ซึ่งเป็นราคาที่ต่างฝ่ายต่างกำหนดในการเรียกเก็บจากลูกค้า ซึ่งบริษัทคิดจากผู้ให้บริการรายอื่น
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	41.80	-	191.91	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ IR และ
	2. รายได้อื่น	-	-	-	0.67	ค่าบริการเสริม(Content) ในอัตราเดียวกัน
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	25.98	0.42	151.46	กับผู้ให้บริการรายอื่น
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	139.26	-	268.53	บริษัทย่อยชำระค่า IPLC, ค่า IR,
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	20.96	19.69	60.79	ค่าบริการเสริม(Content) ในอัตราเดียวกันกับผู้ให้บริการรายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
5. บริษัท ไทย แอ๊ดวานซ์ อิน โนเวชั่น จำกัด (ทีเอไอ)/ มีอินทซ์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยทางอ้อม	บริษัทย่อยว่าจ้างให้ทีเอไอเป็นสื่อโฆษณาผ่าน ช่องสัญญาณจานดาวเทียม ขณะที่บริษัทย่อยมีการให้บริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่แก่ทีเอไอ					ทีเอไอมีความชำนาญในการบริการสื่อ โฆษณา บริการขายเนื้อหา(Content) ผ่านช่องสัญญาณจานดาวเทียม รวมถึง เป็นผู้จำหน่ายอุปกรณ์จานรับ สัญญาณดาวเทียม
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	0.06	-	0.04	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์
	2. รายได้อื่น	-	0.04	-	-	เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้า
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.04	-	0.01	ทั่วไป

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
6. บริษัท ลาว เทเลคอมมิวนิ เคชั่นส์ จำกัด (แอลทีซี)/ มีอินทัชเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยทางอ้อม	บริษัทย่อยร่วมมือกับแอลทีซีในการให้บริการข้าม แดนอัตโนมัติระหว่างประเทศ(IR)					แอลทีซีดำเนินธุรกิจโทรคมนาคมใน ประเทศลาว ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการอินเทอร์เน็ต และบริการข้ามแดนอัตโนมัติระหว่าง ประเทศ โดยอัตราค่าโรมมิ่งที่คิดเป็น อัตราเทียบเคียงได้กับราคาตลาด
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	14.32	-	26.81	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ IR
	2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	26.69	-	2.23	ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	5.91	-	3.73	บริษัทย่อยชำระค่า IR ให้แก่แอลทีซีใน
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	0.39	-	0.37	อัตราเดียวกันกับการจ่ายให้ผู้ให้บริการ รายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
7. บริษัท อู๋คิปี จำกัด (อู๋คิปี)/ มีอินทัชเป็นผู้ถือหุ้น โดยทางตรง ในสัดส่วนร้อยละ 20.94	บริษัทย่อยว่าจ้างอู๋คิปีสำหรับการให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ผ่านบนสมาร์ทโฟน หรือแท็บเล็ต โดยชำระค่าบริการเป็นรายเดือน ขณะที่บริษัทย่อยให้บริการโทรศัพท์แก่อู๋คิปี					อู๋คิปีดำเนินธุรกิจนำเสนอสิ่งตีพิมพ์ดิจิทัล (Digital Publication) และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เช่นหนังสือ นิตยสาร หรือ หนังสือพิมพ์บนสมาร์ทโฟน, แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	1.80	-	1.29	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์
	2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.22	-	0.19	เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น					บริษัทย่อยชำระค่าบริการเสริม
2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	23.71	-	4.27	(Content) ให้แก่อู๋คิปี ในอัตราร้อยละของ	
		-	6.47	-	1.17	รายได้ที่บริษัทได้รับ ซึ่งเป็นอัตราเดียวกันกับผู้ให้บริการข้อมูลประเภทเดียวกัน

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
8. บริษัท อินฟอร์เมชั่น ไฮเวย์ จำกัด (ไอเอส)/ มีไอเอสเป็นผู้ถือหุ้นโดย ทางอ้อม	ไอเอส ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ภายใต้สัญญาเช่าทางการเงินและโครงข่าย สื่อสารสัญญาณ โทรคมนาคมแก่บริษัทย่อย ขณะที่บริษัทย่อยให้บริการโทรศัพท์แก่ไอเอส					ไอเอสให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ภายใต้สัญญาเช่าทางการเงินและ โครงข่ายสื่อสารสัญญาณโทรคมนาคม
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					
	1. รายได้จากการบริการ	-	0.04	-	0.04	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับ ลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	241.14	-	88.61	บริษัทย่อยชำระค่าบริการโครงข่ายสื่อ
	2. ซื้อสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่น	-	14.48	-	-	สัญญาณโทรคมนาคมแก่ไอเอสในอัตรา เดียวกันโดยเป็นอัตราที่เทียบเคียงได้กับผู้ ให้บริการรายอื่น
	3. เจ้านั้นการค้าและเจ้านั้นอื่น	-	22.15	-	33.95	
	4. ดอกเบี้ยจ่าย	-	6.37	-	4.63	
	5. เจ้านั้นตามสัญญาเช่าการเงิน	-	76.70	-	53.58	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
9.บริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด(มหาชน) (เคทีบี) / - กรรมการบริษัทร่วมกัน: นายไกรฤทธิ อุษากานนท์ชัย	ธนาคารกรุงไทยให้บริการทางการเงินแก่ บริษัทย่อย					ธนาคารกรุงไทยประกอบธุรกิจให้บริการ ทางการเงิน เช่น ด้านการรับฝากเงิน การ ให้สินเชื่อ เป็นตัวกลางการชำระเงิน และ บริการอื่นๆ
	ขณะที่บริษัทย่อยมีการให้บริการโทรศัพท์แก่ ธนาคารกรุงไทย					
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	86.47	-	17.50	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการและจัด
	2. รายได้อื่น	-	-	-	1.75	จำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตรา
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.47	-	3.39	เดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					
	1. เงินฝากธนาคารและดอกเบี้ยรับ	0.49	101.30	0.87	167.37	บริษัทย่อยรับดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร
	2. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	0.14	-	0.10	จากเคทีบีและดอกเบี้ยจ่ายจากการกู้ยืม
	3. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	0.08	-	27.18	โดยเป็นอัตราที่เทียบเคียงได้กับธนาคาร
	4. หุ้นกู้	-	29.00	-	-	พาณิชย์อื่น
	5. เงินกู้ยืมระยะยาวและดอกเบี้ยจ่าย	-	11.85	-	3,040.68	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
10. บริษัท ไฮ ซีอปปิง จำกัด (ไฮ ซีอปปิง)/ มีอินทัชเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยทางอ้อม	บริษัทย่อยมีการให้บริการและจำหน่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ไฮ ซีอปปิง					ไฮ ซีอปปิงประกอบธุรกิจทางด้านดิจิทัล คอนเทนต์ที่นำเสนอให้ผู้บริโภคเข้าถึง รายละเอียดของสินค้าและบริการโดยใช้ สื่อทีวี โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ตและ ช่องทางสื่อโฆษณาอื่น
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการและจัด จำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตรา เดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	0.73	-	3.33	
	2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.08	-	0.88	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	-	-	0.03	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
11.บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด (ทีซีบี) / มีอินทัชเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยทางอ้อม	ทีซีบีให้บริการอุปกรณ์ระบบดาวเทียมและ สัญญาณโทรทัศน์แก่บริษัทย่อย <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	- -	5.65 0.36	- -	12.01 0.49	บริษัทย่อยชำระค่าบริการอุปกรณ์ระบบ ดาวเทียมและสัญญาณโทรทัศน์แก่ทีซีบี ในอัตราเดียวกันกับการจ่ายให้ผู้ให้บริการรายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
12.บริษัท กอล์ฟดิค จำกัด (GOLFD) / มีอินทัชเป็นผู้ถือหุ้น โดยทางตรง ในสัดส่วนร้อยละ 25.00	บริษัทย่อยมีการให้บริการโทรศัพท์แก่ กอล์ฟดิค					กอล์ฟดิคเป็นผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม การจองสนามกอล์ฟผ่านแอปพลิเคชัน บนสมาร์ตโฟน
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	0.08	-	0.09	โทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับ
	2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.01	-	0.02	ลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					
	1. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	0.35	-	0.42	
	2. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	0.02	-	-	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
13. บริษัท อมตะ เน็ทเวอร์ค จำกัด (เอเอ็น) / มีเอไอเอสเป็นผู้ถือหุ้นโดย ทางอ้อม	เอเอ็นให้บริการค่าเช่าวงจรรถนาคมนาคมแก่ บริษัทย่อย					เอเอ็นเป็นผู้ให้บริการโครงข่าย โทรคมนาคมภายในนิคมอุตสาหกรรม อมตะ
	ขณะที่บริษัทย่อยได้ให้บริการด้านการ บริหารงานและมีการให้บริการโทรศัพท์ แก่เอเอ็น					
	ขายสินค้าและบริการ					บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	0.04	-	0.29	โทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับ
	2. รายได้อื่น	-	1.78	-	6.00	ลูกค้าทั่วไปและให้บริการค่าบริการบริหารงาน
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	7.55	-	0.56	ในอัตราที่ตกลงกัน
	4. ขายสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่น	-	6.60	-	-	
	ซื้อสินค้าและบริการ					บริษัทย่อยชำระค่าบริการเช่าวงจรรถนาคมนาคมแก่เอเอ็นในอัตราเดียวกัน
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	0.26	-	16.11	กับการจ่ายให้ผู้ให้บริการรายอื่น
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	0.88	-	1.96	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
14.บริษัท วงใน มีเดีย จำกัด (วงใน) / มีอินทซ์เป็นผู้ถือหุ้น โดยทางตรง ในสัดส่วนร้อยละ 9.54	บริษัทย่อยว่าจ้างวงในเพื่อให้บริการสร้าง และออกแบบเว็บไซต์บนสมาร์ทโฟน ขณะที่บริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์ แก่วงใน <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	0.01	-	0.02	วงในเป็นผู้ให้บริการแอปพลิเคชันบน สมาร์ทโฟนเกี่ยวกับร้านอาหาร ความ สวยงาม และสปา ในประเทศไทย บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป บริษัทย่อยชำระค่าบริการ ค่าโฆษณา และค่าส่งเสริมการตลาดแก่วงใน ในอัตราเดียวกันกับการจ่ายให้ผู้ให้ บริการรายอื่น
		-	2.41	-	3.36	
15.บริษัท ดิจิไอ (ประเทศไทย) จำกัด (ดิจิไอ) / มีอินทซ์เป็นผู้ถือหุ้น โดยทางตรง ในสัดส่วนร้อยละ 8.05	บริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์แก่อิจิไอ <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.06	-	1.41	ดิจิไอเป็นผู้ให้บริการในการชำระเงินผ่าน บัตรเครดิต โดยใช้อุปกรณ์เชื่อมต่อผ่าน บนสมาร์ทโฟน บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
		-	0.01	-	0.81	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
16.บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย (บีอีซี) / - กรรมการบริษัทร่วมกัน: นายสมประสงค์ บุญยะชัย	บริษัทย่อยว่าจ้างบีอีซีในการให้บริการเสริม ของโทรศัพท์เคลื่อนที่ ขณะที่บริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์ แก่บีอีซี <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น					บริษัทย่อยของบริษัทบีอีซีเวิลด์ ได้ ให้บริการรายการโทรทัศน์และเอ็นเตอร์เท นเมนต์อื่นผ่านแอปพลิเคชันบนสมาร์ต โฟน บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป บริษัทย่อยชำระค่าบริการเสริม (Content) ให้แก่บีอีซี ในอัตราร้อยละ ของรายได้ที่บริษัทได้รับ ซึ่งเป็นอัตรา เดียวกันกับผู้ให้บริการข้อมูลประเภท เดียวกัน
		-	0.56	-	8.56	
		-	0.07	-	1.65	
		-	12.66	-	9.35	
		-	0.40	-	0.98	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
17.การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน แห่งประเทศไทย และบริษัท ย่อย (เอ็มอาร์ทีเอ) / - กรรมการบริษัทร่วมกัน: นายไกรฤทธิ อุษากานนท์ชัย	เอ็มอาร์ทีเอบริการให้เช่าแก่บริษัทย่อย ขณะที่บริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์ แก่เอ็มอาร์ทีเอ					กลุ่มบริษัทเอ็มอาร์ทีเอเป็นองค์กรชั้นนำ ในการให้บริการขนส่งมวลชนที่มี ประสิทธิภาพและครบถ้วนเพื่อยกระดับ คุณภาพชีวิตของประชาชน
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการและจัด
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	0.10	-	0.37	จำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตรา
	2. รายได้อื่น	-	-	-	0.26	เดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.05	-	0.03	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	9.00	-	54.09	บริษัทย่อยชำระค่าบริการเช่า (ค่าเช่า
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	0.32	-	0.51	พื้นที่สถานีฐานและค่าไฟ) ให้แก่
						เอ็มอาร์ทีเอในอัตราเดียวกันกับ
						ผู้ให้เช่ารายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
18.บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย (เอสซีจี) / - กรรมการบริษัทร่วมกัน: นายกานต์ ตระกูลฮุน	เอสซีจีบริการให้เช่าแก่บริษัทย่อย ขณะที่บริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์และ จัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่เอสซีจี					กลุ่มบริษัทเอสซีจีเป็นบริษัทปูนซีเมนต์ และวัสดุก่อสร้างที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ไทยและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง ใต้
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการและจัด จำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตรา เดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	42.85	-	50.81	
	2. รายได้อื่น	-	0.46	-	-	
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	4.47	-	6.37	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					บริษัทย่อยชำระค่าบริการเช่า (ค่าเช่า พื้นที่สถานีฐานและค่าไฟ) ให้แก่เอสซีจี ในอัตราเดียวกันกับผู้ให้เช่ารายอื่น
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	1.01	-	0.09	
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	-	-	2.39	
	3. หุ้นกู้	-	-	-	255.00	
	4. ดอกเบี้ยจ่าย	-	-	-	7.96	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
19.บริษัท แรบบิท – ไลน์ เปย์ จำกัด (อาร์แอลพี) / มีเอไอเอสเป็นผู้ถือหุ้นโดย ทางอ้อม * วันที่ 5 มีนาคม 2561 บริษัท แอดวานซ์ เอ็มเปย์ จำกัด ได้ลงทุนบริษัท แรบบิท- ไลน์ เปย์ จำกัด มีสัดส่วนการถือหุ้นร้อยละ 33.33	อาร์แอลพีให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์แก่ บริษัทย่อย ขณะที่บริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่แก่อาร์แอลพี					อาร์แอลพีให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อรองรับการให้บริการแก่ลูกค้าใน เศรษฐกิจแบบดิจิทัล
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	- -	- -	- -	1.55 1.45	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับ ลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	- -	- -	- -	18.30 17.79	บริษัทย่อยชำระค่าบริการ (เงิน อิเล็กทรอนิกส์, ระบบการจ่ายเงิน อิเล็กทรอนิกส์) ให้แก่อาร์แอลพีในอัตรา เดียวกันกับผู้ให้บริการรายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
20.บริษัท ไอเอสสกา จำกัด (มหาชน) (ไอเอสพี) / - กรรมการบริษัทร่วมกัน: นายสมประสงค์ บุญยะชัย	บริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์แก่อีสพี					ไอเอสพีประกอบธุรกิจสินค้าอุปโภค บริโภค โดยเน้นทางด้านผลิตภัณฑ์ เครื่องดื่มที่ไม่ผสมแอลกอฮอล์และ ผลิตภัณฑ์ของใช้ส่วนบุคคลบางชนิด
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>					บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับ ลูกค้าทั่วไป
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	0.19	-	5.07	
	2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.07	-	0.68	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>					
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	0.10	-	0.20	บริษัทย่อยชำระค่าบริการเช่า (ค่าเช่า พื้นที่สถานีฐานและค่าไฟ) ให้แก่อีสพี ในอัตราเดียวกันกับผู้ให้เช่ารายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
21. บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) (ซีเอสแอล)/ มีเอไอเอสเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่โดย ทางอ้อม * วันที่ 23 มกราคม 2561 บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้ลงทุนกับบริษัทซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) มีสัดส่วนการถือหุ้นร้อยละ 99.11 ดังนั้นรายการระหว่างกันมีผลตั้งแต่วันที่ 1-31 มกราคม 2561	บริษัทย่อยว่าจ้างซีเอสแอลในการให้บริการด้านอินเทอร์เน็ต โดยเชื่อมโยงผ่านโครงข่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ขณะที่บริษัทย่อยมีการให้บริการและจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ และให้เช่าอุปกรณ์และบริการเกี่ยวกับ Datanet แก่ซีเอสแอล <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ - 13.60 2. รายได้อื่น - 6.79 3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น - 2.13 <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น - 4.52 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น - 2.05					ซีเอสแอลมีความเชี่ยวชาญและเป็นผู้ให้บริการทางด้านอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถเชื่อมต่อข้อมูลภายในประเทศผ่านโครงข่ายไปยังผู้ใช้บริการทั่วโลก บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการและจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป บริษัทย่อยชำระค่าบริการแก่ซีเอสแอลในอัตราเดียวกันกับการจ่ายให้ผู้ให้บริการรายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
22. บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด (ทีเอ็มซี)/ มีเอไอเอสเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่โดยทางอ้อม * วันที่ 23 มกราคม 2561 บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้ลงทุนกับบริษัทซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) มีสัดส่วนการถือหุ้นร้อยละ 99.11 ซึ่งทีเอ็มซีเป็นบริษัทย่อยของซีเอสแอล ดังนั้นรายการระหว่างกันมีผลตั้งแต่วันที่ 1-31 มกราคม 2561	บริษัทย่อยว่าจ้างทีเอ็มซีจัดทำข้อมูลสำหรับบริการเสริมของโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น การจัดหาข้อมูลทางโหราศาสตร์ ข้อมูลสลากกินแบ่งรัฐบาล และ บริการบันเทิงต่างๆผ่าน SMS รวมทั้งค่าบริการว่าจ้างคอลเซ็นเตอร์ โดยได้ชำระค่าบริการเป็นรายเดือน ขณะที่บริษัทย่อยมีการให้บริการทางโทรศัพท์และจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ทีเอ็มซี <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น					ทีเอ็มซีเป็นผู้ให้บริการที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดทำเนื้อหาและช่วยค้นหาข้อมูลต่างๆ รวมทั้งการให้บริการคอลเซ็นเตอร์ บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป บริษัทย่อยชำระค่าบริการเสริม (Content) ในอัตราร้อยละของรายได้ที่บริษัทได้รับ และค่าบริการคอลเซ็นเตอร์ให้แก่ทีเอ็มซีในอัตราเดียวกันกับการจ่ายให้ผู้ให้บริการรายอื่น
		-	1.06	-	0.30	
		-	0.26	-	-	
		-	61.79	-	31.76	
		-	11.15	-	-	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2560 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
23. บริษัท เอดี เวนเจอร์ จำกัด (มหาชน) (เอดีวี)/ มีเอไอเอสเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่โดยทางอ้อม * วันที่ 23 มกราคม 2561 บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้ลงทุนกับบริษัทซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) มีสัดส่วนการถือหุ้นร้อยละ 99.11 ซึ่งเอดีวีเป็นบริษัทย่อยของซีเอสแอล ดังนั้นรายการระหว่างกันมีผลตั้งแต่วันที่ 1-31 มกราคม 2561	บริษัทย่อยว่าจ้างเอดีวีในการให้บริการเสริมของโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น เกมส์ เสียงเรียกเข้า Wallpaper โดยชำระค่าบริการเป็นรายเดือน ขณะที่บริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์ดำเนินการจัดทำแหล่งรวมโปรแกรมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (software mall) และจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่เอดีวี					เอดีวีมีความเชี่ยวชาญ ในการออกแบบเว็บไซต์ และมีความหลากหลายของเนื้อหา ซึ่งตรงกับความต้องการของบริษัทและบริษัทย่อย
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	- -	0.50 0.01	- -	0.03 -	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ, ซอฟต์แวร์มอลล์และจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	- -	143.74 17.95	- -	50.07 -	บริษัทย่อยชำระค่าบริการเสริม (Content) ให้แก่เอดีวี ในอัตราร้อยละของรายได้ที่บริษัทได้รับ ซึ่งเป็นอัตราเดียวกันกับผู้ให้บริการข้อมูลประเภทเดียวกัน